

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

הַזֵּהָר

הַשָּׁלֹם וְהַמִּנְקֵד
עַל חַמְשָׁה חֲמִשִּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשֵׁת וָאֶרָא

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חַמְשָׁה עָשָׂר בָּאֵב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

מְשׁוּעָבָדִים הֵם בַּעֲבוּדָה קָשָׁה, אָבֵל וְהַסָּנָה אֵינָנו
אָבֵל. וְכַאֲשֶׁן אֵינָנו יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
פָּרִישׁ לֹון מִכָּל עַמּוּן, וְקָרָא לֹון בְּנִין, דְּכִתִּיב (דברים
י"ד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּרִשְׁת וְאַרְא

וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יי' (שמות
י') וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
בְּאֵל שַׁדֵּי וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָתַח, (ישעיה כ"ו) בְּמַחֲוֵי בִי'
עָדִי עַד כִּי בִּיהַ יִי' צוּר עוֹלָמִים. בְּמַחֲוֵי בִי', כָּל
בְּנֵי עֲלָמָא בַּעֲיִין לְאַתְתָּקְפָא בִּיהַ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְלִמְחֵי רַחֲצֵנוּ דְלַהֲוֵן בִּיהַ.

אִי הָכִי מַחֲוֵי עָדִי עַד. אֶלָּא, בְּנִין דִּיהֵא תְקַפָּא
דְּבַר נֶשׁ, בְּאַתֵּר דִּאִיהוּ קִיּוּמָא וְקִשּׁוּרָא דְכָלָא,
וְאַקְרִי עַד, וְהֵא אֻקְמוּהַ, כְּמַח דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית

לשון הקודש

ה' וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
בְּאֵל שַׁדֵּי וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָתַח, (ישעיה כו)
בְּמַחֲוֵי בַה' עָדִי עַד כִּי בִּיהַ ה' צוּר עוֹלָמִים.
בְּמַחֲוֵי בַה' - כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם צָרִיכִים
לְהַתְחַזֵּק בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלַהֲיוֹת
בְּמַחֲוֵי בּוּ.

אִם כֵּן, מַחֲוֵי עָדִי עַד? אֶלָּא בְּשָׁבִיל
שְׂתִימָה הַתְקַף שֶׁל הָאָדָם בְּמָקוֹם שֶׁהוּא

הַסָּנָה בְּעַר בָּאֵשׁ וְגו'. כְּלוּמַר, מְשׁוּעָבָדִים
הֵם בַּעֲבוּדָה קָשָׁה, אָבֵל וְהַסָּנָה אֵינָנו
אָבֵל. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַבְּדִילָם מִכָּל הָעַמּוּם וְקָרָא לָהֶם
בְּנִים, שְׁכָתוּב (דברים יז) בְּנִים אַתֶּם לַה'
אֱלֹהֵיכֶם.

פְּרִשְׁת וְאַרְא

וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי

בְּבִקְרָא יֹאכֵל עַד. וְהָאֵי עַד, אֶתֶר דְּאַחִיד לְכָל
 סְטֵרִין, לְסִטְרָא דָא, וְלִסְטְרָא דָא, לְאַתְקִימָא,
 וְלְאַתְקִשְׁרָא קִשְׁרָא, דִּי לָא תַעֲדִי.

וְהָאֵי עַד, תִּיאַוּבְתָּא דְכֻלָּא בִּיה, בְּמָה דְאַתְ אָמַר,
 עַד תַּאֲוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם. מָאן אֵינּוֹן גְּבַעוֹת
 עוֹלָם. אֲלִין אֵינּוֹן תִּרִין אִמְהָן נִוְקְבִי, יוֹבֵל, וְשִׁמְטָה,
 דְּאַקְרוֹן גְּבַעוֹת עוֹלָם. עוֹלָם: בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (תהלים
 ק"ו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. (יוֹבֵל וְשִׁמְטָה כָּל חַד מְנַהֵן אִקְרִי
 עוֹלָם וְאַלִין אִקְרוֹן גְּבַעוֹת עוֹלָם)

וְתִיאַוּבְתָּא דִּילְהוֹן בְּהָאֵי עַד, דְּאִיתֵּי קִיּוּמָא דְכָל
 סְטֵרִין. (מָאֵי טַעמָא) תִּיאַוּבְתָּא
 דִּיּוֹבֵלָא לְגַבִּי דְעַד, לְאַעְטְרָא לִיה, וְלִנְגִידָא עָלֶיהָ
 בְּרַבָּאן, וְלְאַרְקָא עָלֶיהָ מִבּוּעִין מְתִיקִין, הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג') צִאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךְ

לשון הקודש

שְׁנִקְרָאוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. עוֹלָם, כְּמוֹ
 שְׁנִאָמַר (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם.
 יוֹבֵל וְשִׁמְטָה, כָּל אֶחָד מֵהֶם נִקְרָא עוֹלָם, וְהֵם נִקְרָאִים גְּבַעַת
 עוֹלָם.

וְתִשּׁוּקָתָם בְּעַד הַזֶּה, שֶׁהוּא קִיּוּם שֶׁל
 כָּל הַצְּדִידִים. וְמִהַ שְׁעוֹן תִּשּׁוּקַת הַיּוֹבֵל אֶל
 עַד, לְעַטֵּר אוֹתוֹ וּלְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו בְּרָכוֹת,
 וּלְהַרְיֵק עָלָיו מַעֲיָנוֹת מְתוּקִים. זֶהוּ
 שְׂכָתוֹב (שִׁיר ג') צִאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן

קִיּוּם וְקִשּׁוּר שֶׁל הַכֹּל, וְנִקְרָא עַד, וְהָרִי
 פֶּרֶשׁוּהָ, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר בְּבִקְרָא יֹאכֵל עַד.
 וְעַד, זֶה מְקוֹם שֶׁאֲחֻז לְכָל הַצְּדִידִים, לְצַד
 זֶה וּלְצַד זֶה, לְהַתְקִים וּלְקִשֵּׁר קִשְׁרָא שְׁלֵא
 יִזּוּז.

וְהָ"עַד" הַזֶּה תִּשּׁוּקַת הַכֹּל בּוֹ, כְּמוֹ
 שְׁנִאָמַר (בְּרַאשִׁית מו) עַד תַּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם.
 מִי הֵם גְּבַעַת עוֹלָם? אֵלֶּה הֵם שְׁתֵּי
 הָאִמָּהוֹת הַנִּקְבּוֹת, יוֹבֵל וְשִׁמְטָה,

שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעָטָרָה לוֹ אָמוֹ. תִּיאוֹבְתָא
דְּשִׁמְטָה, לְאֶתְבָּרְכָא מִנִּיהּ, וְלֹאֲתִנְהָרָא מִנִּיהּ. וְדָאִי
הָאִי עַד תַּאֲוֹת גִּבְעוֹת עוֹלָם אִיהוּ.

בְּגִין כֵּךְ, בְּטַחוּ בִּי' עָדִי עַד, דִּהָא מִתַּפֵּן וְלַעֲיִלָּא,
אַתָּר טָמִיר (הוּא) וְגִנְיֹז אִיהוּ, דִּלָּא יָכִיל
לְאֶתְדַבְּקָא. אַתָּר הוּא, דְּמִנִּיהּ נִפְקוּ וְאַצְטִיִּירוּ
עָלְמִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, כִּי בֵּית יי' צוֹר עוֹלָמִים
וְהוּא אַתָּר גִּנְיֹז וְסֻתִּים, וְעַל דָּא בְּטַחוּ בִּי' עָדִי עַד,
עַד הָבָא אִית רִשׁוּ לְכָל בֵּר נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיתָהּ,
מִכָּאן וְלַהֲלָאָהּ, לִית לִיהּ רִשׁוּ לְבֵר נָשׁ לְאַסְתַּכְּלָא
בֵּיתָהּ, דִּהָא אִיהוּ גִנְיֹז מִכָּלָא, וּמֵאֵן אִיהוּ יָהּ יְהוָה.
דְּמִתַּפֵּן אַצְטִיִּירוּ עָלְמִין בְּלָהוּ, וְלִית מָאן דְּקָאִים
עַל הַחַוָּא אַתָּר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קִרְא אוֹכַח עָלֶיהָ, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בְּמִלָּךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעָטָרָה לוֹ אָמוֹ.
תְּשׁוּקַת הַשְּׁמִטָּה לְהִתְבָּרֵךְ מִמֶּנּוּ וְלַהֲיוֹת
מֵאִירָה מִמֶּנּוּ. וְדָאִי שְׁעַד זֶה הוּא תַּאֲוֹת
גִּבְעַת עוֹלָם.
מִשׁוּם כֵּךְ, בְּטַחוּ בַּה' עָדִי עַד, שְׁחֲרִי
מִשָּׁם וְלִמְעַלָּה מְקוֹם טָמִיר (הוּא) וְגִנְיֹז הוּא,
שְׁלָא יָכִיל לְהִתְדַבֵּק. מְקוֹם הוּא שְׁמִמְנֹ
יִצְאוּ וְהַצְטִירוּ הָעוֹלָמוֹת, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב כִּי

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכְּתוּב מוֹכִיחַ עָלָיו,

(ד') כִּי שָׁאֵל נָא לַיָּמִים רִאשׁוֹנִים וְגו'. עַד הָבָא אֵת
רִשׁוֹ לְבַר נָשׁ לְאַסְתִּכְלָא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה לִית מָאן
דִּיכִיל לְמִיקָם עָלֶיהָ.

דְּבַר אַחֵר בְּמַחוּ בֵּי עַדִּי עַד, כָּל יוֹמֵי דְבַר נָשׁ,
בְּעִי לְאַתְתִּקְפָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא,

(דְּהָכִי אָמַר דָּוִד (תהלים כ"ה) אֱלֹהֵי בָּךְ בְּסַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי לִי)
וּמָאן דְּשֵׁנִי בֵּיהּ, בְּמַחֲזִיגִיה וְתוֹקְפִיה בְּדָקָא יְאוּת,
לֹא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לִיהּ, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. (דְּהָכִי אָמַר
דָּוִד (תהלים כ"ה) אֱלֹהֵי בָּךְ בְּסַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי לִי) דְּכָל מָאן
דְּשֵׁנִי תוֹקְפִיה בְּשִׁמָּא קוּדִישָׁא, אֲתִקְנִים בְּעֲלָמָא.

מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּעֲלָמָא, בְּשִׁמְיָהּ קוּדִישָׁא
אֲתִקְנִים. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה כ"ו) כִּי בֵּיהּ
יִי' (דף כ"ב ע"ב) צוּר עוֹלָמִים: צִיר עֲלָמִין. דְּהָא בְּתֵרִין
אֲתַבְּרוּן, אֲתַבְּרוּן עֲלָמִין, עֲלָמָא דִּין, וְעֲלָמָא דְאַתִּי.

לשון הקודש

לְהַרְע לֹו כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. וּשְׁכָר אָמַר דָּוִד,
(תהלים כה) אֱלֹהֵי בָּךְ בְּסַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי
לִי שְׁכָל מִי שְׁשָׁם תִּקְפוּ בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ,
מִתְקִיִּים בְּעוֹלָם.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁהָעוֹלָם מִתְקִיִּים
בְּשִׁמּוֹ הַקָּדוֹשׁ. וְהוּא שְׁכָתוֹב כִּי בֵּיהּ ה'
צוּר עוֹלָמִים, צִיר הָעוֹלָמִים. שְׁהָרִי
בְּשִׁתִּי אוֹתִיּוֹת נִבְרָאוּ הָעוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם
הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. הָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא

שְׁכָתוֹב (דברים ד) כִּי שָׁאֵל נָא לַיָּמִים
רִאשׁוֹנִים וְגו'. עַד כָּאן יֵשׁ רְשׁוֹת לְאָדָם
לְהַסְתַּכֵּל, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אֵין מִי שְׁיִכּוֹל
לַעֲמֹד עָלָיו.

דְּבַר אַחֵר בְּמַחוּ בַּה' עַדִּי עַד - כָּל
יְמֵי הָאָדָם צָרִיד לְהַתְחַזֵּק בְּקָדוֹשׁ -
בְּרוּךְ-הוּא, וּשְׁכָר אָמַר דָּוִד, (תהלים כה) אֱלֹהֵי בָּךְ
בְּסַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי לִי וְיָמֵי שְׁשָׁם בּוֹ
בְּמַחֲזִיגֵי וְתִקְפוּ בְּרָאוּי, לֹא יִכְוִלִים

עֲלֵמָא דָּא, בְּדִינָא אֲתִבְרִי, וְעַל דִּינָא קִיִּימָא, הָדָא
 הוּא דְכִתִּיב, (בראשית א') בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. מָאִי
 מַעֲבָא, בְּגִין דִּיתִנְהִגוּן בְּנֵי נָשָׂא בְּדִינָא, וְלֹא יִפְקוּן
 מֵאוֹרְחָא לְבָר.

תָּא חֲזִי כְּתִיב וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, גִּזְרַת דִּינָא
 דְּקִיִּימָא עָלֶיהָ, מַה כְּתִיב לְעִילָא, (שמות ה') וַיֵּשֶׁב
 מֹשֶׁה אֶל ה', וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי, בְּאֶלֶף דָּל"ת נו"ן יו"ד.
 חֲמִי תוֹקְפָא דְּמֹשֶׁה, בְּשִׁירוּתָא דְּנְבִיאוּתִיהָ, לֹא נַח
 רוּחִיהָ בְּהָאִי אֲתֵר, אָמַר, אֲדֹנָי לָמָּה הִרְעַתָּה לָעַם
 הַזֶּה וְגו', וּמֵאִז בָּאתִי אֶל פְּרַעְיָה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הִרַע
 לָעַם הַזֶּה וְהֵצֵל לֹא הֵצֵלְתָּ אֶת עַמְּךָ. מָאֵן הוּא
 דִּיִּימָא בְּדִין, אֶלָּא מֹשֶׁה, דִּידַע, דְּהָא דְרָגָא אַחֲרָא
 עֲלָאָה זַמִּין לִיהָ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשִׁירוּתָא דְּאֲתִיְהִיב לִיהָ בֵּיתָא,

לשון הקודש

תְּקִפּוּ שֶׁל מֹשֶׁה בְּרֵאשִׁית נְבוֹאָתוֹ, לֹא
 נָחָה רוּחוֹ בְּמָקוֹם הַזֶּה, אָמַר, אֲדֹנָי לָמָּה
 הִרְעַתָּה לָעַם הַזֶּה וְגו', וּמֵאִז בָּאתִי אֶל
 פְּרַעְיָה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הִרַע לָעַם הַזֶּה וְהֵצֵל
 לֹא הֵצֵלְתָּ אֶת עַמְּךָ. מִי הוּא שֵׁיִאמַר כֵּךְ?
 אֶלָּא מֹשֶׁה, שֵׁיִדַּע שְׁדִרְגָּה אַחֲרַת עֲלִיּוֹנָה
 מַעֲתֶדֶת לוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּרֵאשִׁית שְׁנַתֵּן לוֹ

בְּדִין, וְעַל דִּין עוֹמֵד, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב
 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. מַה הַטַּעַם? בְּדִי
 שֵׁינְהִגוּ בְּנֵי אָדָם בְּדִין, וְלֹא יֵצְאוּ
 מִתְּדִרְדֵּי הַחוּצָה.

בַּא רָאָה, כְּתוּב וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה,
 גִּזְרַת הַדִּין שְׁעוֹמֶדֶת עָלָיו. מַה כְּתוּב
 לְמַעֲלָה? (שמות ה') וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל ה' וַיֹּאמֶר
 אֲדֹנָי, בְּאֶלֶף דָּל"ת נו"ן יו"ד. רָאָה

פֿקיד לָהּ, כִּבֵּר נָשׁ דִּפְקִיד לְבִיתִיהּ, וְאָמַר כָּל מָאן
דְּבָעֵי בְּלֹא דְחִילוּ. אוֹף הָכִי מִשָּׁה, לְבִיתִיהּ קָאָמַר,
וְלֹא דְחִיל.

דָּבָר אַחֵר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, גְּזִירַת דִּינָא, (בגין כך)
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יי', דִּרְגָא אַחֲרָא ד־רַחֲמִי.
וְהָכֵא אֶתְקַשֵּׁר בּוֹלָא בַּחֲדָא, דִּינָא וְרַחֲמִי. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יי'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (נ"א
רַבִּי יוֹסִי) אִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֲנִי ה',
הַיֵּינוּא אָמַר הָכִי. אֵלָא לֹא כְּתִיב, אֵלָא וַיְדַבֵּר
אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתָּר וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אֲנִי ה', דְּמִשְׁמַע דִּרְגָא בַּתָּר דִּרְגָא.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִשָּׁה, אֵלְמָלֵא דְהוּהּ מְאֲרִיהּ
דְּבִיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, אֶתְעַנָּשׁ עַל מַה
דְּאָמַר, אָבֵל בְּגִינֵי הָאִי, לֹא אֶתְעַנָּשׁ. לִבֵּר נָשׁ

לשון הקודש

כתוב וידבר אלהים אל משה אני ה',
הייתי אומר כך. אלא לא כתוב, אלא
וידבר אלהים אל משה בהתחלה, ואחר
כך ויאמר אליו אני ה', שמשמע דרגה
אחר דרגה.

ואמר רבי יוסי, משה אלמלא שהיה
בעל הבית, איש האלהים, היה נענש על
מה שאמר, אבל משום זה לא נענש.

הבית, צוה אותה כאיש שמצוה את
ביתו ואומר כל מה שרוצה ללא פחד.
אף כך משה לביתו אמר ולא פחד.

דבר אחר וידבר אלהים - גזרת הדין.
(משום כך) ויאמר אליו אני ה' - דרגה
אחרת של רחמים. וכאן נקשר הכל
באחר, דין ורחמים. זהו שכתוב ויאמר
אליו אני ה'. אמר רבי שמעון (רבי יוסי), אם

דִּנְפַל לִיָּה קִטְטָה בְּדִבְתָּהּ, וְאָמַר לָה מְלִין,
שָׂרָא תִּיָּא לְאַתְרַעְמָא, בִּינּוֹן דְּשִׂאֲרִית מְלָה, הָוָה
תִּמָּן מְלָכָא, נָטַל מְלָכָא מְלָה, וְהִיָּא שְׂתַקְתָּ וּפְסִקְתָּ
לְמַלְלָא. אָמַר לִיָּה מְלָכָא, וְכִי לָא יַדְעָתָ דְּאַנָּא
הוּא מְלָכָא, וּמִקְמָאִי מְלִילַת מְלִין אֵלִין, כְּבִיכּוּל
אוּף הָכִי מִשָּׁה, וַיֵּשֶׁב מִשָּׁה אֶל יִי' וַיֹּאמֶר אֲדָנִי
לְמָה תִּרְעוּתָה וְגו'. מִיָּד, וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים אֶל מִשָּׁה,
שִׂאֲרִי לְאַתְרַעְמָא, מִיָּד נָטַל מְלָכָא מְלָה וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲנִי יִי' וְלֹא יַדְעָתָ דְּאַנָּא הוּא מְלָכָא, וּמִקְמָאִי
מְלִילַת מְלִין אֵלִין.

וָאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל
שְׂדֵי. אֲמַאי שְׁנֵי שְׂמָא הָכָא מֵאֵלִין
דְּלַעִילָא. אֵלָא לְמַלְכָּא, דִּהְוָה לִיָּה בְּרִתָּא, דִּלָּא
אַתְנַסִּיבַת, וְהָוָה לִיָּה רְחִימָא. כִּד בָּעֵי מְלָכָא
לְמַלְלָא בְּהָוָה רְחִימָא, מְשִׁדֵּר לְבְרִיתָהּ לְמַלְלָא

לשון הקודש

וידבר אלהים אל משה, התחיל
להתרעם. מִיָּד נָטַל הַמֶּלֶךְ הַדְּבוּר וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲנִי ה', וְלֹא יַדְעָתָ שְׂאֲנִי הוּא הַמֶּלֶךְ
וּלְפָנַי דְּבִרְתָּ דְּבָרִים אֵלֶּה!?

וָאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
בְּאֵל שְׂדֵי. לְמָה שׁוֹנָה הַשֵּׁם כָּאֵן מֵאֵלָה
שְׁלֻמְעֵלָה? אֵלָּא, לְמַלְךְ שְׁהִיָּתָה לֹו בֵּת
שְׁלֵא נִשְׂאָה, וְהָיָה לֹו אֲהוּב. כְּשִׁרְצָה

לְאָדָם שְׁנַפְלָה לֹו קִטְטָה בְּאִשְׁתּוֹ, וַאֲמַר
לָה דְּבָרִים. הִיא הִתְחִילָה לְהִתְרַעֵם. בִּינּוֹן
שְׁהִתְחִילָה דְּבַר, הִנָּה שֵׁם הַמֶּלֶךְ, נָטַל
הַמֶּלֶךְ אֶת הַדְּבוּר, וְהִיָּא שְׂתַקָּה וּפְסִקָּה
לְדְבַר. אָמַר לֹו הַמֶּלֶךְ: וְכִי לֹא יַדְעָתָ
שְׂאֲנִי הַמֶּלֶךְ וּלְפָנַי דְּבִרְתָּ דְּבָרִים אֵלֶּוּ?
כְּבִיכּוּל אִף כִּד מִשָּׁה, וַיֵּשֶׁב מִשָּׁה אֶל ה'
וַיֹּאמֶר אֲדָנִי לְמָה תִּרְעוּתָה וְגו'. מִיָּד –

עֲמִיָּה, וַהֲוָה מִלְכָּא עַל יָדָא דְּבִרְתִּיה, מִמְּלִיל
 עֲמִיָּה. אָתָּא זְמָנָא דְּבִרְתִּיה לְאַתְנַסְבָּא, הָהוּא יוֹמָא
 דְּאַתְנַסִּיבַת, אָמַר מִלְכָּא, קְרוּן לָהּ לְבִרְתָּא,
 קְרוּסְפוּנִיָּא מִטְרוּנִיתָא. וְאָמַר לָהּ, עַד הָכָא,
 מְלִילָנָא עַל יָדָךְ, לְמָאן דְּמִלִּילָנָא מִכָּאן וְלַהֲלָאָה
 אָנָּא אִימָא לְבַעֲלִיד, וְהוּא יִימָא לְמָאן דְּאַצְטְרִיד.
 לְיוֹמִין, אָמַר לָהּ בַּעֲלָה מְלִין קָמִי מִלְכָּא, עַד
 דְּהִיא שָׂרָא לְמִלְלָא, נָטַל מִלְכָּא מִלָּה, אָמַר לִיה,
 וְלֹאוּ אָנָּא מִלְכָּא, דְּעַד יוֹמָא דָּא לֹא מְלִיל אִינְש
 עָמִי, אֱלֹא עַל יָדָא דְּבִרְתִּי, (עַד לֹא אֲנִסִּיבַת) וְאָנָּא
 יְהִיבְנָא לָךְ בִּרְתִּי, וּמִלִּילָנָא עַמְדָּ בְּאַתְנַלִּיא, מַה
 דָּלֹא עֲבִידְנָא לְאַחֲרָא.

בְּךָ, וָאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל
 שְׁדֵי, בַּד אִיחִי בְּבִיתִי וְלֹא אֲתַנְסִיבַת, וְלֹא
 מְלִילוּ עָמִי אֲנִפִּין בְּאַנְפִּין, בְּמַה דְּעִבִּידְנָא לָךְ. וְאַתָּה,

לשון הקודש

לפני המלך, ועד שהיא התחילה לדבר,
 נטל המלך את הדבר ואמר לו: וכי אני
 המלך?! שעד היום הזה לא דבר איש
 עמי אלא על ידי בתי, (עד שלא נשאח) ואני
 נתתי לך את בתי ודברתי עמך בגלוי
 מה שלא עשיתי לאחר.

בך, וארא אל אברהם אל יצחק ואל
 יעקב באל שדי, כשהיא בביתי מרם

המלך לדבר עם אותו אהוב, שולח את
 בתו לדבר עמו, והיה המלך על יד בתו
 מדבר עמו. בא זמן בתו להנשא. אותו
 יום שנשאח אמר המלך: קראו את הבת
 מלכה גבירה, ואמר לה: עד כאן דברתי
 על ירך עם מי שדברתי, מכאן והלאה
 אני אומר לבעלך, והוא יאמר למי
 שצריך. לימים אמר לה בעלה דברים

בְּשִׁירוֹתָא דְּמִלּוּלָךְ, מִלִּילַת לְבָרְתִּי קָמָאִי מִלִּין
אֵלִין, אָלָא בְּגִינִי כֹךְ, וָאַרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק
וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי וְשָׁמִי יי' לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם,
לְמַלְלָא עֲמֵהוּן בְּדִרְגָא דָּא דַּעֲמָךְ מִלִּילָנָא.

רַבִּי יוֹסִי (נ"א רַבִּי יִיסָא) פֿתַח, (תהלים כ"ד) לָדוֹד מִזְמוֹר
לִי' הָאָרֶץ וּמִלּוּאָה תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ. הָאָרֶץ:
דָּא אֶרֶעָא קַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהִי קִיּוּמָא
לְאַתְשִׁקִּיָּא מִנִּיהּ, וּלְאַתְבָּרְכָא מִנִּיהּ בְּקַדְמִיתָא,
וּלְבִתֵּר מִנָּה אֶתְשִׁקִּיָּא עֲלִמָא כֻּלָּא. תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי
בָהּ: דָּא שְׂאָר אֶרֶעָאן, דְּשִׁתְּאָן מִנָּה, מִנָּה לָן.
דְּכִתִּיב, (תהלים ט') וְהוּא יִשְׁפּוּט תִּבֵּל בְּצֶדֶק.

כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּהּ, אֵלִין (דף כ"ג ע"א) שְׁבַעָה
עֲמוּדִים, דְּאֶרֶעָא סְמִיכָא עֲלֵיהּ. וְאִינוּן שְׁבַעָה
יָמִים. וַיִּם כְּנֶרֶת שְׁלֵטָא עֲלֵיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,

לשון הקודש

בֵּה. הָאָרֶץ - זוּ הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל
יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנּוּ
וּלְהַתְבָּרֵךְ מִמֶּנּוּ בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֵר כֹּךְ
מִמֶּנּוּ נִשְׁקָה כָּל הָעוֹלָם. תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי בָהּ
— אֵלּוּ שְׂאָר הָאָרְצוֹת שֶׁשׁוֹתוֹת מִמֶּנּוּ.
מִנִּין לָנוּ? שְׁכָתוֹב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפּוּט
תִּבֵּל בְּצֶדֶק.

כִּי הוּא עַל יָמִים יִסְדָּהּ — אֵלּוּ שְׁבַעָה
עֲמוּדִים שֶׁהָאָרֶץ נִסְמָכֶת עֲלֵיהֶם, וְהֵם

שֶׁנִּשְׁאָה, וְלֹא דִּבְרוּ עִמִּי פָנִים בְּפָנִים כְּמוֹ
שֶׁעָשִׂיתִי לָךְ, וְאַתָּה בְּרֵאשִׁית דְּבָרְךָ
דְּבָרְתָּ לְבִתִּי לְפָנַי דְּבָרִים אֵלּוּ? אֵלָּא
מִשּׁוּם כֹּךְ וָאַרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק
וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי וְשָׁמִי ה' לֹא נִוְדַעְתִּי
לָהֶם, לְדַבֵּר עִמָּם בְּדִרְגָּה זוּ שְׁדִּבְרִיתִי בָהּ
עֲמָךְ.

רַבִּי יוֹסִי (רַבִּי יִיסָא) פֿתַח, (תהלים כד) לָדוֹד
מִזְמוֹר לַה' הָאָרֶץ וּמִלּוּאָה תִּבֵּל וַיּוֹשְׁבֵי

לֹא תִימָא דְשִׁלְטָא עַל־יְהוּ, אֶלָּא דְאֵתְמַלִּיָּא
מִנִּיָּהּ. וְעַל נְהָרוֹת יְכוּנְנָה, מָאן אֵינוֹן נְהָרוֹת.
אֶלָּא, בְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (תהלים צ"ג) נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִיָּם, אֵינוֹן נְהָרוֹת, בְּמָה דְאֵתְ אָמַר,
(בראשית ב') וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, וּבְגִין
כֵּךְ, וְעַל נְהָרוֹת יְכוּנְנָה.

תָּא חַוִּי, הָאִי אֶרֶץ, אֶקְרִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב
דְּאִיְהוּ יִשְׂרָאֵל, אָמַאי לֹא שְׁלִיט עַל דָּא
בְּמוֹשֶׁה, דְּהָא כְּתִיב וָאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק
וְאֶל יַעֲקֹב בָּאֵל שַׁדִּי וְלֹא יִתִּיר.

אֶלָּא, יַעֲקֹב הָאִי אֹקִימָנָא, נָטַל בֵּיתָא דְלִתְתָּא,
וְאִשְׁתְּבִיב מִנִּיהּ בֵּיתָא דְלַעִילָא. וְעַם בֵּיתָא
דְלִתְתָּא, אֵתְקִין בֵּיתָא דְלַעִילָא, בְּתַרִּיסָר שְׁבָטִין,
בְּשִׁבְעִין עֲנָפִין, וְהָאִי אֹקִימוּתָא. מוֹשֶׁה, נָטַל בֵּיתָא

לשון הקודש

בֵּא רָאָה, אֶרֶץ זוֹ נִקְרָאת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.
יַעֲקֹב שְׂהוּא יִשְׂרָאֵל לְמָה לֹא שוֹלֵט עַל
זֶה כְּמוֹ מוֹשֶׁה, שְׁהָרִי כְּתוּב וָאָרָא אֶל
אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בָּאֵל שַׁדִּי
וְלֹא יוֹתֵר?

אֶלָּא יַעֲקֹב, הָרִי בְּאֶרְנֹג, נָטַל הַבֵּית
שְׁלֻמְעָה, וְנִעְזֹב מִמֶּנּוּ הַבֵּית שְׁלֻמְעָה,
וְעַם הַבֵּית שְׁלֻמְעָה הִתְקִין אֶת הַבֵּית
שְׁלֻמְעָה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבָטִים וּבְשִׁבְעִים

שְׁבָעָה יָמִים, וְיָם בְּנִגְרַת שוֹלֵט עֲלֵיהֶם.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵל תֹּאמַר שְׁשׁוֹלֵט
עֲלֵיהֶם, אֶלָּא שְׁמַתְמִלָּאת מֵהֶם. וְעַל
נְהָרוֹת יְכוּנְנָה, מִי אֵלוֹ הַנְּהָרוֹת? אֶלָּא
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים צג) נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִיָּם, אוֹתָם נְהָרוֹת כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (בראשית ד') וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, וּמִשּׁוּם כֵּךְ וְעַל נְהָרוֹת
יְכוּנְנָה.

דְּלֵעִילָא, וְשָׁבִיק בֵּיתָא דְלִתְתָּא. וְעַל דָּא, כְּתִיב
בְּיַעֲקֹב בָּאֵל שַׁדִּי. בָּאֵל שַׁדִּי מְלִיל עֲמִיּה קִדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, וְלֹא יִתִּיר. וְשָׁמִי יי' לֹא נִזְדַּעְתִּי לָהֶם,
לְמַלְלָא עֲמִהוֹן בְּדִרְגָּא דָּא דְאִיהוּ עֲלָתָה.

וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי
חֲזִינָא, תְּשַׁבְּחֵן דְּאַבְרָהָן יַעֲקֹב הָזֶה, דְּהוּא
שְׁלִימוֹ דְּכָלָא. בְּכָלֵהוּ כְּתִיב, אֶל אַבְרָהָם, אֶל יִצְחָק,
וְבִיה אֶתוֹסָף אֶת חַד, דְּכְתִיב, וְאֶל יַעֲקֹב. אֶתוֹסָף
בֵּיהּ ו', לְאַחֲזָא דְאִיהוּ שְׁלִימָא יִתִּיר מִכָּלֵהוּ. וְעַם
כָּל דָּא, לֹא זָכָה לְאַשְׁתַּמְשָׁא בֵּיהּ בְּמַשָּׁה.

וְגַם הַקִּימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם לָתֵת לָכֶם אֶת אֶרֶץ
כְּנָעַן, (שמות ו') בְּגִין דְּאַתְגָּזְרוּ. דְּכָל מָאן דְּאַתְגָּזֵר,
יְרִית אֶרְעָא, דְּהָא לֹא יְרִית אֶרְעָא, אֶלָּא צְדִיק, וְכָל
מָאן דְּאַתְגָּזֵר, אֶקְרִי צְדִיק. דְּכְתִיב, (ישעיה ס') וְעַמּוּדָא

לשון הקודש

שְׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. בְּכָלֶם כְּתוּב אֶל
אַבְרָהָם, אֶל יִצְחָק, וְכו' הַתּוֹסֵפָה אוֹת
אַחַת, שְׁכְּתוּב וְאֶל יַעֲקֹב. הַתּוֹסֵפָה בּוֹ ו',
לְהִירָאוֹת שְׁהוּא שְׁלֵם יוֹתֵר מִכָּלֶם, וְעַם
כָּל זֶה לֹא זָכָה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּמַשָּׁה.

וְגַם הַקִּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם לָתֵת לָכֶם
אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, מַשּׁוּם שְׁנַמּוּלוּ. שְׁכָל מִי
שְׁנַמּוּל, יוֹרֵשׁ אֶת הָאֶרֶץ, שְׁהִירִי לֹא יוֹרֵשׁ

עֲנָפִים, וְהִירִי פְּרִשׁוּהָ. מַשָּׁה נָטַל אֶת
הַבֵּית שְׁלֵמַעְלָה, וְעֹזֵב אֶת הַבֵּית
שְׁלֵמַטָּה, וְלָכֵן כְּתוּב בְּיַעֲקֹב בָּאֵל שַׁדִּי.
בָּאֵל שַׁדִּי דְּבִר עִם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא
יוֹתֵר. וְשָׁמִי ה' לֹא נִזְדַּעְתִּי לָהֶם, לְדַבֵּר
עִמָּם בְּדִרְגָּה זוֹ שְׁהִיא עֲלִיוֹנָה.

וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב.
אָמַר רַבִּי חֲזִינָא, בְּחִיר הָאֲבוֹת הָיָה יַעֲקֹב,

בְּלָם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, כָּל מָאן דְּאֵתְגִּזֹּר,
וְנָטִיר הָאִי אֶת קַיִמָא, אֶקְרִי צַדִּיק, תָּא תָּזִי מִן
יוֹסֵף, דְּכָל יוֹמָיו לֹא אֶקְרִי צַדִּיק, עַד דְּנָטִיר תְּהוּא
בְּרִית, אֶת קַיִמָא קַדִּישָׁא. בֵּינון דְּנָטִיר לִיה, אֶקְרִי
צַדִּיק, יוֹסֵף תְּצַדִּיק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָהָה יְתִיב יוֹמָא, חַד, וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִיה, (עֲמִיָה) וְרַבִּי אַבָּא עֲמִיָה. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, הָאִי קָרָא דְכֻתִּיב, וָאַרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל
יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְגו'. מַהוּ וָאַרָא, וָאֲדַבֵּר מִיבְעֵי
לִיה. אָמַר לִיה, אֶלְעָזָר בְּרִי, רָזָא עֲלָאָה אִיהוּ.

תָּא תָּזִי, אִית גְּוֹזִינִין דְּמִתְחַזִּיין, וְאִית גְּוֹזִינִין דְּלֹא
מִתְחַזִּיין. וְאֵלִין וְאֵלִין, אֵינֻן רָזָא עֲלָאָה
דְּמַהִימְנוּתָא, וּבְנֵי נָשָׂא לֹא יִדְעִין לִיה, וְלֹא
מִסְתַּכְּלִין בֵּיה וְאֵלִין דְּמִתְחַזִּיין, לֹא זָכָה בְּהוּ בִּר

לשון הקודש

אֶלְעָזָר בְּנוֹ ^(עמוּ) וְרַבִּי אַבָּא עֲמֹ. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, פֶּסוּק זֶה שְׁכָתוּב וָאַרָא אֶל
אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב וְגו', מַהוּ
וָאַרָא? וָאֲדַבֵּר הָיָה צְרִידָא ^(לכתא)! אָמַר לוֹ,
אֶלְעָזָר בְּנִי, זְהוּ סוּד עֲלִיּוֹן.

בַּא רְאָה, יֵשׁ גְּנוּנִים שְׁנֵרָאִים וְיֵשׁ גְּנוּנִים
שְׁלֵא גְרָאִים. וְאֵלֹו וְאֵלֹו הֵם סוּד עֲלִיּוֹן שְׁל
הָאֲמוּנָה, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים אוֹתוֹ וְלֹא
מִסְתַּכְּלִים בּוֹ. וְאֵלֹה שְׁנֵרָאִים לֹא זָכָה

אֶרֶץ אֶלָּא צַדִּיק, וְכָל מִי שְׁנִמּוּל נִקְרָא
צַדִּיק, שְׁכָתוּב ^(ישעיה ס) וְעַמּוּד בְּלָם צַדִּיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. כָּל מִי שְׁנִמּוּל וְשׁוּמַר
אוֹת הַבְּרִית הַזֹּאת, נִקְרָא צַדִּיק. בַּא רְאָה
מִיוֹסֵף, שְׁכָל יָמָיו לֹא נִקְרָא צַדִּיק עַד
שְׁשֹׁמֵר אוֹתָהּ בְּרִית, אוֹת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ.
כֵּינון שְׁשֹׁמֵר אוֹתוֹ, נִקְרָא צַדִּיק, יוֹסֵף
הַצַּדִּיק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אַחֵר, וְרַבִּי

נָשׁ, עַד דְּאָתוּ אַבְהֵן, וְקִימוּ עַל־יְהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב
וָאָרָא, דְּחֵמו, אֵינּוֹן גְּוֹנִין דְּאִתְגַּלְיִין.

וּמֵאֵן גְּוֹנִין דְּאִתְגַּלְיִין. אֵינּוֹן דְּאֵל שְׂדֵי, דְּאֵינּוֹן
גְּוֹנִין דְּחִיזוּ עַלְאָה (נ"א חִיזוּ דְּגְוֹנִין עַלְאִין). וְאֵלִין
אִתְחִזְיִין. וְגְוֹנִין דְּלַעֲיָלָא, סְתִימִין דְּלֹא אִתְחִזְיִין, לֹא
קָאִים אֵינִישׁ עַל־יְהוּ, בַּר מְמִשָּׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב,
וַשְׁמִי יי' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם, לֹא אִתְגַּלִּיתִי לָזֶן בְּגְוֹנִין
עַלְאִין. וְאִי תִימָא, דְּאַבְהֵן לֹא הָווּ יַדְעֵי בְּהוּ. אֲלֹא
הָווּ יַדְעֵי, מִגּוֹ אֵינּוֹן דְּאִתְגַּלְיִין.

כְּתִיב (דְּנִיאל י"ב) וְהַמְשִׁכִּילִים יִזְהִירוּ כִּזְהַר הָרָקִיעַ
וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכֹכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד.
וְהַמְשִׁכִּילִים יִזְהִירוּ, מֵאֵן אֵינּוֹן מְשִׁכִּילִים. אֲלֹא דָא
הוּא, הַהוּא חָכָם דִּיסְתַּבֵּל מִגְּרַמְיָה מַלְיָן, דְּלֹא
יְכִילִין בְּנֵי נָשָׂא לְמַלְלָא בְּפֹמָא, וְאֵלִין אֶקְרוּן

לשון הקודש

בְּגֻנִים עֲלִיזִים. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהָאֲבוֹת לֹא
הִכִּירוּ אוֹתָם – אֲלֹא הֵם הִפִּירוּ אוֹתָם
מִתּוֹךְ אֵלּוּ שֶׁהִתְגַּלּוּ.

כְּתוּב (דְּנִיאל יב) וְהַמְשִׁכִּילִים יִזְהִירוּ כִּזְהַר
הָרָקִיעַ וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכֹכְבִּים לְעוֹלָם
וָעֶד. וְהַמְשִׁכִּילִים יִזְהִירוּ, מִי הֵם
הַמְשִׁכִּילִים? אֲלֹא זֶהוּ אוֹתוֹ חָכָם
שִׁיסְתַּבֵּל עַל דְּבָרִים מַעְצָמוֹ שְׁלֹא יְכוּלִים
בְּנֵי אָדָם לְדַבֵּר בִּפְהֵי, וּלְאֵלָה קוֹרְאִים

בָּהֶם אָדָם, עַד שֶׁבָּאוּ הָאֲבוֹת וְעָמְדוּ
עֲלֵיהֶם, וְעַל זֶה כְּתוּב וָאָרָא, שֶׁרָאוּ אוֹתָם
גְּוִנִים שֶׁהִתְגַּלּוּ.

וּמֵהָ הַגְּוִנִים שֶׁהִתְגַּלּוּ? אוֹתָם שֶׁל אֵל
שְׂדֵי, שֶׁהֵם גְּוִנִים שֶׁל מְרָאָה עֲלִיזָה (מְרָאָה שֶׁל
גְּוִנִים עֲלִיזִים), וְאֵלּוּ נִרְאִים. וְהַגְּוִנִים שֶׁלְמַעַלָּה
נִסְתָּרִים שְׁלֹא נִרְאִים, לֹא עָמְדוּ אִישׁ
עֲלֵיהֶם פְּרָט לְמִשָּׁה. וְעַל זֶה כְּתוּב וַשְׁמִי
ה' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם, לֹא הִתְגַּלִּיתִי לָהֶם

מִשְׁכִּילִים. יִזְהִירוּ בְּזֹהַר הָרְקִיעַ, מֵאֵן ((זֹהַר) הוּא
הָרְקִיעַ. דָּא הוּא רְקִיעַ דְּמִשְׁכָּה, דְּקִימָא
בְּאַמְצֵיתָא, וְהָאִי זֹהַר דִּילִיָּה, אִיהוּ סְתִים, וְלֹא
אַתְגְּלִיָּא מִגּוֹן דִּילִיָּה קִימָא עַל תְּהִיא רְקִיעַ
דְּלֹא נְהִיר, דְּאַתְחִזִּין בֵּיה גּוֹנִין, וְאִינוּן גּוֹנִין אַף
עַל גַּב דְּאַתְחִזִּין בֵּיה, לָא זִהְרִי בְּזֹהָרָא בְּגִין דְּאִינוּן
גּוֹנִין סְתִימִין.

תָּא חַזִּי, אַרְבַּע נְהוּרִין אִינוּן. תְּלַת מִנֵּיהוּ סְתִימִין,
וְחַד דְּאַתְגְּלִיָּא: נְהוּרָא דְנְהִיר. נְהוּרָא
דְּזֹהָרָא. ((וְאִינוּן) וְאִיהוּ נְהִיר בְּזֹהִירוֹ דְּשִׁמְיָא בְּדָכִיו.
נְהוּרָא דְּאַרְגּוֹנוֹא, דְּנָטִיל כָּל נְהוּרִין. נְהוּרָא דְּלֹא
נְהִיר אֶסְתַּכֵּל לְגַבִּי אֵלִין, וְנָטִיל לֹון. וְאַתְחִזִּין אִינוּן
נְהוּרִין בֵּיה, כַּעֲשָׁשִׁיתָא, לְקַבֵּל שְׁמִשָּׁא.

וְאֵלִין תְּלַת דְּקֶאמְרִין, סְתִימִין וְקִימִין עַל הָאִי (דף)

לשון הקודש

מִהֶם נִסְתָּרִים, וְאַחַד שֶׁהִתְגַּלָּה. אור
שְׁמַאִיר. אור שְׁזוּהַר. (וְהוּא) וְהוּא מֵאִיר
בְּזֹהַר הַשָּׁמַיִם בְּטַהֲרָה. אור שֶׁל אֲרַגְמֹן,
שְׁנוּטֵל כָּל הָאוֹרוֹת. אור שֶׁלֹא מֵאִיר
מִסְתַּכֵּל לְאֵלֶּה וְנוֹטֵל אוֹתָם, וְנִרְאִים
אוֹתָם הַמְּאֹרוֹת בּוֹ כַּעֲשָׁשִׁית נִגְד
הַשָּׁמֶשׁ.

וְאֵלֶּה הַשְּׁלֹשָׁה שְׁאֻמְרָנוּ נִסְתָּרִים
וְעוֹמְדִים עַל זֶה שֶׁהִתְגַּלָּה, וְסוּד זֶה הָעֵין.

מִשְׁכִּילִים. יִזְהִירוּ בְּזֹהַר הָרְקִיעַ. מִי (וְהוּא)
הוּא הָרְקִיעַ? וְהוּא הָרְקִיעַ שֶׁל מִשְׁכָּה,
שְׁעוֹמֶדֶת בְּאַמְצֵעַ, וְהוּא שֶׁלּוֹ הוּא נִסְתָּר
וְלֹא הִתְגַּלָּה מִהֶגֶן שֶׁלּוֹ, עוֹמֵד עַל אוֹתוֹ
רְקִיעַ שֶׁלֹא מֵאִיר שְׁנִירָאִים בּוֹ הִנֵּנִים,
וְאוֹתָם גִּנִּים, אַף עַל פִּי שְׁנִירָאִים בּוֹ, לֹא
זוֹהָרִים כְּמוֹ זֹהַר, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם גִּנִּים
סְתוּמִים.

בֵּא רֵאָה, אַרְבַּעַה אוֹרוֹת הֵם, שְׁלֹשָׁה

כ"ג ע"ב) דַּאתְגַּלְיִיא. וְרָזָא דָּא עֵינָא. תָּא חַזִּי, בְּעֵינָא
 אִית תַּלְת גְּוֹנִין, דַּאתְגַּלְיִין רְשִׁימִין בֵּיה, וְכִלְהוּ לָא
 מִזְדְּהָרִי, בְּגִין דְּקִימִי בְּנִהוּרָא דְלָא נָהִיר. וְאַלִין
 אֵינֹן בְּגֵוֹנָא דְאֵינֹן סְתִימִין דְּקִימִי עֲלֵיהוּ וְאַלִין
 אֵינֹן דַּאתְחַזִּין לְאַבְהֹן, לְמַנְדַּע אֵינֹן סְתִימִין
 דְּמִזְדְּהָרִין, מִגּוּ אֵלִין דְּלָא מִזְדְּהָרִי. וְאֵינֹן
 דְּמִזְדְּהָרִי וְאֵינֹן סְתִימִין, אַתְגַּלְיִין לְמִשָּׁה, בְּחִהוּא
 רְקִיעָא דִּילִיה. וְאַלִין קִימִי, עַל אֵינֹן גְּוֹנִין
 דַּאתְחַזִּין בֵּיה בְּעֵינָא.

וְרָזָא דָּא סְתִימִין עֵינָה, וְאַסְחָר גְּלַגְלָהּ, וְיִתְגַּלְיִין
 אֵינֹן גְּוֹנִין דְּנִהָרִין, דְּמִזְדְּהָרִי, וְלָא
 אַתְיִיהִיב רְשׁוּ לְמִיחְמִי, אֶלָּא בְּעֵינִין סְתִימִין, בְּגִין
 דְּאֵינֹן סְתִימִין עֲלָאִין, קִימִי עַל אֵינֹן גְּוֹנִין
 דַּאתְחַזִּין, דְּלָא מִזְדְּהָרִי.

לשון הקודש

עומדים על אותם גוונים שנראים בו פעין.
 וסוד זה סותם עיניך ומסובב גלגלך,
 ויתגלו אותם גוונים שמאירים, שזוהרים,
 ולא נתנה רשות לראות אלא בעינים
 סתומות, משום שאותם נסתרים עליונים
 עומדים על אותם גוונים שנראים, שלא
 זוהרים.

בא ראה, פעין יש שלשה גוונים שהתגלו
 רשומים בו, וכלם לא זוהרים, משום
 שעומדים באור שלא מאיר. ואלה הם
 כמו שאותם הנסתרים שעומדים עליהם,
 ואלה הם שנראו לאבות לדעת אותם
 נסתרים שזוהרים מתוך אלה שלא
 זוהרים, ואותם שזוהרים והם סתומים,
 התגלו למשה באותו רקיע שלו, ואלה

וְעַל דָּא קָרִינֵן, מִשָּׁה זָכָה בְּאַסְפֵּקְלָרִיא דְנִהָרָא
 דְקִימָא עַל הַהוּא דְלֹא נִהָרָא. שְׂאָר בְּנֵי
 עֲלָמָא, בְּהַהוּא אַסְפֵּקְלָרִיא דְלֹא נִהָרָא. וְאַבְהֵן הוּוּ
 חֲמָאן מִגּוֹ אֵלִין גּוֹנִינֵן דְאַתְגַּלִּיין, אֵינֻן סְתִימִין,
 דְקִימֵי עַלִיָּהוּ דְאֵינֻן דְלֹא נִהָרִין, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 וְאַרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי,
 בְּאֵינֻן גּוֹנִינֵן דְאַתְחַזִּיין.

וְשָׁמִי יי' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם, אֵלִין גּוֹנִינֵן עַלְאִין
 סְתִימִין דְזִהָרִין, דְזָכָה בְּהוּ מִשָּׁה
 לְאַסְתַּבְּלָא בְּחוּן. וְרָזָא דָּא, דְעֵינָא סְתִים וְגַלִּיא.
 סְתִים, חָמִי אַסְפֵּקְלָרִיא דְנִהָרָא, אַתְגַּלִּיא, חָמִי
 אַסְפֵּקְלָרִיא דְלֹא נִהָרָא. וְעַל דָּא, וְאַרָא,
 בְּאַסְפֵּקְלָרִיא דְלֹא נִהָרָא, דְאֵיחוּ בְאַתְגַּלִּיא, בִּיה
 כְּתִיב רְאִיָּה. בְּאַסְפֵּקְלָרִיא דְנִהָרָא דְאֵיחוּ בְסְתִימוּ,

לשון הקודש

וְשָׁמִי ה' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם - אֵלֹו גּוֹנִים
 עֲלִיוֹנִים נִסְתָּרִים שְׁזוּהָרִים שְׁזָכָה בְּהֶם
 מִשָּׁה לְהַסְתַּבֵּל בְּהֶם. וְסוּד זֶה, שְׁהַעֲיֵן
 סְתוּם וְגַלּוּי. סְתוּם - רוּאָה אַסְפֵּקְלָרִיָּה
 הַמְאִירָה. נְגַלָּה - רוּאָה אַסְפֵּקְלָרִיָּה שְׁלֹא
 מְאִירָה. וְעַל זֶה וְאַרָא, בְּאַסְפֵּקְלָרִיָּה שְׁלֹא
 מְאִירָה, שְׁהִיא בְּהַתְגַּלּוּת, בְּהַ כְּתוּב
 רְאִיָּה. וְאוּלָם בְּאַסְפֵּקְלָרִיָּה שְׁמְאִירָה
 שְׁהִיא בְּסִתָּר, כְּתוּב בְּהַ יְדִיעָה, שְׁכְּתוּב

וְעַל זֶה קָרָאנוּ, מִשָּׁה זָכָה בְּאַסְפֵּקְלָרִיָּה
 הַמְאִירָה שְׁעוּמָדָת עַל אוֹתָהּ שְׁלֹא
 מְאִירָה. שְׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם בְּאוֹתָהּ
 אַסְפֵּקְלָרִיָּה שְׁלֹא מְאִירָה. הָאֲבוֹת הָיוּ
 רוּאִים מִתּוֹךְ הַגּוֹנִים הִלְלוּ שְׁהַתְגַּלּוּ,
 אוֹתָם סְתוּמִים, שְׁעוּמָדִים עֲלֵיהֶם שְׁלֹא
 מְאִירִים, וְלָכֵן כְּתוּב וְאַרָא אֶל אַבְרָהָם
 אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי, בְּאוֹתָם
 גּוֹנִים שְׁנִירָאִים.

כְּתִיב בֵּיהּ יְדִיעָה, דְּכְתִיב לֹא נִודַעְתִּי. אֲתוּ רַבִּי
אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְא וְנִשְׁקֹו יְדִוּי. בְּכֹה רַבִּי אַבְא,
וְאָמַר, וְוִי בַד תִּסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא, וְיִשְׁתַּאֲר עֲלָמָא
יְתוֹם מִינָךְ, מָאן יָכִיל לְאַנְהָרָא מְלִין דְּאוּרִייתָא.

פִּתְח רַבִּי אַבְא וְאָמַר, (שמואל א', כ"ה) וְאָמַרְתֶּם כֹּה
לְחִי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר
לְךָ שָׁלוֹם. וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי, וְכִי דָוִד לֹא הָוָה יָדַע
בֵּיהּ בְּנִגְבַל, דְּאִיהוּ אָמַר בְּגִינִיָּה, וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי,
אַלְא, הֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא טַבָּא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה,
וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, וּבְגִין
קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא קָאָמַר, וְאָמַרְתֶּם כֹּה, לְחִי,
לְקִשְׁרָא כֹה, לְחִי, דְּכָל חַיִּין בֵּיהּ תַלְיִין. וְאַתָּה
שָׁלוֹם, מָאִי וְאַתָּה אַתָּה מִיבְעִי לִיָּה. אַלְא, וְאַתָּה
כֹּלָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָאָמַר, בְּגִין לְקִשְׁרָא
קִשְׁרָא דְמַהֲיִמְנוּתָא בְּדַקָּא יָאוּת.

לשון הקודש

שְׁהוּא אָמַר בְּשִׁבְלִי וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי?
אַלְא אוּתוּ יוֹם, יוֹם טוֹב שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה
הִזְה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל
הָעוֹלָם, וּבְשִׁבְלִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא
אָמַר וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי, לְקִשְׁרָא כֹה לְחִי,
שֶׁכָּל הַחַיִּים תְּלוּיִים בּוֹ. וְאַתָּה שָׁלוֹם, מָה
זֶה וְאַתָּה? אַתָּה הִזְה צְרִיךְ (לְכַתֵּב)! אַלְא
וְאַתָּה, הַכֹּל לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר,

לֹא נִודַעְתִּי. בָּאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבְא
וְנִשְׁקֹו יְדִוּי. בְּכֹה רַבִּי אַבְא וְאָמַר, אוּי
בְּשִׁתְּסַתַּלַּק מִן הָעוֹלָם וְיִשְׁתַּאֲר הָעוֹלָם
יְתוֹם מִמֶּךָ, מִי יָכִיל לְהַאֲרִיר דְּבִרֵי תוֹרָה?
פִּתְח רַבִּי אַבְא וְאָמַר, (שמואל א-א כה)
וְאָמַרְתֶּם כֹּה לְחִי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ
שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם. וְאָמַרְתֶּם כֹּה
לְחִי, וְכִי דָוִד לֹא הִזְה יוֹדַע בּוֹ בְּנִגְבַל

מִבָּאן אוֹלִיפְנָא, דִּהָא לְבַר נָשׁ חֵיבָא, אָסוּר
לְאַקְדָּמָא לִיָּה שְׁלָם, וְאִי אַצְטְרִיךְ, יִקְדִּים
לִיָּה בְּדוּד, דְּבְרִיךְ לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאַתְחִיזִי דְּבִגִּינִיָּה קְאָמֵר. וְאִי תִימָא דְּרַמָּאוֹת הָוָה.
לָאוּ. דִּהָא כָּל מָאן דְּסָלִיק לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְאַתְחִיזִי דְּבִגִּינִיָּה קְאָמֵר, לָאוּ רַמָּאוֹת הוּא.
וּמָאן דְּאַקְדִּים שְׁלָם לְזַבְחָה, בְּאִילוֹ אַקְדִּים לִיָּה
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שְׁכָן מֵר, דְּאִיָּהוּ שְׁלָמָא
לְעִילָא וְתַתָּא.

וָאַרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי
וּשְׁמִי יי' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם. רַבִּי חִזְקִיָּה
פְּתַח, (תהלים ל"ב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב ה' לוֹ עֶז וְגו'.
כִּמְה אֵינֹן בְּנֵי נָשָׂא אֲטִימִין, דְּלֹא יִדְעִין, וְלֹא
מִסְתַּכְּלִין, עַל מַה קִּיִּימִין בְּעֵלְמָא. דִּהָא קֳדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בַּד בָּרָא עֵלְמָא, עֶבֶד לִיָּה לְבַר נָשׁ

לשון הקודש

לְצַדִּיק כְּאֵלוֹ הַקְּדִים לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
כָּל שְׁכָן מֵר, שֶׁהוּא שְׁלוֹם לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה.

וָאַרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
בְּאֵל שַׁדִּי וּשְׁמִי ה' לֹא נִודַעְתִּי לָהֶם. רַבִּי
חִזְקִיָּה פְּתַח, (תהלים לב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא
יַחֲשֹׁב ה' לוֹ עֶז וְגו'. כִּמְה אֲטוֹמִים הֵם
בְּנֵי אָדָם שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים עַל

בְּדִי לְקָשֶׁר קָשֶׁר הָאֱמוּנָה וְכִרְאוּי.
מִבָּאן לְמַדְנֵנוּ שְׁאָסוּר לְהַקְדִּים שְׁלוֹם
לְאָדָם רָשָׁע, וְאִם צְרִיךְ, יִקְדִּים לוֹ כְּמוֹ
דְּוֹד שְׁבִרְךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִרְאָה
שְׁאָמֵר בְּגִלְלוֹ. וְאִם תֹּאמַר שְׁזֹן רַמָּאוֹת -
לֹא, שְׁהָרִי כָּל מַה שְׁמַעְלָה
לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנִרְאָה שְׁבִשְׁבִּילוֹ
אָמֵר - אֵינֹן רַמָּאוֹת. וּמִי שְׁמַקְדִּים שְׁלוֹם

בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיָּה, וְאַתְקִין לִיה בְּתַקּוּנָיו, בְּגִין
דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא, וַיִּהְיֶה בְּאוּרְחוּי.

וְהָא כִּד אַתְבְּרִי אָדָם, מַעֲפָרָא דְּמִקְדָּשָׁא דְּלַתְתָּא
אַתְתַּקֵּן וְאַרְבַּע סְטֵרֵי דְּעֵלְמָא, אַתְחַבְּרוּ
בְּתַהוּא אַתְר דְּאַקְרִי בִּי מִקְדָּשָׁא. וְאַיְנוּן אַרְבַּע
סְטֵרִין דְּעֵלְמָא, אַתְחַבְּרוּ בְּאַרְבַּע סְטֵרִין, דְּאַיְנוּן
יְסוּדִין דְּעֵלְמָא, א"ש ר"ח וּמִי"ם וְעַפְ"ר, וְאַתְחַבְּרוּ
אַרְבַּע סְטֵרִין אֵלִין, בְּאַרְבַּע סְטֵרֵי (נ"א יְסוּדִין) דְּעֵלְמָא,
וְאַתְקִין מַנְיֵיהוּ קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא חַד גּוּפָא בְּתַקּוּנָא
עֲלָאָה. וְהָא גּוּפָא, אַתְחַבְּר מִתְרִין עֲלָמִין, מַעֲלָמָא
דָּא תַתָּאָה, וּמַעֲלָמָא דְּלַעִילָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חַזִּי, אַרְבַּע קְדָמָאֵי אֵינוּן
רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא. וְאַיְנוּן אַבְהֵן דְּכֻלָּהוּ
עֲלָמִין. וְרְזָא דְּרַתִּיבָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְאַיְנוּן אַרְבַּע

לשון הקודש

הָעוֹלָם א"ש ר"ח וּמִי"ם וְעַפְ"ר, וְהַתְחַבְּרוּ
אַרְבַּעַה צְדָדִים אֵלּוּ בְּאַרְבַּעַה צְדָדֵי (יְסוּדוֹת)
הָעוֹלָם, וְהַתְקִין מֵהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
גּוֹף אֶחָד בְּתַקּוּן עֲלִיוֹן, וְגוֹף זֶה הַתְחַבְּר
מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, מִהָעוֹלָם הַתְּתוּמָּתוֹן הַזֶּה
וּמִהָעוֹלָם שְׁלֻמְעָלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בָּא רָאָה, אַרְבַּעַה
רַאשׁוֹנִים הֵם סוּד הָאֻמָּנוּת, וְהֵם אֲבוֹת
שֶׁל כָּל עוֹלָמוֹת, וְסוּד הַמְרַבֵּבָה הָעֲלִיוֹנָה

מֵה עוֹמְדִים בְּעוֹלָם, שְׁתֵּרֵי כְּשֶׁבְּרָא
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, עָשָׂה אֵת
הָאָדָם בְּדִיוֹקָן שְׁלוֹ וְהַתְקִינוּ בְּתַקּוּנָיו,
כִּדִּי שִׁישְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה וְלֶךְ בְּדִרְכָּיו.

שְׁתֵּרֵי כְּשֶׁבְּרָא אָדָם, מַעֲפָר הַמִּקְדָּשׁ
שְׁלֻמְטָה נִתְקַן, וְאַרְבַּעַה צְדָדֵי הָעוֹלָם
הַתְחַבְּרוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ. וְאוֹתָם אַרְבַּעַה צְדָדֵי הָעוֹלָם
הַתְחַבְּרוּ בְּאַרְבַּעַה צְדָדִים, שֶׁהֵם יְסוּדוֹת

יְסוּדִין: א"ש רי"ח ומי"ם ועפ"ר. אֵלִין אֵינוֹן רָזָא
עֲלָאָה. (ואילין אינון אַבְהֶן דְּכוּלְּהוּ עֲלֵמִין אַבְהֶן דְּכָלָא) וּמֵאֵינוֹן נִבְקִין,
זַה"ב וְכֶסֶף וְנִחַשׁ"ת וּבְרִז"ל. וּתְחֹת (דף כ"ד ע"א) אֵלִין
מִתְכָּאן אַחֲרָנִין, דְּדַמְיִין לוֹן. (בְּנוּנָא דְאֵלִין).

תָּא חַזִּי. א"ש רי"ח ומי"ם ועפ"ר, אֵלִין אֵינוֹן
קְדָמָאֵי וְשָׂרְשִׁין דְּלַעֲיָלָא וְתַתָּא, וְתַתָּאִין
וְעֲלָאִין עֲלִיָּהוּ קַיִמִין. וְאֵלִין אֵינוֹן אַרְבַּע, לְאַרְבַּע
סְטְרֵי עֲלָמָא, וְקַיִמִין בְּאַרְבַּע אֵלִין: צְפוֹן, וְדָרוֹם,
וּמִזְרָח, וּמַעַרְב. אֵלִין אֵינוֹן אַרְבַּע סְטְרִין דְּעֲלָמָא,
וְקַיִמִין בְּאַרְבַּע אֵלִין. א"ש לְסֵטֶר צְפוֹן. רי"ח
לְסֵטֶר מִזְרָח. מי"ם לְסֵטֶר דָּרוֹם. בְּגִין דְּדָרוֹם אֵיהוּ
חָם וְיָבֵשׁ מִיָּם קָרִים וְלַחִים עֶפ"ר לְסֵטֶר מַעַרְב.
וְאַרְבַּע אֵלִין, בְּאַרְבַּע אֵלִין קְטִירִין, וְכָלְהוּ חַד,
וְאֵלִין עֲבָדֵי אַרְבַּע מִתְכָּאן, דְּאֵינוֹן זַה"ב וְכֶסֶף

לשון הקודש

עֲלֵיהֶם. וְאֵלָּה הֵם אַרְבַּעָה, לְאַרְבַּעָה
צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְעוֹמְדִים בְּאַרְבַּעָה אֲלוֹ:
צְפוֹן וְדָרוֹם וּמִזְרָח וּמַעַרְב. אֲלוֹ הֵם
אַרְבַּעָה צְדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְעוֹמְדִים
בְּאַרְבַּעָה אֲלוֹ. א"ש לְצַד צְפוֹן, רי"ח
לְצַד מִזְרָח. מי"ם לְצַד דָּרוֹם. מִשּׁוּם
שֶׁהַדָּרוֹם הוּא חָם וְיָבֵשׁ. מִיָּם קָרִים
וְלַחִים. עֶפ"ר לְצַד מַעַרְב. וְאַרְבַּעָה אֲלוֹ
קְשׁוּרִים בְּאַרְבַּעָה אֲלוֹ, וְכָלֶם אַחֵד, וְאֵלָּה

הַקְדוּשָׁה. וְאִתָּם אַרְבַּעָה יְסוּדוֹת, א"ש
רי"ח ומי"ם ועפ"ר, אֵלָּה הֵם סוּד עֲלִיּוֹן.
וְאֲלוֹ הֵם הָאֲבוֹת, שְׁכַל הָעוֹלָמוֹת אֲבוֹת שֶׁל הַכּוֹל וּמִהֶם
יוֹצֵאִים זַה"ב וְכֶסֶף וְנִחַשׁ"ת וּבְרִז"ל,
וְתַחַת אֲלוֹ מִתְכּוֹת אַחֲרוֹת שְׂדוּמִים לָהֶם
(בְּכוּ שְׂאֵלֹה).

בֹּא רָאָה, א"ש רי"ח ומי"ם ועפ"ר אֵלָּה
הֵם הָרֵאשׁוֹנִים וְהַשְּׂרָשִׁים שֶׁלֹּמַעֲלָה
וְשֶׁלֹּמַטָּה, וְתַחֲתוֹנִים וְעֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים

וְנִחַשְׁתָּ וּבִרְזָל הָא אֵינוֹן תִּרְיָסָר, וְכָלְהוּ חֵד.

תָּא חֲזִי, אִישׁ הוּא בְּשִׁמְאָלָא, לְסִטְר צָפוֹן, דְּהָא
אִישׁ, תּוֹקְפָא דְחִמְימוּתָא בֵּיה, וְיָבִישׁוּ דִילִיָּה
תַּקִּיף. וְצָפוֹן בְּהַפּוּכָא דִילִיָּה הוּא, וְאַתְּמִזִּיג חֵד
בְּחֵד וְאִיהוּ חֵד. מִיָּם לִימִינָא, וְהוּא לְסִטְר דְּרוֹם.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְתַבְרָא (לְאַחֲרָא) לֹון בְּחֵדָא,
עֶבֶד מִזְגָּא דָּא כְּמוֹזְגָּא דָּא.

צָפוֹן אִיהוּ קָר וְלָח, אִישָׁא חָם וְיָבֵשׁ. אַחֲלָף לֹון
לְסִטְר דְּרוֹם. דְּרוֹם, אִיהוּ חָם וְיָבֵשׁ. מִיָּם
קָרִים וְלָחִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִזְיג לֹון בְּחֵד
דְּנִפְקִי מִיָּא מִדְּרוֹם, וְעָאֲלִין בְּגוּ צָפוֹן. וּמִצָּפוֹן נִגְדִי
מִיָּא. נָפִיק אִישָׁא מִצָּפוֹן, וְעָאֲל בְּתוֹקְפָא דְּדְרוֹם,
וּמִדְּרוֹם נָפִיק תּוֹקְפָא דְחִמְימוּתָא לְעֵלְמָא. בְּגִין
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִיזָא דָּא בְּדָא, וְכָל חֵד וְחֵד

לשון הקודש

הַצָּפוֹן הוּא קָר וְלָח, הָאִישׁ חָם וְיָבֵשׁ.
הַחֲלִיפָם לְצֵד דְּרוֹם. דְּרוֹם הוּא חֵד וְיָבֵשׁ.
הַמִּים קָרִים וְלָחִים. וְהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִזְגֵּא אוֹתָם בְּאַחַד, שְׂיוּצָאִים מִיָּם מִדְּרוֹם
וְנִכְנָסִים לְצָפוֹן, וּמִצָּפוֹן שׁוֹפְעִים מִיָּם.
יוֹצֵא אִישׁ מִצָּפוֹן, וְנִכְנָס בְּתַקְפָּה הַדְּרוֹם,
וּמִדְּרוֹם יוֹצֵא תַקְפָּה הַחֲמִימוּת לְעוֹלָם,
מְשׁוּם שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹוֶה זֶה מְזֶה,
וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מְלוֹוֶה לְחֵבְרוּ מִשְׁלוֹ

עוֹשִׂים אַרְבַּע מַתְכוּת, שֶׁהֵם זֶה"ב וְכֶסֶף"ף
וְנִחַשְׁתָּ וּבִרְזָל. הָרִי הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר,
וְכֻלָּם אֶחָד.

בֵּא רָאָה, הָאִישׁ הוּא בְּשִׁמְאָל, לְצֵד צָפוֹן,
שֶׁהָרִי הָאִישׁ בּוֹ תַקְפָּה הַחֲמִימוּת, וְהַיָּבֵשׁ
שְׁלוֹ חֲזָק. וְצָפוֹן הַהִפְךָ שְׁלוֹ, וְנִמְזָגִים אֶחָד
בְּאַחַד וְהוּא אֶחָד. מִיָּם לִימִין, וְהוּא לְצֵד
דְּרוֹם, וְהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַבְרָם וְלַחֲסוּרָם
בְּאַחַד, עוֹשֶׂה מְזֶג זֶה כְּמוֹזְג זֶה.

אֲזִיף לְחִבְרִיה מְדִילִיה בְּדָקָא חָזִי לִיה. בְּגִוּוֹנָא דָא
רוּחַ וּמִזְרָח, בְּגִין דִּיזִיף כָּל חַד לְחִבְרִיה, וְאֵתְכִלִּיל
דָּא בְדָא, לְאֵתְחַבְרָא כְחַד.

תָּא חָזִי, אֲשָׁא מְסִטְרָא דָא, מִיּוֹם מְסִטְרָא דָא.
וְאֵינּוֹן מַחְלוּקָת. עָאֵל רוּחַ בִּינִיחֻ, וְאַחִיד
לְתִרִין סְטִרִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א') וְרוּחַ
אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. דְּהָא אֲשָׁא קָאִים
לְעִילָא בְּסִטְרָא דָא. וּמִיּוֹם קִיּוּמִי עַל אֲפִי אֶרְעָא.
רוּחָא אָעִיל בִּינִיחֻ, וְאַחִיד לְתִרִין סְטִרִין,
וְאַפְרִישׁ מַחְלוּקָת. עָפֹר, מִיָּא קִיּוּמִי עָלִיה וְרוּחָא
וְאַשָׁא וּמִקְבֵּלָא מִכְּלָהוּ, בְּחִילָא דְתִלְתָּא אֱלִין
דְּקִיּוּמִי עָלֵה.

תָּא חָזִי, רוּחַ וּמִזְרָח. מִזְרָח, חָם וְלֹחַ, רוּחַ, (קַר וְיָבֵשׁ
סְטִרָא דְאִיהוּ וְיָבֵשׁ) חָם וְלֹחַ אִיהוּ, וּבְגִינִי כֵךְ, אָחִיד
לְתִרִין סְטִרִין, דְּהָא אֵשׁ חָם וְיָבֵשׁ, וּמִיּוֹם קָרִים

לשון הקודש

פְּנֵי הָאָרֶץ. רוּחַ נִכְנָסֶת בִּינִיחֻם וְאוֹחֻת
אֵת שְׁנֵי הַצְּדָדִים וּמִפְרִידָה מַחְלָקָת.
הָעָפֹר, הַמַּיִם עוֹמְדִים עָלָיו, וְרוּחַ וְאַשׁ,
וּמִקְבֵּלָת מְכַלֵּם בְּכַח שֵׁל שְׁלִשֶׁת אֱלֹהִים
שְׁעוֹמְדִים עָלָיו.

בָּא רָאָה. רוּחַ וּמִזְרָח. מִזְרָח חָם וְלֹחַ,
רוּחַ וְיָבֵשׁ. הַצֵּד שְׁהוּא יָבֵשׁ חָם וְלֹחַ הִיא, וְלִכְּנָן
אוֹחֻז אֵת שְׁנֵי הַצְּדָדִים, שְׁהָרִי אֵשׁ חָם

כְּרָאוּי לוֹ. כְּמוֹ זֶה רוּחַ וּמִזְרָח, כְּדִי שְׁיִלְוֶה
כָּל אֶחָד לְחִבְרוֹ, וְנִכְלָלִים זֶה בְּזֶה
לְהִתְחַבֵּר בְּאַחֵד.

בָּא רָאָה, אֵשׁ מְצַד זֶה, מִיּוֹם מְצַד זֶה, וְהֵם
מַחְלָקָת. נִכְנָסֶת רוּחַ בִּינִיחֻם וְאוֹחֻת אֵת
שְׁנֵי הַצְּדָדִים. וְהוּא שְׁכָתוּב (בראשית א) וְרוּחַ
אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, שְׁהָרִי אֵשׁ
עוֹמְדָת לְמַעְלָה בְּצַד זֶה, וּמִיּוֹם עוֹמְדִים עַל

וְלַחִים, רוּחַ אִיהוּ חֵם וְלַח, סִטְרָא דְאִיהוּ חֵם, אֶחָיד
בְּאַשָּׁא. סִטְרָא דְאִיהוּ לַח, אֶחָיד בְּמִיָּא. וְעַל דָּא
אַסְבִּים בִּינֵייהוּ, וְאַפְרִישׁ מַחְלֻקְתָּ דְאַשָּׁא וּמִיָּא.

עֲפָר אִיהוּ קָר וְיָבֵשׁ, וְעַל דָּא מְקַבֵּל עָלֶיהָ בְּלָחוּ,
וּבְלָחוּ עֲבָדֵי בֵּיה עֲבִידְתֵּיהוּ, וּמְקַבְּלָא
מִבְּלָחוּ, לְאַפְקָא בְּחִילֵיהוֹן מְזוּנָא לְעֵלְמָא. בְּגִין
דְּבִמְעָרְב אֶתְאֶחָיד עֲפָרָא, דְאִיהוּ קָר וְיָבֵשׁ. וְסִטְרָא
דְאִיהוּ קָר, אֶחָיד בְּצִפּוֹן דְאִיהוּ קָר וְלַח, דְּהָא
קָרִירָא אֶתְאֶחָיד בְּקָרִירָא. בְּגִין כִּד צִפּוֹן אֶתְאֶחָיד
בְּמִעָרְב בְּסִטְרָא דָּא. דְרוֹם דְאִיהוּ חֵם וְיָבֵשׁ, בְּתַהוּא
יְבִישׁוּתָא דִּילֵיהָ, אֶחָיד לִיבִשׁוּתָא דְמִעָרְב בְּסִטְרָא
אַחְרָא, וְאַתְאֶחָיד מִעָרְב בְּתֵרִין סִטְרִין.

וְכֵן אֶתְאֶחָיד דְרוֹם בְּמִזְרַח, דְּהָא חֲמִימוּתָא
דְּדְרוֹם, אֶתְאֶחָיד בֵּיה בְּחִמִּימוּתָא דְמִזְרַח.
וּמִזְרַח אֶתְאֶחָיד בְּצִפּוֹן דְּהָא לְחֻתָּא דִּילֵיהָ

לשון הקודש

וְצִד שֶׁהוּא קָר אֶחָד בְּצִפּוֹן שֶׁהוּא קָר
וְלַח, שֶׁהֵרִי קָר נֶאֱחָז בְּקָר. מִשּׁוּם כִּד
צִפּוֹן נֶאֱחָז בְּמִעָרְב בְּצִד זֶה. דְרוֹם שֶׁהוּא
חֵם וְיָבֵשׁ, בְּאוֹתוֹ הֵיכֵשׁ שְׁלוֹ אוֹחָז אֶת
הֵיכֵשׁ שֶׁל הַמִּעָרְב בְּצִד אַחֵר, וְנֶאֱחָז
מִעָרְב בְּשְׁנֵי צַדִּים.

וְכֵן נֶאֱחָז דְרוֹם בְּמִזְרַח, שֶׁהֵרִי חֲמִימוּת
הַדְרוֹם נֶאֱחָזת בְּחִמִּימוּת הַמִּזְרַח. וּמִזְרַח

וְיָבֵשׁ, וּמִים קָרִים וְלַחִים. רוּחַ הוּא חֵם
וְלַח. הַצִּד שֶׁהוּא חֵם אֶחָד בְּאַשׁ. הַצִּד
שֶׁהוּא לַח אֶחָד בְּמִים. וְעַל זֶה יֵשׁ הַסְבָּכָה
בִּינֵיהֶם, וּמִפְרִיד מַחְלֻקְתָּ שֶׁל אֵשׁ וּמִים.
עֲפָר הוּא קָר וְיָבֵשׁ, וְכֵן מְקַבֵּל עָלָיו אֶת
כָּלֶם, וְכָלֶם עוֹשִׂים בּוֹ מַעֲשִׂיהֶם, וּמְקַבֵּל
מִכָּלֶם לְהוֹצִיא בְּכֻחַם מְזוֹן לְעוֹלָם, מִשּׁוּם
שֶׁבְּמִעָרְב נֶאֱחָז הָעֶפֶר שֶׁהוּא קָר וְיָבֵשׁ,

אַתָּא־חֵיד בְּלַחֲוֹתָא דְּצָפוֹן. הַשְׁתָּא אֲשֶׁתִּבַּח דְּרוֹמִי"ת
מִזְרַחִי"ת. מִזְרַחִי"ת צָפוֹנִי"ת. צָפוֹנִי"ת מִעֲרָבִי"ת.
מִעֲרָבִי"ת דְּרוֹמִי"ת וּבְלַחוּ כְּלִילָן דָּא בְּדָא,
לְאַשְׁתִּלְשֵׁל אַחַד בְּחַד.

בְּגִוּוֹנָא דָּא, צָפוֹן עָבִיד דִּהְבָּא. דְּמִסְטְרָא
דְּתוֹקָפָא דְּאַשָּׁא, אַתְעָבִיד דִּהְבָּא. וְהִינּוּ
דְּכְתִיב, (איוב ל"ז) מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה. דָּאֵשׁ אַתָּא־חֵיד
בְּעָפָר, וְאַתְעָבִיד דִּהְבָּא. וְהִינּוּ דְּכְתִיב, (איוב כ"ח)
וְעִפְרוֹת זָהָב לוֹ. וְרָזָא דָּא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב.

מִיָּם אַתָּא־חֵיד בְּעָפָר, וּקְרִירוֹתָא בְּלַחֲוֹתָא עָבִיד
כְּסָף, הַשְׁתָּא הָא עָפָר אַתָּא־חֵיד בְּתִרִין
סְטִרִין, בְּזָהָב וּבְכָסֶף, וְאַתִּי־הִיב בִּינִי־הוּ. רוֹחָא
אַחִיד לְמִיָּם, וְאַחִיד (הגהה: תְּמִיחָה בְּמָה דְּאָמַר רוּחַ קָר וְיָבֵשׁ שָׁאֵם בִּין
עָפָר וְרוּחַ שְׁוִים בְּטַבְעָם אֲבָל יֵשׁ אוֹמְרִים כִּי רוּחַ חָם וְלֹחַ וְאֵם בִּין נוֹכַל לֹמַר דְּאַחִיד
רוּחַ לְתִרִין סְטִרִין אֵשׁ חָם וְיָבֵשׁ וְרוּחַ חָם וְלֹחַ סְטִרָא דְּאִיהוּ חָם אַחִיד בָּאֵשׁ וְסְטִרָא

לשון הקודש

וְנַעֲשֶׂה זָהָב, וְהִינּוּ שְׁכָתוּב (שם כח) וְעִפְרוֹת
זָהָב לוֹ. וְסוּד זֶה שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב.
מִיָּם נִאֲחֲזִים בְּעָפָר, וּקְרִירוֹת בְּלַחֲוֹת
עוֹשֶׂה כְּסָף, כַּעַת הָרִי עָפָר נִאֲחֲזוּ בְּשְׁנֵי
צִדֵּימ, בְּזָהָב וּבְכָסֶף, וְנִתֵּן בִּינֵיהֶם. רוּחַ
אוֹחֲוֹת אֶת הַמִּיָּם, וְאוֹחֲוֹת (תְּמִיחָה, בְּמָה שְׁאָמַר
רוּחַ קָר וְיָבֵשׁ, שָׁאֵם בִּין, רוּחַ וְעָפָר שְׁוִים בְּטַבְעָם, אֲבָל יֵשׁ אוֹמְרִים
כִּי רוּחַ חָם וְלֹחַ, וְאֵם בִּין נוֹכַל לֹמַר שְׁאוּחֻ הָרוּחַ לְשְׁנֵי צִדֵּימ –

נִאֲחֲזוּ בְּצָפוֹן, שְׁהָרִי לַחֲוֹתוֹ נִאֲחֲזוֹת בְּלַחֲוֹת
הַצָּפוֹן. עֲכָשׁוּ נִמְצָא דְּרוֹמִי"ת מִזְרַחִי"ת.
מִזְרַחִי"ת צָפוֹנִי"ת. צָפוֹנִי"ת מִעֲרָבִי"ת.
מִעֲרָבִי"ת דְּרוֹמִי"ת. וְכֻלָּם כְּלוּלִים זֶה בְּזֶה
לְהַשְׁתִּלְשֵׁל אֶחָד בְּאַחֶד.
כְּמוֹ כִּן צָפוֹן עוֹשֶׂה זָהָב, שְׁמַצֵּד תִּקְוָה
הָאֵשׁ נַעֲשֶׂה זָהָב, וְהִינּוּ שְׁכָתוּב (איוב לו')
מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה. שָׁאֵשׁ אַחֲזוּ בְּעָפָר

דְּאִיְהוּ לַח אֶחִיד בְּמִיָּא וְאַפְרִישׁ מַחְלֻקָּת דְּאַשָּׁא וּמִיָּא. עֶפֶר אִיְהוּ קֶר וְיִבֵּשׁ וּמִיָּם קָרִים
וְלַחִים וְסִטְרָא דְקֶר אֶחִיד בְּעֶפֶר בְּסִטְרָא דְקֶר אֶשְׁתַּכַּח דְּעֶפֶר מְקַבֵּל עֲלֵיהּ בְּלַחוּ בְּגִין
בְּדִ אֶחִיד לְתַרְיִן סִטְרִין דְּהָא אֵשׁ חָם וְיִבֵּשׁ מִיָּם קֶר וְלַח ע"ב (דף כ"ד ע"ב) לְאַשׁ,
וְאַפִּיק תְּרִין בְּחֵד, דְּאִיְהוּ (יחזקאל א') עֵין נְחֻשֶׁת קָלָל.
וְעֶפֶר דְּקֶאמְרֵן, בְּדִ אִיְהוּ בְּלַחֲזוּדֵי, בִּיבִישׁוֹ וּקְרִירוֹ
דִּילִיָּה, נָפִיק בְּרִזָּל, וְסִימְנֵךְ, (קהלת י') אִם קָהָה
חֲבִרְזָל וְגו'.

וְהָאִי עֶפֶר, אֶתְאַחִיד בְּכֻלָּהוּ, וְכֻלָּהוּ עֲבָדִין בֵּיהּ
בְּגִוּוֹנָא דְלַחוּן. תָּא חֲזִי, בְּלֹא עֶפֶר, לִית
זָהָב וְכֶסֶף וְנְחֻשֶׁת, דְּהָא כָּל חַד וְחַד אוֹזִיף
לְחִבְרִיהּ מִדִּילִיָּה, לְאַתְקִשְׁרָא דָּא בְּדָא. וְאַתְאַחִיד
עֶפֶר בְּכֻלָּהוּ, בְּגִין דְּתַרְיִן סִטְרִין אֶחִידֵן לִיָּה, אֵשׁ
וּמִיָּא. וְרוּחָא אֶתְקָרִיב בֵּיהּ, בְּגִין אֵלִין תְּרִין וְעֶבִיד
בֵּיהּ עֲבִידָתָא.

לשון הקודש

אִם קָהָה חֲבִרְזָל וְגו'.
וְעֶפֶר זֶה נֶאֱחָז בְּכָלָם, וְכָלָם עוֹשִׂים בּוֹ
בְּצוּרָה שְׁלֵהֶם. בָּא רָאָה, בְּלֹא עֶפֶר אֵין
זָהָב וְכֶסֶף וְנְחֻשֶׁת, שְׁהָרִי כָּל אֶחָד וְאַחַד
מִלּוֹה לְחִבְרוֹ מִשְׁלוֹ לְהִתְקַשֵּׁר זֶה בְּזֶה.
וְהָעֶפֶר נֶאֱחָז בְּכָלָם, מִשּׁוּם שֶׁשְׁנֵי צִדֵּדִים
אוֹחֲזִים אוֹתוֹ, אֵשׁ וּמִיָּם. וְרוּחַ נִקְרַבֶּת לוֹ
בְּשָׁבִיל שְׁנֵי אֵלֶּה וְעוֹשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה.

אֵשׁ חָם וְיִבֵּשׁ, וְרוּחַ חָם וְלַח. הַצֵּד שֶׁהוּא חָם אוֹחֵז בָּאֵשׁ, וְהַצֵּד
שֶׁהוּא לַח אוֹחֵז בְּמִיָּם, וּמִפְרִיד מַחְלֻקָּת שֶׁל אֵשׁ וּמִיָּם. עֶפֶר הוּא
קֶר וְיִבֵּשׁ, וּמִיָּם קָרִים וְלַחִים, וְהַצֵּד הַקֶּר אוֹחֵז בְּעֶפֶר בְּצֵד הַקֶּר.
נִמְצָא שֶׁעֶפֶר מְקַבֵּל עָלָיו כָּלָם, מִשּׁוּם כֶּךָ אֶחָד לְשְׁנֵי הַצִּדִּדִּים,
שְׁהָרִי אֵשׁ חָם וְיִבֵּשׁ, מִיָּם קֶר וְלַח. ע"כ אֵת הָאֵשׁ,
וּמוֹצִיָּאָה שְׁנַיִם בְּאַחַד, שֶׁהוּא עֵין נְחֻשֶׁת
קָלָל. וְעֶפֶר שְׁאִמְרָנִי, בְּשֶׁהוּא לְבַדּוֹ בִּיבֵשׁ
וְהַקֶּר שְׁלוֹ, יוֹצֵא בְּרִזָּל, וְסִימְנֵךְ — (קהלת י')

אֶשְׁתַּבַּח, יְכַד אֶת־חֵבֶר עֲפָרָא בְּהַדִּיָּהּ, עֶבֶד
וְאוֹלִיד עֲפָרָא אַחֲרָנִין, בְּגִוּוֹנָא דְלַחֲוֹן.
בְּגִוּוֹנָא דְזָהָב, אוֹלִיד עֲפָרָא סוּסְפִיתָא יְרוּקָא, דְּאִיהוּ
בְּגִוּוֹנָא דְדַהֲבָא מִמָּשׁ. בְּגִוּוֹנָא דְכֶסֶף, אוֹלִיד עוֹפֶרֶת.
בְּגִוּוֹנָא דְנַחֲשֶׁת עֵילָאָה, אוֹלִיד קְסִיטְרָא דְאִיהוּ
נַחֲשֶׁת זִוּטָא. בְּגִוּוֹנָא דְבְּרִזָּל, אוֹלִיד בְּרִזָּל, וְסִימְנָךְ
(משלי כ"ז) בְּרִזָּל בְּבְרִזָּל יָחַד.

תָּא חַוִּי, אֵשׁ רוּחַ מִיָּם וְעֶפֶר, בְּלָחוּ אַחֲדָן דָּא
בְּדָא, וְאֶתְקִשְׁרֵן דָּא בְּדָא. וְלֹא חַוִּי בָּחוּ
פְּרוּדָא. וְעֶפֶר דָּא, בַּד אִיהוּ אוֹלִיד לְבַתָּר, לָא
מִתְקִשְׁרֵן דָּא בְּדָא כְּאֵינוֹן עֲלָאִי, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר,
(בראשית ב') וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רָאשִׁים, בְּאֵלִין
חַוִּי פְּרוּדָא.

בְּגִין דְּהָא עֶפֶר, בַּד אִיהוּ אוֹלִיד בְּחֵילָא דְתַלְתָּ
עֲלָאִי, אִפִּיק אַרְבַּעַת נַחֲרִין, דְּתַמָּן מִשְׁתַּבְּחִי

לשון הקודש

בַּא רָאָה, אֵשׁ רוּחַ מִיָּם וְעֶפֶר, כָּלָם
אַחוּזִים זֶה בְּזֶה וּקְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה, וְאִין
בָּהֶם פְּרוּדָּה. וְהָעֶפֶר הַזֶּה, בְּשֵׁהוּא מוֹלִיד
אַחֵר כֶּךָ, לֹא מִתְקִשְׁרִים זֶה בְּזֶה כְּאוֹתָם
עֲלִיוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וּמִשָּׁם
יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רָאשִׁים, בְּאֵלָה הָיָה
פְּרוּדָּה.

מִשׁוּם שֶׁהָיָה הָעֶפֶר, בְּשֵׁהוּא מוֹלִיד בְּכַחַ

נִמְצָא שֶׁבְּשִׁמְתֵּיחֵבֶר עֶפֶר עִמָּם, עוֹשֶׂה
וּמוֹלִיד עֲפָרוֹת אַחֲרֵים כְּמוֹ שֶׁלָּהֶם, כְּמוֹ
שֶׁזָּהָב מוֹלִיד עֶפֶר פִּסְלֵת יִרְקָה, שֶׁהִיא
כְּמוֹ זָהָב מִמָּשׁ. כְּמוֹ שֶׁכֶּסֶף שֶׁמוֹלִיד
עֹפֶרֶת, וְכְּמוֹ שֶׁנַּחֲשֶׁת הָעֲלִיוֹנָה מוֹלִידָה
בְּדִיל שֶׁהוּא נַחֲשֶׁת קִטְנָה. כְּמוֹ שֶׁבְּרִזָּל
מוֹלִיד בְּרִזָּל, וְסִימְנָךְ - (משלי כז) בְּרִזָּל
בְּבְרִזָּל יָחַד.

אֲבִי יִקָּר, וּבְאַתֵּר חַד אֵינוֹן, דְּכְתִיב שָׁם הַבְּדִלָּה
וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם. וְאֵלֵין אֲבִי יִקָּר אֵינוֹן תְּרִיסַר, וְאֵינוֹן
לְאַרְבַּע סְטֵרִי עֲלֻמָּא, לְקַבִּיל תְּרִיסַר שְׁבָטִין,
דְּכְתִיב, (שמות כ"ח) וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָּה עַל שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂרָה עַל שְׁמוֹתָם. וְאֵלֵין תְּרִיסַר
בְּקָר, דְּאֵינוֹן תְּחֹת יָמָא.

תָּא חֲזִי, כָּל אַרְבַּעָה סְטֵרִין עֲלָאִין דְּקַאמְרֹן, אָף
עַל גַּב דְּמַתְקֻשְׁרֹן דָּא בְּדָא, וְאֵינוֹן קִיּוּמָא
דְּלַעִילָא וְתַתָּא, קִיּוּמָא דְּעֲלֻמָּא יְתִיר רוּחַ, בְּגִין
דְּכֻלָּא קִיּוּמָא בְּגִינְיָה, וְנִפְשָׁא לָא קִיּוּמָא אֵלָא
בְּרוּחָא, דְּאִי גֵרַע רוּחָא אֲפִילוּ רִגְעָא חָדָא, נִפְשָׁא
לָא יְכִילַת לְאַתְקִיּוּמָא, וְרָזָא דָּא כְּתִיב, (משלי י"ט) גַּם
כִּלְאֵי דַעַת נִפְשָׁא לָא טוֹב. נִפְשָׁא כִלְאֵי רוּחָא לָאו
אִיהוּ טוֹב, וְלָא יְכִילָא לְאַתְקִיּוּמָא.

לשון הקודש

שְׁאֲמֶרְנוּ, אָף עַל גַּב שְׁנַקְשָׁרִים זֶה בְּזֶה,
וְהֵם תְּקִיּוֹם שְׁלֻמְעֵלָה וּמִשָּׁה, קִיּוֹם שְׁלֻ
הָעוֹלָם יוֹתֵר הוּא הָרוּחַ, מִשּׁוּם שֶׁכָּפַל
עוֹמֵד בְּגִלְלוֹ, וְנִפְשָׁא לָא עוֹמֵדֵת אֵלָא
בְּרוּחַ, שְׁאֵם נִגְרַעַת הָרוּחַ אֲפִילוּ רִגְעָ
אַחַד, אֵין הַנֶּפֶשׁ יְכוּלָה לְהִתְקַיֵּם, וְסוּד זֶה
כְּתוּב (משלי יט) גַּם כִּלְאֵי דַעַת נִפְשָׁא לָא טוֹב.
נִפְשָׁא כִלְאֵי רוּחַ אֵינָה טוֹב, וְלָא יְכוּלָה
לְהִתְקַיֵּם.

שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָעֲלִיּוֹנִים, מוֹצִיא אַרְבַּעָה
נְהָרוֹת שֶׁשֶׁם נִמְצְאוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת, וְהֵם
בְּמָקוֹם אֶחָד, שְׁכֵתוֹב שָׁם הַבְּדִלָּה וְאֶבֶן
הַשֹּׁהַם. וְאוֹתָן אֲבָנִים יְקָרוֹת הֵן שְׁתֵּים
עָשָׂרָה, וְהֵן לְאַרְבַּעָה צְדָדֵי הָעוֹלָם כְּנֻגַּד
שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים, שְׁכֵתוֹב (שמות כח)
וְהָאֲבָנִים תִּהְיֶינָּה עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁתֵּים עָשָׂרָה עַל שְׁמוֹתָם. וְשְׁנַיִם עֶשֶׂר
הַבְּקָר הִלְלוּ שֶׁהֵם תַּחַת הַיָּם.

בַּא רְאָה, כָּל אַרְבַּעַת הַצְּדָדִים הָעֲלִיּוֹנִים

וְתָא חַיִּי, אֵינוֹן תִּרְיֶסר דְּקַאמְרוֹן, דְּאֵינוֹן תִּרְיֶסר
אֲבָנִין, אֵינוֹן תִּרְיֶסר בָּקָר, דְּתַחוֹת יַמָּא. בְּגִין
כֶּךָ, נָטְלוּ אֵינוֹן תִּרְיֶסר נְשִׂאִים, (במדבר ז') כָּל הַבָּקָר
לָעֵלָה שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים וְגו'. וְכֹלָא רָזָא עֲלָאָה הוּא,
וּמֵאן דִּישְׁנָה בְּמַלְיוֹן אֱלִין, יִשְׁנָה בְּרוּזָא דְּחֻכְמָתָא
עֲלָאָה, דְּעֶקֶר דְּכֹלָא בִּיה.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, הָא דְּאָמַר ר' חֲזַקְיָה, דְּכַד בָּרָא
קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא לְאָדָם, מַעֲפָרָא דְּמִקְדָּשָׁא
דְּלַתְתָּא אַתְבָּרִי, מַעֲפָרָא דְּמִקְדָּשָׁא דְּלַעֲיִלָּא
אַתְיִיחִיב בִּיה נְשֻׁמָּתָא. כְּמָה דְּכַד אַתְבָּרִי מַעֲפָרָא
דְּלַתְתָּא, אַתְחַבְּרוּ בִּיה תְּלַת סְטָרִי יְסוּדֵי עֲלָמָא.
הָכִי נָמִי כַד אַתְבָּרִי מַעֲפָרָא דְּלַעֲיִלָּא, אַתְחַבְּרוּ בִּיה
תְּלַת סְטָרִי יְסוּדֵי עֲלָמָא, וְאַשְׁתָּלִים אָדָם. וְהֵינֵנו
דְּכַתִּיב, (תהלים ל"ב) אֲשִׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב יִי לֹא עוֹן

לשון הקודש

וּבֵּא רָאָה, אוֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁאֲמָרְנוּ,
שְׁהֵם שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲבָנִים, הֵם שְׁנַיִם
עָשָׂר בָּקָר שֶׁתַּחַת הֵימָּם. מִשּׁוּם כֶּךָ נָטְלוּ
אוֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים (במדבר ז') כָּל
הַבָּקָר לָעֵלָה שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים וְגו'. וְהַכֹּל
הוּא סוּד עֲלִיוֹן, וּמִי שִׁישְׁנִית בְּדָבָרִים
הַקָּלוֹת, יִשְׁנִית בְּסוּד הַחֻכְמָה הָעֲלִיוֹנָה,
שֶׁהֶעֱקָר שֶׁל הַכֹּל בָּהּ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה שְׁאֲמַר רַבִּי חֲזַקְיָה,

שֶׁכְּשֶׁבָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם,
מִעֵפֶר הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמִטָּה נִבְרָא, וּמִעֵפֶר
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמִעֲלָה נִתְּנָה בּוֹ נְשֻׁמָּה, וּכְמוֹ
שֶׁכְּשֶׁנִּבְרָא מִהֶעֱפֶר שֶׁלְמִטָּה הִתְחַבְּרוּ בּוֹ
שְׁלֹשָׁה צִדִּדִּים יְסוּדוֹת הָעוֹלָם, כֶּךָ גַּם
כְּשֶׁנִּבְרָא מִן הָעֵפֶר שֶׁלְמִעֲלָה הִתְחַבְּרוּ בּוֹ
שְׁלֹשָׁה יְסוּדוֹת שֶׁל הָעוֹלָם וְהַשְׁתַּלֵּם
הָאָדָם, וְהֵינֵנו שֶׁכַּתוּב (תהלים לב) אֲשִׁרִי אָדָם
לֹא יַחֲשֹׁב ה' לֹא עוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. אֵימָתִי לֹא יַחֲשֹׁב יִי' לּוֹ עוֹן,
בְּזִמָּן דִּאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

תָּא חַוִּי, מִשָּׁה אֲשֶׁתָּלִים יִתִּיר מֵאַבְהֹן, בְּגִין דְּמַלִּיל
עַמִּיָּה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִדְּרָגָא עֲלָאָה יִתִּיר
מִכְּלָחוּ, וּמִשָּׁה פְּנִימָאָה דְּבִי מַלְכָּא עֲלָאָה הָוָה, וְעַל
דָּא כְּתִיב, וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב
וְגו', וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי.

לָכֵן אָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יִי' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם.
(שמות ו')

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָאִי קָרָא אֶפְכָּא
הוּא, דְּכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבָלוֹת מִצְרַיִם
בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתָּר וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מִעֲבוּדָתָם,
וְלִבְתָּר וְנִגְאֵלְתִּי אֶתְכֶם, הָוָה לִיָּה לְמִימָר מַעֲיָקָרָא
וְנִגְאֵלְתִּי אֶתְכֶם, וְלִבְתָּר וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם. אֵלָּא,
עֲקָרָא דְּכָלָא בְּקִדְמִיתָא, דְּבָעָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְבִשְׂרָא לֹון בְּשִׁבְחָא דְּכָלָא בְּקִדְמִיתָא.

לשון הקודש

יַעֲקֹב וְגו', וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים.
לָכֵן אָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי
אֶתְכֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פְּסוּקָא זֶה הוּא
הַפּוּדָה, שְׁפָתוֹב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת
סְבָלוֹת מִצְרַיִם בְּרִאשׁוֹנָה, וְאַחֲרֵי כֵן
וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מִעֲבוּדָתָם, וְאַחֲרֵי כֵן
וְנִגְאֵלְתִּי אֶתְכֶם. הָיָה לּוֹ לֹמַר מִתְּחִלָּה

אֵימָתִי לֹא יַחֲשֹׁב ה' לּוֹ עוֹן? בְּזִמָּן שְׂאִין
בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

בְּאֵר רְאָה, מִשָּׁה נִתְקַן יוֹתֵר מִהֶאֱבֹת,
מִשׁוּם שְׁדִבְר עֲמוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִדְּרָגָה יוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה מִכָּלָם, וּמִשָּׁה
מִפְּנִים בֵּית הַמִּלָּךְ הָעֲלִיּוֹן הָיָה, וְעַל זֶה
כְּתוּב וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא שְׂבַחָא דְכָלָא, וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהָיִיתִי ^(דף כ"ה ע"א) לָכֶם לֵאלֹהִים, וְאָמַר לִיָּה לְבַתָּר. אָמַר לִיָּה, בְּהִיּוּא זְמַנָּא, לִית לָהּ שְׂבַחָא אֶלָּא יִצְיָאָהּ. דְּחָשִׁיבִי דְלֹא יִפְקֹון מַעֲבְרוֹתֶיהוֹן לְעֵלְמִין, בְּגִין דְּהוּ חָמָאן תַּמָּן דְּכָל אֲסִירֵי דְהוּ בִּינִיָּהּ מְקַשְּׁרוֹ לֹון בְּקַשְׁרָא דְחַרְשִׁי, וְלֹא יִכְלִין לְנַפְקָא מִבִּינִיָּהּ לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֵּן, מַה דְּחָבִיב עָלֶיהּ מִכָּלָא, אֶתְבַּשְּׁרוּ בֵּיהּ.

וְאִי תִימָא אַף עַל גַּב דְּנַפְקֹון, הָא דִּילְמָא יוֹלוֹן ^(חִילִּיהוֹן) בְּתַרִּיָּהּ לְאַבְאָשָׁא לֹון, כְּתִיב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מִעֲבֻדָּתָם. וְאִי תִימָא הָא יִפְקֹון וַיִּשְׁתַּזְבֹּן, וְלֹא יְהִי לֹון פְּרִיקָא, תַּלְמוּד לֹומַר וְנֶאֱלָתִי אֶתְכֶם בְּזֹרֹעַ נְטוּיָה. וְאִי תִימָא לֹא יִקְבְּלִם, הָא כְּתִיב וְלִקְחָתִי. וְאִי תִימָא כְּשִׁיקְבְּלִם לֹא יִבִּיֵאם לְאַרְצִי,

לשון הקודש

שְׁהִיוּ בִּינִיָּהֶם, קוֹשְׁרִים אוֹתָם בְּקַשְׁרֵי כְּשׁוּף, וְלֹא יִכְּלִים לְצַאת מִבִּינִיָּהֶם לְעוֹלָמִים. וְלָכֵן הִתְבַּשְּׁרוּ בְּמַה שְׁחָבִיב עֲלֵיהֶם מִכָּל.

וְאִם תֹּאמַר, אַף עַל גַּב שִׁינְאוּ, הָרִי אוֹלִי יִלְכוּ ^(מִלֻּחָתָם) אַחֲרֵיהֶם לְהִזִּיק לָהֶם – כְּתוּב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מִעֲבֻדָּתָם. וְאִם תֹּאמַר, הָרִי יִצְאוּ וַיִּנְצְלוּ וְלֹא תִהְיֶה לָהֶם גְּאֻלָּה – תַּלְמוּד לֹומַר וְנֶאֱלָתִי אֶתְכֶם בְּזֹרֹעַ נְטוּיָה. וְאִם תֹּאמַר לֹא יִקְבְּלִם – הָרִי

וְנֶאֱלָתִי אֶתְכֶם, וְאַחֲרַי כֵּן וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם! אֶלָּא עֶקֶר שֶׁל הַכֹּל בְּרֵאשׁוֹנָה שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִשָּׁר לָהֶם בְּמִבְחָר שֶׁל הַכֹּל בְּרֵאשׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי הַמִּבְחָר שֶׁבְּכָל וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים, וְאָמַר אוֹתוֹ לְכַסּוּף? אָמַר לוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן אֵין הַמִּבְחָר אֶלָּא הַיִּצְיָאָה, שְׁחָשְׁבוּ שֶׁלֹא יִצְאוּ מִעֲבֻדוֹתָם לְעוֹלָמִים, מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ רוֹאִים שֶׁם שְׂכָל הָאֲסִירִים

הָא כְּתִיב וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רעיא מהימנא

וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים

וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם וְגו' (שמות ר')

פְּקוּדָא דָּא קְדָמָא דְכָל פְּקוּדִין. רַאשִׁיתָא קְדָמָא
 דְכָל פְּקוּדִין, לְמַנְדַּע לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּכָלִלָּא. מָאי בְּכָלִלָּא. לְמַנְדַּע דְּאִית שְׁלִיטָא עָלָאָה,
 דְּאִיהוּ רַבּוֹן עָלְמָא, וּבְרָא עָלְמִין בְּלָחוּ, שְׂמִיָּא
 וָאֶרְעָא וְכָל חִילִּיהוֹן. וְדָא אִיהוּ בְּכָלִלָּא. וְסוּפָא
 דְּכָלִּלָּא בְּפִרְט, לְמַנְדַּע לִיה בְּפִרְט.

וְכָלִּל וּפִרְט אִיהוּ רִישָׁא וְסוּפָא רְזָא דְכָר וְנוּקְבָא
 בְּתָדָא, וְאֶשְׁתַּבַּח בְּר נָשׁ בְּהֵאֵי עָלְמָא,
 דְּאֶתְעַפֵּק בְּכָלִּל וּפִרְט, בְּר נָשׁ בְּהֵאֵי עָלְמָא אִיהוּ
 כָּלִל וּפִרְט. תְּקוּנָא דְּהֵאֵי עָלְמָא, אִיהוּ כָּלִל וּפִרְט.

לשון הקודש

את הקדוש ברוך הוא בכלל. מה זה
 בכלל? לדעת שיש שליט עליון שהוא
 רבון העולם, וברא אל כל העולמות,
 שמים וארץ וכל חילותיהם. וזהו בכלל.
 וסוף הכל בפֿרט, לדעת אותו בפֿרט.

ובכלל ופֿרט הוא ראש וסוף, סוד של זכר
 ונקבה באחד, ונמצא אדם בעולם הזה
 שמתעסק בכלל ופֿרט, אדם בעולם הזה

כתוב ולקחתי ואם תאמר, כשיקבלם
 לא יביאם לארץ - הרי כתוב והבאתי
 אתכם וגו'.

רעיא מהימנא

ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם
 לאלהים וידעתם כי אני ה' אלהיכם וגו'.
 מצוה זו ראשונה של כל המצוות.
 ראשית ראשונה לכל המצוות - לדעת

בְּגִין כֶּךְ, רֵאשִׁיתָא דְכָלָא, לְמַנְדַּע דְּאִית שְׁלִיט וְדִין
עַל עֲלָמָא, וְאִיהוּ רַבּוֹן כָּל עֲלָמִין. וּבָרָא לִיה לְבַר
נָשׁ מֵעֶפְרָא, וְנִפְח בְּאַפּוּי נִשְׁמַתָּא דְחַיִּי, וְדָא אִיהוּ
בְּאוּרַח כָּלָל.

כֹּד נָפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לָא הָווּ יָדְעֵי לִיה
לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בִּינוֹן דְּאָתָא מִשָּׂה
לְגַבִּי־הוּ, פִּקוּדָא קְדָמָאָה דָּא אִולִּיף לֹון, דְּכַתִּיב,
וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי יי' אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם וְגו'.

וְאַלְמָלָא פִּקוּדָא דָּא, לָא הָווּ יִשְׂרָאֵל מַחִימִנִין,
בְּכָל אֵינוֹן נִסִּין וְגִבּוּרִין דְּעֵבֵד לֹון בְּמִצְרַיִם. בִּינוֹן
דִּידְעוּ פִּקוּדָא דָּא בְּאוּרַח כָּלָל, אֶתְעֵבִידוּ לְחֹון
נִסִּין וְגִבּוּרִין.

וְלִסּוֹף אַרְבַּעִין שָׁנִין, דִּקָּא אֶשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל אֵינוֹן
פִּקוּדֵין דְּאוּרִייתָא, דְּאִולִּיף לֹון מִשָּׂה, בִּין
אֵינוֹן דְּמִתְנַהֲגִי בְּאַרְעָא בִּין אֵינוֹן דְּמִתְנַהֲגִי לְבַר

לשון הקודש

שָׂבָא מִשָּׂה אֱלִיהֶם, לְמַד אוֹתָם מִצּוּה
רֵאשׁוּנָה זוֹ, שְׁכַתוֹב וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה'
אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם וְגו'. וְאַלְמָלָא
מִצּוּה זוֹ, לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֲמִינִים בְּכָל
אוֹתָם נִסִּים וְגִבּוּרוֹת שְׁעָשָׂה לָהֶם
בְּמִצְרַיִם. בִּינוֹן שִׁידְעוּ מִצּוּה זוֹ בְּדֶרֶךְ כָּלָל,
נַעֲשׂוּ לָהֶם נִסִּים וְגִבּוּרוֹת.

וְלִסּוֹף אַרְבַּעִים שָׁנָה, שְׁכַשְׁהֶשְׁתַּדְּלוּ

הוּא כָּלָל וּפְרָט. תִּקּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה
הוּא כָּלָל וּפְרָט. מִשּׁוּם כֶּךְ, רֵאשִׁית הַכֹּל
– שְׁנֵי לְדַעַת שְׁנֵי שְׁלִיט וְדִין עַל הָעוֹלָם,
וְהוּא רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, וּבָרָא אֶת הָאָדָם
מִן הָעֶפֶר, וְנִפְח בְּאַפּוּי נִשְׁמַת חַיִּים, וְהוּ
בְּדֶרֶךְ כָּלָל.

בְּשִׁיצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא הָיוּ
מִבִּירִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. בִּינוֹן

מֵאַרְעָא, כִּדִּין אֲוִלִּיף לֹון בְּאוֹרַח פֶּרֶט, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (דברים ד') וַיִּדְעַת הַיּוֹם וַהֲשִׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ,
 הַיּוֹם בְּיִיקָא, מַה דְּלֹא הָוָה רִשׁוּ מִקְדָּמַת דִּנָּא. כִּי
 יי' הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא בְּאוֹרַח פֶּרֶט, בְּמִלָּה דָּא, כַּמָּה
 רִזִּין וְסִתְרִין אֵית בָּהּ. וְדָא, וְהָוָה דְּקִדְמִיתָא, כִּלָּא
 מִלָּה חָדָא, דָּא בְּכָלֵל, וְדָא בְּפֶרֶט.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (משלי א') יִרְאֵת יי' רַאשִׁית
 דַּעַת. תִּירוּצָא, דָּא בְּאוֹרַח פֶּרֶט, לְמַנְדַּע מָאן
 אִיהוּ יִרְאֵת יי'. וְאַף עַל גַּב דְּאֵית לִיהּ לְבַר נָשׁ
 לְדַחֲלָא מְנִיָּה, עַד לָא יִנְדַּע, אֲבָל הָכָא כְּתִיב
 רַאשִׁית דַּעַת, לְמַנְדַּע לִיהּ דִּהָא אִיהוּ רַאשִׁיתָא,
 לְמַנְדַּע לִיהּ בְּאוֹרַח פֶּרֶט.

בְּגִין כֵּךְ, פְּקוּדָא קִדְמָאָה לְמַנְדַּע לִיהּ לְקוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא בְּכָלֵל וּפֶרֶט, בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא.

לשון הקודש

בְּכָלֵל וְזֶה בְּפֶרֶט.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי כְּתוּב (משלי א) יִרְאֵת ה' /
 רַאשִׁית דַּעַת - הַתְרוּץ, זֶה בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט
 לְדַעַת מִי הִיא יִרְאֵת ה'. וְאַף עַל גַּב שְׁנֵי
 לְאָדָם לִירָא מִמֶּנּוּ עַד שְׁלֹא יֵדַע, אֲבָל
 כָּאן כְּתוּב רַאשִׁית דַּעַת, לְדַעַת אוֹתוֹ
 שְׁהֲרִי הוּא רַאשִׁית, לְדַעַת אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ
 פֶּרֶט.

לְכֹן מַצְנָה רַאשׁוֹנָה לְהַבִּיר אֶת הַקְדוּשׁ

בְּכָל אוֹתָן מַצְוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא
 אוֹתָם מִשֶּׁה, בֵּין אוֹתָן שְׁנוֹהֲגוֹת בְּאֶרֶץ
 וּבֵין אוֹתָן שְׁנוֹהֲגוֹת בְּחוּץ לְאֶרֶץ, אִזְּלִי
 אוֹתָם בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט. וְזֶה שְׂכָתוּב (דברים ד')
 וַיִּדְעַת הַיּוֹם וַהֲשִׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ. הַיּוֹם
 דִּיקָא, מַה שְׁלֹא הָיָה רִשׁוּת מִקְדָּם לְכֹן.
 כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים - זֶה בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט.
 בְּדִבְרֵי זֶה כַּמָּה סוּדוֹת וְסִתְרִים יֵשׁ בּוֹ, וְזֶה
 וְאוֹתוֹ שֶׁבְּהִתְחַלָּה הַכֹּל דִּבְרֵי אַחֵר, זֶה

וְרָזָא דָּא ^(ישעיה מ"ד) אָנִי ראשון וְאָנִי אַחֲרוֹן. אָנִי ראשון בְּכָל־ל, וְאָנִי אַחֲרוֹן בְּפֶרֶט. וְכָל־א בְּכָל־לֹא חָדָא, וְרָזָא חָדָא. בֵּינוֹן דִּינִדְעָ דָּא בְּכָל־ל, יִשְׁלִים כָּל שְׂיִיפִי. וּמֵאֵן אֵינוֹן. מֵאֵתִים וּשְׂמֹנָה וְאַרְבָּעִים פְּקוּדִין, דְּאֵינוֹן מֵאֵתִים וּשְׂמֹנָה וְאַרְבָּעִים שְׂיִיפִין דְּבֵר נֶשׁ. בֵּינוֹן דְּאַשְׁתָּלִים בָּהּ עַל הָאִי בְּכָל־ל, כִּדִּין יִנְדַּע בְּאוֹרַח פֶּרֶט, דְּדָא אִיהוּ אֶסְנוּתָא לְכָל־הוּ, וְיִנְדַּע כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, דְּמִתְחַבְּרָן לְמִיָּהֵב אֶסְנוּתָא לְכָל שְׂיִיפִין.

וְאִי תִימָא, כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, הֵיךְ יִהְבִּין אֶסְנוּתָא לְכָל שְׂיִיפִין. וְדָאִי הָכִי הוּא עֵילָא וְתִתָּא, שְׁתָּא וְיוֹמֵי דִילִיָּה, יִהְבִּין אֶסְנוּתָא לְכָל שְׂיִיפִין עֵילָא וְתִתָּא, ^(בְּזִמְנָא) דְּשְׂיִיפִין אֶרִיקוּ בְּרַבָּאן לְיוֹמֵי שְׁתָּא כִּדִּין אֶסְנוּתָא וְחִיִּין תִּלְיִין עָלֹן מְלֵעִילָא,

לשון הקודש

שְׁנָה הוּא רְפוּאָה לְכָל־ל, וְיִדַּע אֵת כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה שְׂמִתְחַבְּרִים לְתַת רְפוּאָה לְכָל הָאֵיבָרִים.

וְאִם תֹּאמַר, כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה אֵיךְ נוֹתְנִים רְפוּאָה לְכָל הָאֵיבָרִים? וְדָאִי כֶּךָ הוּא לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. הַשָּׁנָה וְהַיָּמִים שְׁלָהּ נוֹתְנִים רְפוּאָה לְכָל הָאֵיבָרִים, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, ^(בְּזִמְנָא) שְׁהָאֵיבָרִים מְרִיקִים בְּרִכּוֹת לְיְמוֹת הַשָּׁנָה, וְאֵז רְפוּאָה וְחַיִּים תְּלוּיִים

בְּרִנָּה הוּא בְּכָל־ל וּפֶרֶט, בְּהִתְחַלָּה וּבִסְוָה, וְסוּד זֶה – ^(ישעיה מד) אָנִי ראשון וְאָנִי אַחֲרוֹן. אָנִי ראשון בְּכָל־ל, וְאָנִי אַחֲרוֹן בְּפֶרֶט. וְהַכֹּל בְּכָל־ל אֶחָד וְסוּד אֶחָד. בֵּינוֹן שְׂיִדַּע אֵת זֶה בְּכָל־ל, יִשְׁלִים אֵת כָּל אֵיבָרָיו, וּמִי הֵם? מֵאֵתִים אֶרְבָּעִים וּשְׂמוֹנָה מִצּוּוֹת, שֶׁהֵם מֵאֵתִים אֶרְבָּעִים וּשְׂמוֹנָה אֵיבָרֵי הָאָדָם. בֵּינוֹן שְׁהַשְׁתַּלֵּם בָּהֶם עַל זֶה בְּכָל־ל, אֵז יִדַּע בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט,

וְאַתְּמַלִּיין מִכָּלָא. מָאן גָּרִים לֹון. יוֹמֵי שִׁתָּא.

אוֹף הָכִי נָמִי לְתַתָּא, כִּד פֿר נֶשׁ יִשְׁלִים גּוֹפִיָּה
בְּאַיִנוֹן פֿקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא לִית לָךְ כָּל יוֹמָא
דְּלֹא אַתֵּיָא לְאַתְּבָרְכָא מִנִּיה, וְכִד אֵינוֹן אַתְּבָרְכָאן
מִנִּיה, כִּדִּין חֵיין וְאַסּוּתָא תַלְיִין עָלֶיהָ מַלְעִילָא.
מָאן גָּרִים לִיה. אֵינוֹן יוֹמֵי שִׁתָּא. יוֹמֵי שִׁתָּא, כְּמָה
דְּאַתְּבָרְכָאן מַלְעִילָא מִרְזָא (דף כ"ה ע"ב) דְּאַדָּם. הָכִי נָמִי
אַתְּבָרְכָאן מִתַּתָּא מִרְזָא דְּאַדָּם.

זָכַאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי עָלְמָא, בְּאַלִּין פֿקוּדִין
דְּאוֹרֵייתָא, דְּאַקְרוֹן אָדָם, דְּכַתִּיב, (יחזקאל ל"ד)
אָדָם אַתָּם. אַתָּם קְרוּיִים אָדָם, וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמִזְלוֹת לֹא אַקְרוֹן אָדָם. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל אַקְרִי אָדָם,
אִית לֹון לְאַשְׁתַּדְלָא בְּאַיִנוֹן פֿקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא,
לְמַחְוֵי כָלָא חַד, בְּרִזָּא דְּאַדָּם.

לשון הקודש

כָּךְ גַּם מִתְּבָרְכִים לְמַטָּה מִסּוּד שֶׁל אָדָם.
אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּאוֹתָם
מִצְוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁנִּקְרְאוּ אָדָם, שְׂכֵתוֹב
(יחזקאל לד) אָדָם אַתָּם. אַתָּם קְרוּיִים אָדָם,
וְאַמּוֹת הָעוֹלָם לֹא קְרוּיִים אָדָם. וּמִשּׁוּם
שֶׁיִשְׂרָאֵל נִקְרָא אָדָם, יֵשׁ לָהֶם לְהַשְׁתַּדֵּל
בְּאוֹתָן מִצְוֹת הַתּוֹרָה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד
בְּסוּד שֶׁל אָדָם.

עֲלִינוּ מִלְּמַעְלָה וּמִתְּמַלְאִים מִהַכֹּל. מִי
גָרַם לָהֶם? יְמוֹת הַשָּׁנָה.
אַתָּה כָּךְ גַּם לְמַטָּה, בְּשֹׂאדָם יִשְׁלִים אֶת
גּוֹפּוֹ בְּאוֹתָן מִצְוֹת הַתּוֹרָה, אֵין לָךְ כָּל
יוֹם שֶׁלֹּא בָּא לְהַתְּבַרֵּךְ מִמֶּנּוּ, וּכְשֶׁהֵם
מִתְּבָרְכִים מִמֶּנּוּ, אִזּוֹ חַיִּים וּרְפוּאָה
תִּלְווּיִם עָלָיו מִלְּמַעְלָה. מִי גָרַם לוֹ? אוֹתָם
יְמוֹת הַשָּׁנָה. יְמוֹת הַשָּׁנָה, כְּמוֹ
שֶׁמִּתְּבָרְכִים מִלְּמַעְלָה מִסּוּד שֶׁל אָדָם,

כֹּד יֵהֵב קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל
טוֹרָא דְּסִינִי, מִלָּה קִדְמָאָה אִיהוּ אֲנָכִי, אֲנָכִי
סִלְקָא לְרִזִּין (עֲלָמִין) סְגִיִּיאִין. וְהָכָא אִיהוּ רִזָּא דְּפִקּוּדָא
קִדְמָאָה, לְמַנְדַּע לִיה בְּכֻלָּא. בְּגִין דְּכֶתִיב אֲנָכִי,
הָא קָא רָמִיז, דְּאִית אֱלֹהָא שְׁלִיטָא עַלְמָא (דְּאִיהוּ)
עַל עַלְמָא, בְּמָה דְּאֵת אָמַר (דְּבָרִים ד') כִּי יִי' אֱלֹהֶיךָ
אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא, פִּקּוּדָא קִדְמָאָה בְּכֻלָּל. בְּפִרְט:
בְּגִין דְּכֶתִיב, ה' אֱלֹהֶיךָ דָּא פִרְט, וְדָא כָּלֵל וּפִרְט,
פִּקּוּדָא קִדְמָאָה, דְּאַצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע בְּרִישָׁא וּבִסּוּפָא,
בְּמָה דְּאוּקִימָנָא. (ע"ב רעיא מהימנא).

וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה בֵּן אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל
מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר רוּחַ. (שְׁמוֹת ו') מָאִי מִקּוֹצֵר
רוּחַ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּלֹא הָווּ נְפִישִׁי, וְלֹא הָווּ
לְקִיטֵי רוּחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִקּוֹצֵר רוּחַ: דְּעַד
לָא נָפַק יוֹבְלָא, לְמִיתֵב לֹון נְפִישׁוּ. וְרוּחַ בִּתְרָאָה,

לשון הקודש

בְּפִרְט, מְשׁוּם שְׁכָתוּב (בראשית כא) ה'
אֱלֹהֶיךָ. זֶה פִרְט, וְזֶה כָּלֵל וּפִרְט, מַצְוָה
רֵאשׁוֹנָה, שְׁצָרִיךְ לְדַעַת בְּרֵאשׁ וּבִסּוּף
כְּפִי שְׁבִאֲרָנוּ. (ע"ב רעיא מהימנא).

וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה בֵּן אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא
שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר רוּחַ. מַה זֶה מִקּוֹצֵר
רוּחַ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹא הָיוּ נְחִים
וְלֹא הָיוּ אוֹסְפִים לְתוֹכֵם רוּחַ. אָמַר רַבִּי

בְּשִׁנְתָּן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא תוֹרָה
לְיִשְׂרָאֵל עַל הָר סִינִי, דְּבֵר רֵאשׁוֹן הוּא
אֲנָכִי. אֲנָכִי עוֹלָה לְסוּדוֹת [ועולמות] רַבִּים,
וְכָאן הוּא סוּד שֶׁל מַצְוָה רֵאשׁוֹנָה לְהַכִּיר
אוֹתוֹ בְּכֻלָּל. מְשׁוּם שְׁכָתוּב אֲנָכִי, הָרִי
רוֹמֵז שֵׁישׁ אֱלֹהִים שְׁלִיט עָלָיו [שהוא] עַל
הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ
אֹכֵלָה הוּא, מַצְוָה רֵאשׁוֹנָה בְּכֻלָּל.

עַד לֹא שִׁלְטָא לְמַעַבְדַּ נִימוּסֵי, וּבְדִין הָוָה עָאקוּ
 בְּרוּחָא. מָאן אִיהוּ רוּחַ בְּתִרְאָה דְּקֹאמְרָן. (נ"א דְּעַד לֹא
 יָהֵב לִיהּ יוֹבְלָא בְּרִכָּה עַל הָאִי רוּחָא לְאַתְקִינְטָא נַפְשׁ תְּתַאֵחַ וְלֹא שִׁלְטָא הָאִי רוּחַ עַל
 נַפְשׁ אֱלָא כִּד אֶתְבְּרָא מִיּוֹבְלָא בְּדִין יְהֵא רוּחָא וּמָאן אִיהוּ רוּחַ, דָּא יַעֲקֹב, דְּכַתִּיב
 וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב וְגו') (שמות ד')

תָּא חַיִּי, כְּתִיב (שמות ד') הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ
 אֵלַי וְאִידִּי יִשְׁמְעֵנִי פִּרְעָה וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם,
 מָאִי וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם. וְהָא בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב (שמות
 ד') לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי וְגו', כִּי כְבֹּד פָּה וְכְבֹּד
 לְשׁוֹן אָנֹכִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִידִּי הוּא הָוָה אוֹתִיב לִיהּ,
 (שמות ד') מִי שָׁם פָּה לְאָדָם וְגו', וְהוּא אָמַר (שמות ד')
 וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּידִּי, סִלְקָא דְּעֵתָךְ דְּלֹא הָוָה בֵּין,
 וְהִשְׁתָּא אָמַר וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם, אִי הָכִי, אָן הוּא
 מְלָה דְּאַבְטַח לִיהּ קֹדְשָׁא בְּרִידִּי הוּא בְּקִדְמִיתָא.

לשון הקודש

שְׁמַעוֹן, מְקַצֵּר רוּחַ – שְׁעֵדִין לֹא יֵצֵא יוֹבֵל
 לְתַת לָהֶם מְנוּחָה. וְרוּחַ אַחֲרוֹנָה עֲדִין לֹא
 שִׁלְטָה לַעֲשׂוֹת מְנַהֲגָם, וְאִזּוּ הָיוּ בְּצֻרוֹת
 שֶׁל רוּחַ, מוֹעֲקָה שֶׁל רוּחַ. מִיֵּהוּ? רוּחַ
 אַחֲרוֹנָה, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנִי. (שְׁעַד שְׁלֹא נָתַן הַיּוֹבֵל
 בְּרִכָּה עַל הָרוּחַ הַזֶּה לְהַתְקִים הַנֶּפֶשׁ הַתַּחְנוּנָה, וְלֹא שׁוֹלֵט הָרוּחַ
 הַזֶּה עַל הַנֶּפֶשׁ אֱלָא כְּאִשְׁרֵי מִתְבָּרְכַת מִהַיּוֹבֵל, אִזּוּ תִּהְיֶה רוּחַ. וְמִי
 הִיא הָרוּחַ הַזֶּה? יַעֲקֹב, שְׁכֵתוֹב וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב וְגו').
 בַּא רְאֵה, כְּתוּב הֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא
 שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִידִּי יִשְׁמְעֵנִי פִּרְעָה וְאֲנִי עֶרְל

שְׁפָתַיִם. מִה זֶה וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם, וְהָרִי
 בְּתַחֲלָה כְּתוּב לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי וְגו',
 כִּי כְבֹּד פָּה וְכְבֹּד לְשׁוֹן אָנֹכִי, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הֵיךְ מְשִׁיב לוֹ, מִי שָׁם פָּה
 לְאָדָם וְכוּ', וְהוּא אָמַר וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם
 פִּידִּי, הַתְעַלָּה עַל דְּעֵתָךְ שְׁלֹא הֵיךְ כִּד?
 וְעֵתָה אֹמַר וְאֲנִי עֶרְל שְׁפָתַיִם, אִם כֵּן,
 אִיפֹה הִדְבֵּר שְׁהִבְטִית לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּרִאשׁוֹנָה?

אֵלֶּא רָזָא אִיהוּ, מִשָּׁה קָלָא, וְדַבּוּר דִּיאִיהוּ מְלָה
 דִּילִיָּה, הָוָה בְּגִלּוּתָא, וְהָוָה אִיהוּ אָטִים
 לְפִרְשָׁא מְלִין, וּבְגִין דָּא אָמַר, וְאִיךְ יִשְׁמַעֲנִי פִרְעָה,
 בְּעוֹד דְּמְלָה דִּילִי אִיהוּ בְּגִלּוּתָא דִּילִיָּה, דִּהָא לִית
 לִי מְלָה. הָא אָנָּא קָלָא מְלָה גָרַע, דִּיאִיהוּ בְּגִלּוּתָא,
 וְעַל דָּא, שְׁתַּף קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן בְּהִדְיָה.

תָּא חַזִּי, כָּל זְמָנָא דְּדַבּוּר הָוָה בְּגִלּוּתָא, קָלָא
 אֶסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, וּמְלָה הָוָה אָטִים בְּלֹא קוּל,
 כִּד אָתָּא מִשָּׁה, אָתָּא קוּל. וּמִשָּׁה הָוָה קוּל בְּלֹא
 מְלָה, בְּגִין דִּהָוָה בְּגִלּוּתָא, וְכָל זְמָנָא דְּדַבּוּר הָוָה
 בְּגִלּוּתָא, מִשָּׁה אָזִיל קָלָא בְּלֹא דַבּוּר, וְהָכִי אָזִיל
 עַד דְּקָרִיבוּ לְטוֹרָא דְּסִינֵי, וְאַתִּיחִיבַת אוֹרֵייתָא,
 וּבִתְהוּא זְמָנָא, אֶתְחַבֵּר קָלָא בְּדַבּוּר, וּכְדִין מְלָה
 מְלִיל, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות כ') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת
 כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְדִין, מִשָּׁה אֶשְׁתַּבַּח שְׁלִים

לשון הקודש

הקול הסתלק ממנו, והדבור היה אטום
 בלי קול. כשבא משה בא הקול, ומשה
 היה קול בלי דבור, משום שהיה בגלות,
 וכל זמן שהדבור היה בגלות, משה הלך
 בקול בלי דבור, וכך הלך עד שקרבו
 לחר סיני ונתנה תורה, ובאותו זמן
 התחבר קול בדבור, ואז הדבר דבר, והו
 שכתוב וידבר אלהים את כל הדברים

אלא סוד הוא. משה הוא קול, והדבור
 שהוא הדבור שלו היה בגלות, והוא היה
 אטום מלפרש דברים, ומשום כך אמר
 ואיך ישמעני פרעה, בעוד שהדבר שלי
 הוא בגלות שלו, שהרי אין לי דבר.
 הריני קול דבר גרוע, שהיא בגלות, ולכן
 שתף הקדוש ברוך הוא עמו את אהרן.
 בא ראה, כל זמן שהדבור היה בגלות,

בְּמִלָּה בְּדִקָּא יֵאוֹת, קוֹל וְדַבּוּר בַּחֲדָא בְּשָׁלִימוֹ.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אֶתְרַעִים, דְּמִלָּה גִרַע מִנִּיה, בַּר
הַהוּא זְמָנָא דְּמִלִּילַת לְאַתְרַעֲמָא עֲלוּי,
בְּזְמָנָא דְּכִתִּיב, (שמות ו') וּמָאז בָּאתִי אֶל פְּרַעֲה לְדַבֵּר
בְּשִׁמְךָ, מִיד (שמות ו') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. תָּא
חַזִּי דְּהָכִי הוּא דְּשָׂרָא מִלָּה לְמִלְלָא וּפִסֵּק לָהּ, בְּגִין
דְּעַד לָא מָטָא זְמָנָא דְּכִתִּיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגו'.
וּפִסֵּק וְאַשְׁלִים קָלָא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אֲנִי ה'. בְּגִין דְּדַבּוּר הָוָה בְּגִלּוּתָא, וְלֹא מָטָא זְמָנָא
לְמִלְלָא. (וְתָא חַזִּי)

בְּגִינִי בְּךָ, מֹשֶׁה לָא הָוָה שְׁלִים מִלָּה בְּקַדְמִיתָא,
(דְּהָכִי אֶתְחַזִּי) דְּאִיהוּ קוֹל, וְאִתִּי בְּגִין דְּבַר,
לְאַפְקָא לִיה מִן גִּלּוּתָא. כִּיּוֹן דְּנִפְק מִן גִּלּוּתָא,
וְאֶתְחַבְּרוּ קוֹל וְדַבּוּר בַּחֲדָא בְּטוֹרָא דְּסִינִי,

לשון הקודש

הַגִּיעַ זְמַן שְׁכָתוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגו'.
וּפִסֵּק וְהַשְׁלִים הַקּוֹל. זְהוּ שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲנִי ה'. מִשּׁוּם שְׁהַדְּבּוּר הָיָה בְּגִלּוּת
וְלֹא הַגִּיעַ זְמַן לְדַבֵּר. (וּבֹא רָאח)

מִשּׁוּם כֶּךָ מֹשֶׁה לֹא הָיָה שְׁלֵם בְּדַבֵּר
בְּתַחֲלָה, (וְשִׁכָּר נִרְאָה) שְׁהוּא קוֹל, וּבָא
בְּשִׁבִיל דְּבַר לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִן הַגִּלּוּת.
כִּיּוֹן שְׁיִצָּא מִן הַגִּלּוּת וְהִתְחַבְּרוּ קוֹל

הָאֵלָה. וְאִזּוּ מֹשֶׁה נִמְצָא שְׁלֵם בְּדַבֵּר
בְּרִאוּי, קוֹל וְדַבּוּר אֶחָד בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל כֶּךָ מֹשֶׁה הִתְרַעַם, שְׁהַדְּבּוּר נִגְרַע
מִמֶּנּוּ, פִּרְט לְאוֹתוֹ זְמַן שְׁדַבְּרָה לְרַגּוֹ
עֲלוּי, בְּזְמַן שְׁכָתוּב וּמָאז בָּאתִי אֶל פְּרַעֲה
לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ, מִיד – וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל
מֹשֶׁה. בָּא רָאח שְׁכָךְ הוּא, שְׁהַתְחִיל דְּבַר
לְדַבֵּר וּמִפְּסִיק אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שְׁעַדִּין לֹא

אֲשֶׁת־לִים מִשָּׁה וְאַתָּסִי, וְאַשְׁתִּיכָה בְּדִין קוֹל וְדְבוּר
בְּתָרָא בְּשָׁלִימוֹ.

תָּא תְּחִי, כָּל יוֹמִין דְּתָהוּ מִשָּׁה בְּמַעְרִים, דְּבָעָא
לְאַפָּקָא מִלָּה מִן גָּלוּתָא, לָא מִלִּיל מִלָּה,
דְּאִיהוּ דְבוּר. בִּינֹן דְּנַפִּיק מִן גָּלוּתָא, וְאַתְחַבֵּר קוֹל
בְּדְבוּר, תְּהוּא מִלָּה דְּאִיהוּ דְבוּר, אֲנִהִיג וְדְבֵר לֹון
לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל לָא מִלִּיל, עַד דְּקָרִיבוּ לְטוּרָא דְּסִינִי,
וּפְתַח בְּאוּרֵייתָא, דְּהָכִי אֶתְחִיז. וְאִי תִימָא, (שמות י"ג)
כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם, לָא כְּתִיב כִּי דְבֵר,
אֱלָא כִּי אָמַר, דְּאִיהוּ רְעוּתָא דְּלָבָא בְּחִשָּׁאִי, וְהָא
אוֹקִימָנָא. (דף כ"ו ע"א).

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה'. ר'
יְהוּדָה פְּתַח, (שיר השירים ה') קָמְתִי אֲנִי לְפִתּוֹחַ
לְדוּדִי וְדוּדִי חָמַק עָבַר וְגו'. קָמְתִי אֲנִי לְפִתּוֹחַ

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לָא דְבֵר, עַד שְׁקָרְבוּ לְהַר
סִינִי וּפְתַח בְּתוּרָה, שְׂבָךְ רָאוּי. וְאִם
תֹּאמַר, כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנָּחֵם הָעָם,
לָא כְּתוּב כִּי דְבֵר, אֱלָא כִּי אָמַר, שְׁהוּא
רְצוֹן הַלֵּב בְּחִשָּׁאִי, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
ה'. רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, קָמְתִי אֲנִי לְפִתּוֹחַ
לְדוּדִי וְדוּדִי חָמַק עָבַר וְגו'. קָמְתִי אֲנִי

וְדְבוּר כְּאַחַד בְּהַר סִינִי, הַשְׁתַּלֵּם מִשָּׁה
וְנִרְפָּא, וְנִמְצָא אִז קוֹל וְדְבוּר כְּאַחַד
בְּשָׁלְמוֹת.

כֹּא רָאָה, כָּל הַיָּמִים שְׁהִיָּה מִשָּׁה
בְּמַעְרִים שְׂרָצָה לְהוֹצִיא תְּדְבוּר מִן
הַגָּלוּת, לָא דְבֵר דְּבֵר שְׁהוּא דְבוּר. בִּינֹן
שְׂרָצָה מִן הַגָּלוּת וְהַתְחַבֵּר קוֹל בְּדְבוּר,
אוּתוּ דְבֵר שְׁהוּא דְבוּר הִנְהִיג וְהוֹלִיךְ אֶת

לְדוּדֵי, דָּא קָלָא. תָּא חַזִּי, בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל בְּד אִיְהִי
 בְּגִלּוּתָא, קָלָא אֶסְתִּילַק מִינָהּ, וּמִלָּה אֶשְׁתַּבַּךְ מִינָהּ,
 בְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים ל"ט) נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה. וְאִי
 אֶתְעַר מִלְתָּא, מַה כְּתִיב, וְדוּדֵי חֶמֶק עָבַר, דָּהּא
 קָלָא אֶסְתִּילַק מִינָהּ, וּפְסִקָא מִלָּה. (בְּמָה דָּאֵת אָמַר) וְעַל
 דָּא וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, שְׂרִיֵּאת לְמִלְלָא,
 וּפְסִק וְשָׁתִיק. לְבַתָּר אֲשֵׁלִים קָלָא וְאָמַר וַיֹּאמֶר
 אֱלִיו אֲנִי ה'.

וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בִּיעֲקֹב
 תּוֹסַפֶּת וְא"ו, דְּאִיְהוּ שְׁלִימוֹ דְּאַבְרָהָם, בְּמָה
 דָּאֵת אָמַר, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב,
 בִּיעֲקֹב תּוֹסַפֶּת וְא"ו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי, הָא
 כְּתִיב (בראשית כ"ח) אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי
 יִצְחָק, הָא בִּיצְחָק תּוֹסַפֶּת וְא"ו.

לשון הקודש

וְאָמַר וַיֹּאמֶר אֱלִיו אֲנִי ה'.
 וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב.
 בִּיעֲקֹב תּוֹסַפֶּת וְא"ו, שְׁהוּא בְּחִיר
 הָאֲבוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. בִּיעֲקֹב תּוֹסַפֶּת
 וְא"ו. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּךְ, הָרִי כְּתוּב
 אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק.
 הָרִי בִּיצְחָק תּוֹסַפֶּת וְא"ו?

לְפַתַּח לְדוּדֵי – זֶה קוֹל. בֹּא רֵאה, בְּנִסְתַּת
 יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהִיא בְּגִלּוּת, קוֹל מִסְתִּילַק
 מִמֶּנָּה, וְהַדְּבֹר נִשְׁתַּתַּק מִמֶּנָּה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה. וְאִם מִתְעוֹרֵר
 דְּבַר, מַה כְּתוּב? וְדוּדֵי חֶמֶק עָבַר, שְׁתֵּרִי
 קוֹל הַסְתִּילַק מִמֶּנָּה וְנִפְסֵק הַדְּבֹר, וְעַל זֶה
 וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. הַתְּחִילָה לְדַבֵּר,
 וְהַפְסִיקָה וְשָׁתִיקָה. אַחֵר כֵּךְ הַשְּׁלִים הַקּוֹל

אָמַר לִיה, שְׁפִיר הָוָה, בְּגִין דִּיעֲקֹב הָוָה קִיִּים,
וְאַבְלִיל לִיה לִיעֲקֹב בִּיצָחֶק, (דְּהוּה מִית)
דְּאַתְחֲשִׁבוּ עֵינָיו, וְהָוָה כִּמֶּת, דְּהָא בְּעוּד דְּבֵר נָשׁ
אִיהוּ קִיִּים בְּהָא עֲלָמָא, לָא אֲדַבֵּר עֲלֹי שְׁמָא
קִדִּישָׁא, וְעַל דָּא אַבְלִיל לִיה בִּיצָחֶק. הִשְׁתָּא דְמִית
יַעֲקֹב, אַתָּא מַלְא בְּאַתְרֵיהּ. הָדָא הוּא דְכִתִּיב וָאָרָא
אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּתוּסַפֶּת ו'.

בְּאֵל שְׁדֵי: אַתְחֲזִינָא לְהוּ, מִגּוֹ אֲסַפְקִלְרִיא דְלָא
נִהָרָא. וְלָא אַתְחֲזִינָא מִגּוֹ אֲסַפְקִלְרִיא
דְנִהָרָא. וְאִי תִימָא דְהָא אֲשֶׁת־מִשׁוּ בְּנוֹקְבָא בְּלַחוּד
וְלָא יִתִּיר. תָּא חֲזִי, דְלָא אַתְפְּרִשֵׁן לְעֲלָמִין, הָדָא
הוּא דְכִתִּיב וְגַם הִקִּימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם, דְּהָא
בְּרִית אַתְחַבֵּר עִמָּה.

מִקְוִדְשָׁא בְּרִיד הוּא אִית לִיה לְבֵר נָשׁ לְמִילָף,

לשון הקודש

בְּאֵל שְׁדֵי - נִרְאִיתִי לָהֶם מִתּוֹךְ
אֲסַפְקִלְרִיָּה שְׁלֵא מְאִירָה, וְלֹא נִרְאִיתִי
מִתּוֹךְ אֲסַפְקִלְרִיָּה הַמְאִירָה. וְאִם תֹּאמַר
שְׁהֲרִי הִשְׁתַּמְשׁוּ בְּנוֹקְבָה לְבֵד וְלֹא יוֹתֵר
- בֹּא רְאֵה שְׂאִינִם נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. זֶהוּ
שְׁכִתוּב וְגַם הִקִּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם,
שְׁהֲרִי הַבְּרִית הַתְּחַבְּרָה עִמָּה.
מִתְקוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא יֵשׁ לְאָדָם לְלַמֵּד,

אָמַר לוֹ, יִפָּה הִיָּה, מִשּׁוּם שִׁיעֲקֹב הִיָּה
קִיִּים, וְהַבְלִיל אֶת יַעֲקֹב בִּיצָחֶק, וְשִׁהִיָּה מִת
שְׁחֲשִׁבוּ עֵינָיו וְהִיָּה כִּמֶּת, שְׁהֲרִי בְּעוּד
הָאָדָם קִיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, לֹא נִזְכֵּר עֲלִיו
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְעַל כֵּן הַבְלִיל אוֹתוֹ
בִּיצָחֶק. עֲבָשׁוּ שְׁמֵת יַעֲקֹב, בָּא הַדְּבָר
לְמִקְוִמוֹ. זֶהוּ שְׁכִתוּב וָאָרָא אֶל אַבְרָהָם
אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב, בְּתוּסַפֶּת ו'.

דִּהָא אִיהוּ קְאָמַר דִּלָּא פֿרִישׁ לֹון, דְּכְתִיב בְּאַל שְׂדֵי, וּכְתִיב וְגַם הַקִּימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם, בְּגִין לְקַיְימָא קַיּוּמָא בִּיחֻדָּא חַד, וְגַם הַקִּימוֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְגו'. הָא אֲתָמַר, מָאן דְּזִכִּי לְבְרִית, יֵרִית לְאַרְעָא.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי, הָווּ שְׂכִיחֵי יוֹמָא חַד קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, פֿתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב י"ט) גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חָמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְּעוּן שִׂדּוֹן. שְׂדִין בְּתִיב. גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מָאן חֶרֶב. דָּא (ויקרא כ"ו) חֶרֶב נֹקְמַת נָקָם בְּרִית, דִּהָא הָאִי חֶרֶב קָאִים לְאַסְתַּכְּלָא מָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית, דְּכָל מָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית, נִיקְמָא דְּנִקְמִין מִנֵּיהּ, הָאִי חֶרֶב הוּא.

הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איוב י"ט) כִּי חָמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמָאן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית,

לשון הקודש

לְמַעַן תִּדְּעוּן שִׂדּוֹן. שְׂדִין כְּתוּב. גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, אִיזוּ חֶרֶב? זוּ (ויקרא כו) חֶרֶב נֹקְמַת נָקָם בְּרִית, שְׁהִי חֶרֶב זוּ עוֹמְדָת לְהַסְתַּכְּלָא עַל מִי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית. שְׂכָל מִי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית, הִנְקָמָה שְׁנֹקְמִים מִמֶּנּוּ זוּ הַחֶרֶב הַזֶּה.

זָחַו שְׂכִתּוּב כִּי חָמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁמִי שְׁמִשְׁקַר בְּבְרִית,

שְׁהִי הוּא אָמַר שְׂלָא נֹדַע לָהֶם, שְׂכִתּוּב בְּאַל שְׂדֵי, וּכְתוּב וְגַם הַקִּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם, כְּדִי לְקַיְימָא בִּיחֻדָּא אַחַד, וְגַם הַקִּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְגו'. הִרִי נָאֻמַר, מִי שְׂזוּכָה לְבְרִית יוֹרֵשׁ אֶת הָאָרֶץ.

רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ מְצוּיִים יוֹם אֶחָד לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. פֿתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, גִּוְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב כִּי חָמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב

פֿרִישׁ תִּיאוּבָתָא, וְלֹא נָטִיל מָאן דְּנָטִיל, וְלֹא יְהִיב
לְאַתְרִיהּ, דִּהָא לָא אַתְעָר לְגַבִּיהּ אַתְרִיהּ. וְכָל מָאן
דְּנָטִיר לִיהּ לְהָאִי בְרִית, אִיהוּ גָרִים לְאַתְעָרָא לְהָאִי
בְרִית לְאַתְרִיהּ. וְאַתְבָּרְכָאן עַלְאִין וְתַתְאִין.

מָאן אַתְעָר הָאִי בְרִית לְאַתְרִיהּ. כִּד אֲשַׁתְּכַחוּ
וּכְאִין בְּעָלְמָא. מִנָּא לָן, מִהָכָא, דְּכַתִּיב,
(שמות ר') וְגַם הִקִּימוּתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם לָתֵת לָהֶם
אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ מִגֻּדֵיכֶם. מָאִי מִגֻּדֵיכֶם.
כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב. בְּגִין דְּאִיהוּ
אַתְר, דְּאַשְׁדִּי מְגֹר בְּעָלְמָא, וְעַל דָּא גִירוּ לָכֶם
מִפְּנֵי חֶרֶב.

אַשֶׁר גָּרוּ בָּהּ, מִיּוֹמָא דְאַתְקָרִיבוּ לְגַבִּי קֳדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּחִילוּ בָּהּ דְּחִילוּ, וְדְחִילוּ (נ"א
וְדְחִילוּ דְחִילוּ) עַלְאָה בָּהּ לְמִיטַר פְּקוּדוּי. דְּאִי בְּהָאִי

לשון הקודש

מִכָּאן, שְׂכָתוּב וְגַם הִקִּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי
אִתְּם לָתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ
מִגֻּדֵיכֶם. מַה זֶה מִגֻּדֵיכֶם? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְקוֹם
שֶׁמִּטִּיל מְגֹר בְּעוֹלָם, וְעַל זֶה גִּירוּ לָכֶם
מִפְּנֵי חֶרֶב.

אַשֶׁר גָּרוּ בָּהּ, מִיּוֹם שֶׁהִתְקַרְבוּ
לְקֳדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּחָדוּ בָּהּ פְּחָד,

מִפְּרִיד אֶת הַתְּשׁוּקָה, וְלֹא נוֹטֵל מִי
שְׁנוּטֵל, וְלֹא נוֹתֵן לְמִקְוֹמוֹ, שֶׁהָרִי לֹא
הִתְעוֹרֵר אֶל מְקוֹמוֹ. וְכָל מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת
הַבְּרִית הַזֶּה, הוּא גֹרֵם לְהִתְעוֹרְרוֹת שֶׁל
בְּרִית זֶה לְמִקְוֹמָהּ, וּמִתְפָּרְכִּים עַל־יוֹנִים
וְתַתְּוֹנִים.

מִי מְעוֹרֵר בְּרִית זֶה לְמִקְוֹמָהּ?
כְּשֶׁנִּמְצָאִים צְדִיקִים בְּעוֹלָם. מִנֵּין לָנוּ?

לֹא יִשְׁדִּי (נ"א דָּהָא אִי לֹא יִשְׁדִּי) דְּחִילוֹ עַל רִישִׁיה דְּבַר
נָשׁ, לֹא דְחִיל לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֶלְמִין
בְּשָׂאָר פְּקוּדוֹי.

תָּא חַיִּי, בְּאַתְּעֲרוּתָא דְּלִתְתָּא, כִּד אֲתַעְרוּ יִשְׂרָאֵל
לְגַבֵּי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְצִוּוּחוֹ לְקַבְּלִיה, מַה
כְּתִיב, וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי, דְּהָא בְּבְרִית חַיִּי זְכוֹר.
וּבְדִין אֲתַעֵר תִּיאוּבְתָא, לְאַתְקִשְׁרָא כֻּלָּא בְּקִשּׁוּרָא
חַד. בֵּינוֹן דְּהָאִי בְּרִית אֲתַעֵר, הָא קִשּׁוּרָא דְּכֻלָּא
אֲתַעֵר. וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי, לְאַזְדַּוּגָא לִיה בְּאַתְרֵיה.
וְעַל דָּא, לָכֵן אָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה'.

וַיֹּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אֶהֱרֹן וַיִּצְוֶם אֶל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֵל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם. (שמות ו')

ר' יוֹסִי אָמַר, אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדַבְּרָא לֹון בְּנַחַת
בְּדָקָא חַיִּי, (דף כ"ו ע"ב) וְאֵל פְּרַעֲה: לְאַנְהָגָא בֵּיה
יָקָר, וְאוּקְמוּתָא.

לשון הקודש

מִתְעוּרְרַת תְּשׁוּקָה לְקִשְׁר הַכֹּל בְּקִשְׁר
אַחֵר. בֵּינוֹן שְׁבָרִית זֹו מִתְעוּרְרַת, הָרִי
הַקִּשְׁר שֶׁל הַכֹּל מִתְעוּרֵר. וְאֶזְכֹּר אֶת
בְּרִיתִי, לְזִוְגוֹ בְּמִקְוֹמוֹ. וְעַל כֵּךְ, לָכֵן אָמַר
לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה'.

וַיֹּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אֶהֱרֹן וַיִּצְוֶם אֶל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵל פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם. רַבִּי
יוֹסִי אָמַר, אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – לְהַנְהִיגֵם

וּפְחַד (וּפְחַדוֹ פְּחַד) עֲלִיּוֹן בְּה לְשֹׁמֵר מִצְוֹתָיו.
שָׂאֵם בְּזֹה לֹא יִטִּיל פְּחַד (שְׁהָרִי אִם לֹא יִטִּיל) עַל
רֹאשׁ הָאָדָם, לֹא יִפְחַד מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְעוֹלָמִים בְּשָׂאָר מִצְוֹתָיו.

כֹּא רָאָה, בְּהִתְעוּרְרוּת שְׁלֻמִּטָּה,
בְּשִׁמְתְּעוּרְרִים יִשְׂרָאֵל אֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְצוּוּחִים בְּנִגְדּוֹ, מַה כְּתוּב? וְאֶזְכֹּר
אֶת בְּרִיתִי, שְׁהָרִי בְּבְרִית יֵשׁ זְכוֹר, וְאִזּוֹ

אָמַר רַבִּי יִיסָא, אָמַאי סָמִיד הָבָא (שמות ר') אֵלֶּה
רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם. אָלָא, אָמַר לִיה קָדְשָׁא
בְּרִיד הוּא, דְּבִרוּ לֹון לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנִחַת, דְּאַף עַל
גַּב דְּאִינוּן יִתְבִּי בְּפּוֹלְחָנָא קִשְׂיָא, מַלְכִין בְּנֵי מַלְכִין
אִינוּן. וּבְגִין כֵּךְ, כְּתִיב, אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם
אֵלִין דְּאֵת חָמִי, רִישֵׁי בֵּית אֲבָהֶן אִינוּן.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, דְּכָלְהוּ לָא שְׁקֵרוּ נִימוּסִיהוֹן, וְלֹא
אֲתַעְרְבוּ בְּעַמָּא אַחְרָא אֵלִין אִינוּן דְּקִימוּ
בְּדוּכְתִּייהוּ קִדִּישָׁא, וְלֹא שְׁקֵרוּ לְאֲתַעְרְבָא בְּהוּ
בְּמַצְרָאִי. אָמַר רַבִּי אָחָא, בְּגִין לְאִיִּתְאַה לְמִשָּׁה
וְלֹאֲהֶרֶן, דְּאִינוּן אֲתַחֲזוּן לְאַפְקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,
וְלְמַלְלָא לְפִרְעָה, וְלְרִדָּאָה לִיה בְּחוּטְרָא, בְּגִין דְּכָכֵל
רִישִׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לָא אֲשַׁתְּבַח בְּוֹתִייהוּ.

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, שְׂכָלָם לֹא שְׁקֵרוּ
 בְּמִנְהִיגָהֶם, וְלֹא הִתְעַרְבוּ בְּעַם אַחֵר,
 אֵלֶּה הֵם שְׁעָמְדוּ בְּמִקְוָם הַקָּדוֹשׁ וְלֹא
 שְׁקֵרוּ לְהִתְעַרֵּב בְּמַצְרָאִים. אָמַר רַבִּי
 אָחָא, בְּשִׁבִּיל לְהִבִּיא אֶת מִשָּׁה וְאֶת
 אֲהֶרֶן, שֶׁהֵם רְאוּיִים לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל
 וּלְדַבֵּר לְפִרְעָה וּלְרִדּוֹת אוֹתָם בְּמִקְלָה,
 מִשּׁוּם שֶׁכָּל רָאשֵׁי יִשְׂרָאֵל לֹא נִמְצְאוּ
 כְּמוֹתָם.

בְּנִחַת כְּרָאוּי. וְאֵל פִּרְעָה – לְנַהֵג בּוֹ
 כְּבוֹד, וּפִרְשׁוּהוּ.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, לָמָּה סָמִיד כָּאֵן אֵלֶּה
 רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם? אָלָא, אָמַר לוֹ
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִנְהִיגוּ אֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּנִחַת. שְׂאָף עַל גַּב שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים
 בְּעִבּוּדָה קָשָׁה, הֵם מַלְכִים בְּנֵי מַלְכִים,
 וּמִשּׁוּם כֵּךְ כְּתוּב אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם.
 אֵלֶּה שְׂאֵתָה רוּאָה, הֵם רָאשֵׁי בֵּית
 אֲבוֹת.

תָּא חַיִּי, (שמות ר') וְאַלְעֶזֶר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת
פּוּטִיאל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֶלֶּה
רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם. וְכִי אֶלֶּה רָאשֵׁי, וְהָא הוּא
בְּלַחֲדוֹי הָהָא. אֶלָּא, בְּגִין דְּפִינְחָס קָיִים כַּמָּה אֲלָפִין
וּרְבּוֹן מִיִּשְׂרָאֵל, וְהוּא קָיִים לְרָאשֵׁי אֲבָהֶן, (לִיזְאִי)
כְּתִיב בֵּיהּ אֶלֶּה.

תו, וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֶלֶּה רָאשֵׁי, אוֹבְדָא
דְּרִישֵׁי דְלִיזְאִי אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ, וּמָה דְאִינוֹן
נִרְעוּ וְאֶתוּקְדוּ, הוּא אֲשָׁלִים, וְנִרוּחַ כְּהוֹנָתָא דִּילָהוֹן,
יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ מִסְטוּקָא דְתַרְוּוּיָהּ. אוֹבְדָא דְרִישֵׁי
דְלִיזְאִי אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ, וּמָאן נִינְהוּ. נָדָב וַאֲבִיהוּא.
אִינוֹן פְּרִישׁוּ אֶת קִימָא מֵאֲתַרְיָה, וְהוּא אָתָּא וְחֵבֵר
לוֹן. בְּגִין כֵּךְ, אֲתִיָּהִיב לִיהּ יְרוּתָא, וְרוּחָא
דְתַרְוּוּיָהּ. וְאֲדַכְּרָא עַל מָה דְלָהוּי לְבָתֵּר.

לשון הקודש

שְׁהִם נִנְרְעוּ וְנִשְׁרָפוּ – הוּא הַשְּׁלִים,
וְהַרְוִיחַ אֶת הַכֶּהֱנָה שְׁלָהֶם, וְשִׁרְתָּהּ בּוֹ
הַצּוּרָה שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אֲבֵדַת רָאשֵׁי הַלְוִיִּם
נִמְצָאָת בּוֹ. וּמִי הֵם? נָדָב וַאֲבִיהוּא,
שֶׁהִפְרִידוּ אוֹת הַכִּבְרִית מִמְּקוֹמוֹ, וְהוּא כָּא
וְחֵבֵר אוֹתָם, לְכֵן נִתְּנָה לוֹ הִירְשָׁה וְהַרְוִיחַ
שֶׁל שְׁנֵיהֶם, וְנִזְכָּר כָּאֵן עַל מָה שִּׁיָּהִי
אֲחֵר כֵּךְ.

כָּא רָאֵה, וְאַלְעֶזֶר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ
מִבְּנוֹת פּוּטִיאל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת
פִּינְחָס אֶלֶּה רָאשֵׁי אֲבוֹת הַלְוִיִּם. וְכִי אֶלֶּה
רָאשֵׁי, וְהָרִי הוּא לְבִדּוֹ הָיָה? אֶלָּא מִשּׁוּם
שֶׁפִּנְחָס קָיִים כַּמָּה אֲלָפִים וּרְבֻבּוֹת
מִיִּשְׂרָאֵל וְהוּא קָיִים אֶת רָאשֵׁי הָאֲבוֹת,
(לְוִיִּם) כְּתוּב בּוֹ אֶלֶּה.

עוֹד, וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס אֶלֶּה רָאשֵׁי.
אֲבֵדַת רָאשֵׁי הַלְוִיִּם נִמְצָאָה בּוֹ. וּמָה

וְאִי תִימָא, אִמָּאי אֲדַבֵּר הָבָא פִּינְחָם. אֶלָּא חָמָא
 קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְאַהֲרֹן, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר
 וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי, דְּזִמְיִנִין תִּרְיִן בְּנוֹהֵי דְאַהֲרֹן
 לְאַפְגָּמָא לִיה לְהֵאִי בְרִית, וְהַשְׁתָּא דְקָא מְשִׁדֵּר
 לִיה לְמַצְרִים, בָּעָא לְאַעֲבָרָא לִיה לְאַהֲרֹן, דְלֹא
 לְמִיתָד בְּשְׁלִיחוּתָא דָּא. פִּינֹן דְחָמָא קִדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא, דְקָאִים פִּינְחָם וְקָיִים לִיה לְהֵאִי בְרִית
 בְּאַתְרִיה, וְאַתְקִין עֲקִימָא דִילְהוֹן, מִיד הוּא אֲהֲרֹן
 וּמֹשֶׁה. אָמַר קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, הַשְׁתָּא הוּא אֲהֲרֹן,
 אִיהוּ אֲהֲרֹן דְקִדְמִיתָא.

הוּא אֲהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו' (שמות י'). הוּא
 אֲהֲרֹן וּמֹשֶׁה. הֵם אֲהֲרֹן וּמֹשֶׁה מִיבְעֵי לִיה. אֶלָּא,
 לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא, רוּחָא בְּמִיָּא. הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:
 לְאַכְלָלָא מִיָּא בְּרוּחָא, וְעַל דָּא כְּתִיב הוּא, וְלֹא הֵם.

לשון הקודש

וְתִקֵּן אֶת הָעֲקֻמִּימוֹת שֶׁלָּהֶם, מִיד – הוּא
 אֲהֲרֹן וּמֹשֶׁה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 עֲבָשׁוּ הוּא אֲהֲרֹן, הוּא אֲהֲרֹן שֶׁל
 הַהִתְחַלָּה.

הוּא אֲהֲרֹן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם
 הוֹצִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וְגו'. הוּא אֲהֲרֹן וּמֹשֶׁה, הֵם אֲהֲרֹן וּמֹשֶׁה
 הִנֵּה צִרְיָד (לכּתב)! אֶלָּא לְהַבְלִיל זֶה בְּזֶה,

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה נִזְכֵּר כָּאן פִּנְחָם? אֶלָּא
 רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲהֲרֹן בְּשַׁעֲה
 שֶׁאָמַר וְאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי, שְׁעִתִּידִים שְׁנֵי
 בְנֵי אֲהֲרֹן לְפָנֶם אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת, וְעֲבָשׁוּ
 שֶׁהוּא שׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ לְמַצְרַיִם, רָצָה
 לְהַעבִיר אֶת אֲהֲרֹן שְׁלֹא לְלַבֵּת בְּשְׁלִיחוּת
 זוֹ. פִּינֹן שְׂרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעִמַּד
 פִּנְחָם וְקָיִים אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת בְּמִקְוָמָה

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא, הוּוּ שְׂכִיחִי לִילִיָּא חַד בְּבִי
 אוֹשְׁפִיזִיָּהּוּ בְּלוּד, קָמוּ לְאַשְׁתַּדְּלָא
 בְּאוֹרֵייתָא. פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (דְּבָרִים ד') וַיֵּדַעַת
 הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. הָאִי
 קָרָא הָכִי מִיבְעִי לִיה. וַיֵּדַעַת הַיּוֹם כִּי ה' הוּא
 הָאֱלֹהִים וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ. (אֵלָא וְכַאֲהוּ הוּא מָאן דְּאַשְׁתַּדְּלָא
 בְּאוֹרֵייתָא) הֵנוּ, (פָּא חֲנִי) וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ מִיבְעִי לִיה.

אֵלָא, אָמַר מֹשֶׁה, אִי אַתָּ בָּעִי לְמִיקָם עַל דָּא,
 וְלִמְנַדַּע כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים, וְהַשְּׁבוּתָ אֶל
 לְבָבְךָ וּבְדִין תִּנְדַּע לִיה. לְבָבְךָ: יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע,
 דְּאַתְּכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ חַד, בְּדִין תִּשְׁכַּח כִּי ה'
 הוּא הָאֱלֹהִים, דְּהָא אַתְּכְּלִיל דָּא בְּדָא, וְאִיהוּ חַד.
 וְעַל דָּא וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ, לְמַנְדַּע מְלָח.

לשון הקודש

וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ הִיָּה צְרִיךְ (לְכַתָּא)
 אֵלָא, אָמַר מֹשֶׁה, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְעַמּוּד
 עַל זֶה וְלִדְעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים –
 וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ, וְאַזְ תִּדַּע אוֹתוֹ. לְבָבְךָ
 זֶה יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רָע, שְׁנִכְלָל זֶה בְּזוֹה,
 וְהוּא אֶחָד. אִז תִּמְצָא כִּי ה' הוּא
 הָאֱלֹהִים, שְׁהָרִי נִכְלָל זֶה בְּזוֹה וְהוּא אֶחָד,
 וְעַל זֶה וְהַשְּׁבוּתָ אֶל לְבָבְךָ לְדַעַת הַדְּבָר.

רוּחַ בְּמִים. הוּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן – לְהַכְלִיל
 מִים בְּרוּחַ, וְעַל זֶה כְּתוּב הוּא וְלֹא הֵם.
 רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הָיוּ מְצוּיִים לִילָה
 אֶחָד בְּבֵית מְלוֹנָם בְּלוּד. קָמוּ לְהִתְעַסֵּק
 בַּתּוֹרָה. פִּתַּח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, וַיֵּדַעַת
 הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּתָ אֶת לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא
 הָאֱלֹהִים. פְּסוּק זֶה כֶּךָ צְרִיךְ (לְכַתָּא): וַיֵּדַעַת
 הַיּוֹם כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְהַשְּׁבוּתָ אֶל
 לְבָבְךָ. (אֵלָא אֲשֶׁרִיו מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה). עוֹד, (וְכַאֲרָה)

תוֹ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲיִיבִין, עֲבָדִין פְּגִימוֹתָא
 לְעִילָא, מָאִי פְּגִימוֹתָא. דְּשִׁמְאָלָא לָא אֶתְכַלִּיל
 בְּיָמִינָא. דְּיִצְרָרָע לָא אֶתְכַלִּיל בְּיִצְרָר טוֹב, בְּגִין
 חוּבִייהוּ דְּבְנֵי נָשָׂא. וּפְגִימוֹ לָא עֲבָדִי, אֶלָּא לֹון
 מִמָּשׁ, הָדָא הוּא דְּכֶתִיב, (דברים ל"ב) שְׁחַת לוֹ לֹא בְנֵי
 מוֹמָם. בְּכִיכּוֹל עֲבָדִי וְלֹא עֲבָדִי. עֲבָדִי: דְּלֹא
 יִתְמַשֵּׁךְ עַל־יְהוּ בְּרַפָּאן דְּלְעִילָא, בְּמָה דְּאֵת אָמַר
 (דברים י"א) וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר. וְלֹא
 עֲבָדִי: דְּהָא שְׁמַיָּא נְטִילִי לֹון לְגִרְמִייהוּ בְּרַפָּאן מַה
 דְּאַצְטְרִיד. וְלֹא נְטִילִי לְאַתְמַשְׁכָּא לְתַתָּא וְדָאִי מוֹמָם
 דְּאֵינֹון חֲיִיבִין אִיהוּ.

תוֹ, לוֹ בּוֹ, דְּלֹא אֶתְכַלִּיל יָמִינָא בְּשִׁמְאָלָא, בְּגִין
 דְּלֹא יִתְמַשְׁכוֹן בְּרַפָּאן לְתַתָּא. לֹא בְּאַלְף,
 דְּהָא לֹא נְטִילִי לְאַתְמַשְׁכָּא לְתַתָּאִי. מָאִן גָּרִים דָּא.

לשון הקודש

וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר, וְלֹא
 עוֹשִׂים - שְׁהָרִי הַשָּׁמַיִם נוֹטְלִים אוֹתָם
 לְעֶצְמָם בְּרִכּוֹת מַה שְּׁצָרִיכִים, וְלֹא
 נוֹטְלִים לְהַמְשִׁיךְ לְמַטָּה, וְדָאִי שְׁזָהוּ
 מוֹמָם שֶׁל אוֹתָם רְשָׁעִים.

עוֹד, לוֹ בּוֹ, שֶׁלֹא נִכְלָל יָמִין בְּשִׁמְאָל,
 בְּשִׁבִּיל שֶׁלֹא יִתְמַשְׁכוּ הַבְּרִכּוֹת לְמַטָּה.
 לֹא בְּאַלְף, שְׁהָרִי לֹא נוֹטְלִים לְהַמְשִׁיךְ

עוֹד, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, רְשָׁעִים עוֹשִׂים
 פְּגָם לְמַעְלָה. מַהוּ הַפְּגָם? שֶׁהַשִּׁמְאָל לֹא
 נִכְלָל בְּיָמִין, שְׁיִצְרָר הָרַע לֹא נִכְלָל בְּיִצְרָר
 טוֹב מִשּׁוּם הִטָּאִי בְּנֵי הָאָדָם, וּפְגָם לֹא
 עוֹשִׂים אֶלָּא לָהֶם מִמָּשׁ, זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 שְׁחַת לוֹ לֹא בְנֵי מוֹמָם. בְּכִיכּוֹל עוֹשִׂים
 וְלֹא עוֹשִׂים. עוֹשִׂים - בְּרִי שֶׁלֹא יִמְשְׁכוּ
 עֲלֵיהֶם בְּרִכּוֹת שְׁלִמְעָלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

בְּגִין דְּחֵיבִין מִפְּרִישִׁין יֵצֵר רַע מֵיֵצֵר טוֹב,
וּמִתְדַבְּקִין בְּיֵצֵר רַע.

תָּא חַזִּי יְהוּדָה אָתִי (דף כ"ז ע"א) מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא,
וְאַתְדַבֵּק בִּימִינָא, בְּגִין לְנִצָּחָא עֲמִין, וּלְתַבְרָא
חִילִיָּהוֹן. דָּאִי לָא אַתְדַבֵּק בִּימִינָא, לָא יִתְבֵּר
חִילִיָּהוֹן. וְאִי תִימָא אַמַּאי בִּימִינָא. וְהָא שִׁמְאֵלָא
אַתְעֵר דִּינִין בְּעָלְמָא.

אַלָּא רָזָא דָּא, בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן
לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, לָא דָּן לְהוּ אַלָּא מִסְטָרָא
דְשִׁמְאֵלָא, בְּגִין דִּיהָא דְחֵי לֹון בְּשִׁמְאֵלָא, וּמִקְרַב
בִּימִינָא. אַבֵּל לְשָׂאָר עֲמִין, דְחֵי לֹון בִּימִינָא, וּמִקְרַב
לֹון בְּשִׁמְאֵלָא. וְסִימְנִיד גַּר צֶדֶק, דְחֵי לֹון בִּימִינָא,
בְּכַח דְכְּתִיב, (שמות ט"ו) יְמִינֶךָ ה' נֶאֱדָרִי בְּכַח יְמִינֶךָ
ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב. מִקְרַב לֹון בְּשִׁמְאֵלָא בְּכַח דְאֶמְרֹן.

לשון הקודש

אַלָּא סוּד זֶה, בְּשַׁעָה שֶׁהַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא
דָּן אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵינוֹ דָּן אוֹתָם אַלָּא מִצַּד
הַשְּׂמָאל, בְּדִי שְׂיִהִיָּה דוֹחָה אוֹתָם
בְּשִׂמְאֵל וּמִקְרַב בִּימִין. אַבֵּל לְשָׂאָר
הָעַמִּים דוֹחָה אוֹתָם בִּימִין וּמִקְרַב אוֹתָם
בְּשִׂמְאֵל, וְסִימְנִיד גַּר צֶדֶק, דוֹחָה אוֹתָם
בִּימִין, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמות טו) יְמִינֶךָ ה'
נֶאֱדָרִי בְּכַח יְמִינֶךָ ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב. מִקְרַב

לְתַחֲתוֹנִים. מִי גָרַם אֶת זֶה? מִשּׁוּם
שֶׁרְשָׁעִים מִפְּרִידִים יֵצֵר רַע מֵיֵצֵר טוֹב,
וְנִדְבָקִים בְּיֵצֵר רַע.

בַּא רְאָה, יְהוּדָה בָּא מִצַּד הַשְּׂמָאל
וְנִדְבָק בִּימִין בְּדִי לְנִצָּחַת עַמִּים וְלְשִׁבְר
חִילָם. שָׂאֵם לָא נִדְבָק בִּימִין, לָא יִשְׁבֵּר
אֶת חִילָם. וְאֵם תֵּאמַר לָמָּה בִּימִין, וְהִרִי
שְׂמָאל מְעוֹרֵר דִּינִים בְּעוֹלָם?

בְּגִינִי כֶּךָ, יְהוּדָה דָּאִיהוּ מִסְטֵר שְׂמָאלָא, אֶתְדַבֵּק
בִּימִינָא, וּמַטְלִנּוּי לִימִינָא. וְאִינוּן דְּעַמִּיָּה
אֶתְחַבְּרוּ כָּלְהוּ לִימִינָא. יִשְׁשַׁכֵּר דְּלָעֵי בְּאוּרִייתָא,
דָּאִיהוּ יְמִינָא, דְּכֶתִיב, ^(דברים ל"ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ.
זְבוּלוֹן דָּאִיהוּ תַּמְיֵד אוּרִייתָא יְמִינָא, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר שׁוֹק הַיָּמִין. וְעַל דָּא יְהוּדָה אֶתְקַשְּׁר מִסְטֵרָא
דָּא וָדָא. צָפוֹן בְּמִיָּם, שְׂמָאלָא בִּימִינָא.

רְאוּבֵן דְּחֶטָּא לְגַבֵּי אָבוּי, שָׂרָא בִּימִינָא, וְאֶתְקַשְּׁר
בְּשְׂמָאלָא, וְאֶתְדַבֵּק בִּיהּ. וְעַל דָּא, אִינוּן
דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ עַמִּיָּה, אִינוּן שְׂמָאלָא. שְׂמַעוֹן דָּאִיהוּ
שְׂמָאלָא מִסְטֵרָא דְשׁוֹר, דְּכֶתִיב, ^(יחזקאל א') וּפְגִי שׁוֹר
מִהַשְּׂמָאל. גָּד שׁוֹקָא שְׂמָאלָא, כְּתִיב ^(בראשית מ"ט) גָּד
גָּדוֹד יְגוּדְנִי וְהוּא יְגוּד עֲקֵב. הֶכָּא, אֶתְדַבֵּק דְּרוֹם
בְּאַשָּׁא, יְמִינָא בְּשְׂמָאלָא.

לשון הקודש

אֹתָם בְּשְׂמָאל, כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ. מִשּׁוּם כֶּךָ, יְהוּדָה שְׂחָא מִצַּד שְׂמָאל, נִדְבֵק בִּימִין, וּמִסְעוּתֵי לִימִין, וְאֹתָם שְׂעֵמוּ הִתְחַבְּרוּ כָּלֵם לִימִין. יִשְׁשַׁכֵּר שְׂעוּסֵק בִּתְּוֵרָה שְׂחָא יָמִין, שְׂכַתוֹב מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ. זְבוּלוֹן שְׂחָא תוּמֵד הִתְוֵרָה יָמִין, כְּנַאמֵר שׁוֹק הַיָּמִין. וְלִכְּן יְהוּדָה נִקְשֵׁר מִצַּד זֶה וְזֶה. צָפוֹן בְּמִיָּם,	שְׂמָאל בִּימִין. רְאוּבֵן שְׂחָטָא לְאָבוּי שָׂרָה בִּימִין, וְהִתְקַשְּׁר בְּשְׂמָאל, וְנִדְבֵק בּוֹ. וְלִכְּן אֹתָם שְׂנַמְצָאוּ עִמּוֹ הֵם שְׂמָאל. שְׂמַעוֹן שְׂחָא שְׂמָאל מִצַּד שֵׁל שׁוֹר, שְׂכַתוֹב וּפְגִי שׁוֹר מִהַשְּׂמָאל. גָּד שׁוֹק שְׂמָאל, כְּתוּב ^{(בראשית} ^{מ"ט)} גָּד גָּדוֹד יְגוּדְנִי וְהוּא יְגוּד עֲקֵב. כְּאֵן נִדְבֵק דְּרוֹם בְּאַשָּׁא, יָמִין בְּשְׂמָאל.
--	--

וְעַל דָּא הָא דְאִמְרוּן וְהַשְׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ, לְאַכְלִילָא
 לֹון בְּחָדָא, שְׁמַאלָא בִימִינָא. כְּדִין תִּדְעַ (דברים)
 (ד) כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי אָבָא וְדַאי הָכִי
 הוּא, וְהַשְׁתָּא יְדִיעָא, הוּא אַחֲרָן וּמֹשֶׁה, הוּא מֹשֶׁה
 וְאַחֲרָן, רוּחָא בְּמִינָא, וּמִינָא בְּרוּחָא, לְמַחְוֵי חַד. וְעַל
 דָּא כְּתִיב הוּא.

רַבִּי אָבָא פָּתַח וְאָמַר, (דברים ו') וְאַהֲבַת אֶת ה'
 אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
 מְאֹדְךָ. כְּהִאי גִּוּוּנָא הָכָא אֶתְרַמְיִז יְחֻדָּא קְדִישָׁא,
 וְאַזְהָרָה הוּא לְבַר נָשׁ, לִיַּחְדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא
 יְאוּת, בְּרַחֲמֵינוּ עֲלָאָה. בְּכָל לְבָבְךָ: דָּא יְמִינָא
 וּשְׁמַאלָא (נ"א קְדִישָׁא) דְאִקְרִי יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע. וּבְכָל
 נַפְשְׁךָ: דָּא נַפֶּשׁ דְּדוּד, דְּאֶתְיַהֲיֵבַת בִּינִיּוּהוּ. וּבְכָל
 מְאֹדְךָ לְאַכְלִילָא לֹון לְעִילָא בְּאַתָּר דְּלִית בֵּיה
 שְׁעוּרָא. הָכָא הוּא יְחֻדָּא שְׁלִים לְמַרְחָם לִיה

לשון הקודש

ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
 מְאֹדְךָ. כְּמוֹ זֶה כָּאֵן נִרְמִז הַיְחֻד הַקָּדוֹשׁ,
 וְאַזְהָרָה הוּא לְאָדָם לִיַּחְדָּא אֶת הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ כְּרָאוּי בְּאַהֲבָה עֲלִיוּנָה. בְּכָל
 לְבָבְךָ – זֶה יְמִין וּשְׁמַאל (קְדוּשָׁה) שְׁנִקְרָאִים
 יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רָע. וּבְכָל נַפְשְׁךָ – זֶה נַפֶּשׁ
 דְּדוּד שְׁנִתְנָה בִּינִיּוּהָ. וּבְכָל מְאֹדְךָ –
 לְהַכְלִילָם לְמַעַלָּה בְּמָקוֹם שְׁאִין בּוֹ שְׁעוּרָא.

וְעַל זֶה שְׁאִמְרוּנוּ וְהַשְׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ,
 לְהַכְלִילָם בְּאַחַד, שְׁמַאל בִּימִין. אִז תִּדְעַ
 (דברים ד) כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי
 אָבָא, וְדַאי כֵּךְ הוּא, וְעַכְשָׁו יְדוּעַ, הוּא
 אַחֲרָן וּמֹשֶׁה, הוּא מֹשֶׁה וְאַחֲרָן, רוּחַ
 בְּמִינִים, וּמִינִים בְּרוּחַ, לְהִיוֹת אַחַד, וְעַל זֶה
 כְּתוּב הוּא.

רַבִּי אָבָא פָּתַח וְאָמַר, (שם ו') וְאַהֲבַת אֶת

לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדָקָא יָאוּת.

תו, וּבְכָל מְאֻדָּךְ: דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיתוּ אָחִיד לְכָל סְטָרִין, וְכָלָא הוּא יְחוּדָא שְׁלִים בְּדָקָא יָאוּת, בְּגִינֵי כֵךְ, הוּא אַחֲרֹן וּמִשָּׁה הוּא מִשָּׁה וְאַחֲרֹן, כָּלָא הוּא חַד בְּלָא פְּרוּדָא.

כִּי יִדְבֵּר אֲלֵיכֶם פֶּרַעַה לֵאמֹר. (שמות ז') רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קי"ט) מָה אֶהְבֵּתִי תוֹרַתְךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחֲתִי. וּבְתִיב, (תהלים קי"ט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ. תָּא חַוִּי, דְּיוד אִיתוּ מִלְכָּא דִּישְׂרָאֵל, וְאַצְטְרִיךְ לְמִידָן עֲמָא, לְדַבְּרָא לֹון לִישְׂרָאֵל, בְּרַעֲיָא דְּמַדְבֵּר עָאנִיָּה דְּלָא יִסְטוֹן מְאוּרְחָא דְּקִשּׁוּט. הָא בְּלִילָה כְּתִיב, חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ. וְאִיתוּ אֲתַעֲסֵךְ בְּאוּרֵייתָא וּבְתוֹשְׁבַתָן דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַד דְּאֲתִי צַפְרָא.

לשון הקודש

כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחֲתִי. וּכְתוּב חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ. בֹּא רָאָה, דְּיוד הוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַצְטְרִיךְ לְדוֹן אֶת הָעָם, לְהַנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל בְּרוּעָה הַמְנַהִיג צֶאֱנוּ שְׁלָא יִסְטוּ מִדְּרִיךְ הָאֱמֶת. הֲרִי בְּלִילָה כְּתוּב חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ, וְהוּא מִתְעַסֵּךְ בְּתוֹרָה וּבְתוֹשְׁבַתוֹת שְׁל

כָּאן הוּא יְחוּד שְׁלֵם לְאַהֲבָא אֶת הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא כְּרָאוּי.

עוֹד, וּבְכָל מְאֻדָּךְ - זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא אֲחִינוּ לְכָל הַצְּדִיקִים, וְהַכֵּל הוּא יְחוּד שְׁלֵם כְּרָאוּי, מִשּׁוּם כֵּךְ הוּא אַחֲרֹן וּמִשָּׁה, הוּא מִשָּׁה וְאַחֲרֹן, הַכֵּל הוּא אֶחָד בְּלִי פְּרוּד.

כִּי יִדְבֵּר אֲלֵכֶם פֶּרַעַה לֵאמֹר. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיט) מָה אֶהְבֵּתִי תוֹרַתְךָ

וַאִיְהוּ אֶתְעַר צַפְרָא, בְּמָה דְּכִתְיב, (תהלים ג"ז) עוֹרָה
 כְּבוֹדֵי עוֹרָה הַגָּבֹל וְכִנּוֹר אֶעֱרָה שָׁחַר. בְּד
 אֲתִי יִמְכָּא, אָמַר הָאִי קָרָא, מָה אֶהְבֵּתִי תוֹרְתָךְ
 כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי. מָאי כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי.
 אֵלָא, מִכָּאן אֲזִלְפִנָּא, דְּכָל מָאן דִּישְׁתַּדֵּל
 בְּאוֹרֵייתָא, לְאַשְׁלֵמָא דִּינָא עַל בְּרִיָּה, בְּאִילוּ קַיִים
 אוֹרֵייתָא כֻּלָּא. בְּגִין כֵּךְ, כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי.

תָּא חַזִּי, בְּיוֹמָא אֲשֶׁתִּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, לְאַשְׁלֵמָא
 דִּינִין. בְּלִילְיָא, אֲשֶׁתִּדֵּל בְּשִׁירִין וְתוֹשִׁבְתָּן, עַד
 דְּאֲתִי יִמְכָּא. מָאי טַעמָא. כָּל יוֹמָא אֶתְעַסַּק
 לְאַשְׁלֵמָא דִּינִין, בְּגִין לְאַכְלָלָא שְׂמַאלָא בִּימִינָא.
 בְּלִילְיָא, בְּגִין לְאַכְלָלָא דְרָגָא דְלִילְיָא בִּימְכָא.

וְתָא חַזִּי, בְּיוֹמֵי דְדָוִד מִלְכָּא, הָזֵה מִקְרָב כָּל אֵינּוֹן
 חֵיתוֹ שָׂדִי, לְגַבֵּי יַמָּא. (תהלים ק"ד) בִּיּוֹן דְּאֶתָא

לשון הקודש

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שְׁמִינִיעַ הַבֶּקֶר.
 וְהוּא מְעוֹרֵר אֶת הַבֶּקֶר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם)
 (א) עוֹרָה כְּבוֹדֵי עוֹרָה הַגָּבֹל וְכִנּוֹר אֶעֱרָה
 שָׁחַר. בְּשָׁבָא הַיּוֹם, אָמַר פֶּסוּק זֶה, מָה
 אֶהְבֵּתִי תוֹרְתָךְ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי מָה
 זֶה כָּל הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי? אֵלָא מִכָּאן
 לְמַדְנֵנּוּ, שֶׁכָּל מִי שֶׁמְשַׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
 לְהַשְׁלִים הַדִּין עַל בְּרִיו, בְּאִילוּ קַיִים אֶת
 הַתּוֹרָה כְּלָהּ. מִשּׁוֹם כֵּךְ כָּל הַיּוֹם הִיא
 שִׁיחָתִי.
 בָּא רָאָה, בְּיוֹם הַתַּעֲסָק בַּתּוֹרָה לְהַשְׁלִים
 הַדִּינִים, וּבְלִילָהּ הַתַּעֲסָק בְּשִׁירוֹת
 וְתוֹשִׁבּוֹת עַד שָׁבָא הַיּוֹם. מָה הַטַּעַם? כָּל
 הַיּוֹם הַתַּעֲסָק לְהַשְׁלִים הַדִּינִים בְּדִי
 לְהַכְלִיל שְׂמַאל בְּיָמִין, בְּלִילָהּ, בְּדִי
 לְהַכְלִיל דְרָגָת הַלֵּילָהּ בְּיוֹם.
 וּבָא רָאָה, בְּיָמֵי דָוִד הַמֶּלֶךְ הָיָה מִקְרִיב
 כָּל אוֹתָם חֵיתוֹ שָׂדִי אֶל הַיָּם. בִּיּוֹן שָׁבָא

שְׁלֹמֹה, נָפֶק יָמָא וְאַתְּמָלִי, וְאַשְׁקִי לְהוּ. הִי מַנִּיִּהוּ
 אֶתְשַׁקִּיין בְּקַדְמִיתָא. הָא אוֹקְמוּהָ. אֵלִין תַּנִּינִיָּא
 רַבְרַבִּין עַלְאִין, דְּכָתִיב בְּהוּ, (בראשית א') וּמָלְאוּ אֶת
 הַמַּיִם בַּיָּמִים.

אָמַר רַבִּי (דף כ"ז ע"ב) אֶלְעָזָר, בְּסִטְרָא יְמִינָא עַלְאָה,
 נָפֶקִין תְּלִיסָר מְבוּעֵין עַלְאִין, נִהְרִין עֲמִיקִין,
 אֵלִין סְלֶקִין, וְאֵלִין נַחְתִּין, עָיִל כָּל חַד בְּחֻבְרִיהָ.
 חַד אַפִּיק רִישִׁיהָ, וְאַעִּיל לִיהָ בְּתֵרִין גּוֹפִין, חַד גּוֹפָא
 דְּנִהָרָא נָטִיל מִיָּמִין לְעֵילָא, אַפְרִישׁ לְתַתָּא אֶלְפָּ
 יְאוּרִין, נָפֶקִין לְאַרְבַּע סְטֵרִין.

מֵאֵינֹון נִהְרִין מְבוּעֵין תְּלִיסָר, מִתְּפָרְשָׁן תְּלִיסָר
 יְאוּרִין, עַלְאִין וְנָטִילִי מִיָּא, אַרְבַּע מָאָה
 וְתַשְׁעֵין וְתַשְׁעָה יְאוּרִין וּפְלָגָא, מִסְטָרָא דָּא.
 וְאַרְבַּע מָאָה וְתַשְׁעֵין וְתַשְׁעָה יְאוּרִין וּפְלָגָא,

לשון הקודש

ומכנים אותו בשני גופים, גוף אחד
 המאיר נוטל מימין למעלה, מפריד
 למטה אלף יאורים שיוצאים לארבעה
 צדדים.

מאותם נהרות ומעינות שלשה עשר,
 נפרדים שלשה עשר יאורים. נכנסים
 ונוטלים מים ארבע מאות ותשעים
 ותשעה יאורים וחצי מצד זה, וארבע
 מאות ותשעים ותשעה יאורים מצד זה

שלמה, יצא הים והתמלא והשקה אותם.
 איזה מהם נשקים בראשונה? הרי
 פרשוקה, אלו התנינים הגדולים
 העליונים, שכתוב בהם (בראשית א') ומלאו
 את המים בימים.

אמר רבי אלעזר, בצד ימין העליון
 יוצאים שלשה עשר מעינות עליונים
 נהרות עמקים. אלה עולים ואלה יורדים.
 כל אחד נכנס בחברו. אחד מוציא ראשו

מִסְטָרָא דָּא בְּשִׁמְאָלָא. אֶשְׁתָּאֵר פִּלְגָא מִכָּאן,
וּפִלְגָא מִכָּאן, וְאֶתְעָבִיד חַד. דָּא אָעִיל בֵּין אֵינוֹן
יְאוּרִין, וְאֶתְעָבִיד חוּיָא.

רִישָׁא: סוּמָקָא בְּנֵרְדָּא. קִשְׁקִשׁוּי: תְּקִיפִין
בְּפִרְזֵלָא. גִּדְפוּי: גִּדְפִין שְׂטָאן וְאֶתְפָּרְשׁוּ
לְכָל אֵינוֹן יְאוּרִין. פֶּד סָלִיק זַנְבִּיהּ, (נ"א לְנִבְיָהּ), מָחִי
וּבִטֵּשׁ לְשָׂאֵר נוּגִין, לִית מָאן דִּיקוּם קָמִיָּה.

פּוֹמִיָּה: מְלַהטָא אִשָּׁא. פֶּד נָטִיל בְּכָל אֵינוֹן
יְאוּרִין, מְזַדְעָזְעֵן שָׂאֵר תַּנִּינִיָּא, וְעֶרְקִין
וְעָאֲלִין בִּימָא. חַד לְשַׁבְעִין שָׁנִין רַבִּיז לְסִטְרָא דָּא.
וְחַד לְשַׁבְעִין שָׁנִין רַבִּיז לְסִטְרָא דָּא. אֶלְף יְאוּרִין
חֶסֶר חַד אֶתְמַלְיִין מִיָּה. דָּא תַנִּינָא, רַבִּיז בֵּין
אֵינוֹן יְאוּרִין.

פֶּד נָטִיל נָפֶק חַד פָּסוּתָא דְאִשָּׁא בְּקִלְיָפִין, בְּלָחוּ

לשון הקודש

פִּיז לוחט אש. כְּשִׁנוּסַע בְּכָל אוֹתָם
יְאוּרִים מְזַדְעָזְעִים שָׂאֵר הַתַּנִּינִים,
וּבוֹרְחִים וְנִכְנָסִים לֵיָם. אַחַת לְשַׁבְעִים
שָׁנָה רוּבִיז לְצַד זֶה, וְאַחַת לְשַׁבְעִים שָׁנָה
רוּבִיז לְצַד זֶה. אֶלְף יְאוּרִים חֶסֶר אֶחָד
מִתְמַלָּאִים מִמֶּנּוּ. תַנִּין זֶה רוּבִיז בֵּין אוֹתָם
יְאוּרִים.

כְּשִׁנוּסַע, יוצאת פסת יד של אש

בְּשִׁמְאָל. נשאר חצי מכאן וחצי מכאן,
וְנַעֲשֶׂה אֶחָד. זֶה נִכְנָס בֵּין הַיְאוּרִים
וְנַעֲשֶׂה נָחָשׁ.

רִישׁוֹ אָדָם כְּשׁוֹשְׁנָה. קִשְׁקִשׁוּי קוֹשִׁים
בְּכַרְזֵל. בְּנִפּוֹי בְּנִפּוֹים שְׁטִים וְנִפְרָדִים לְכָל
אוֹתָם יְאוּרִים. כְּשִׁעוּלָה זָנְבוּ (אֵלִיו), מִכָּה
וּבוֹעִט אֶת שָׂאֵר הַדְּגִים. אֵין מִי שִׁיקוּם
לְפָנָיו.

קַיִימִין וְזַעֲפִין בְּזַעֲפֹי, (נ"א וְזַקִּפִּין בְּזַנְפֹי) מִתְעַרְבִין אִינוֹן
יְאֻרִין לְעִין (נ"א הָעִין) תִּכְלָא אוֹכְמָא. וְגִלְגְּלִין גִּמְלִין
לְאַרְבַּע סְטֵרֵי דְעֵלְמָא. זָקִיף וְנָבִיחַ, מַחֵי לְעֵילָא,
מַחֵי לְתַתָּא, כִּלָּא עֲרָקִין מִקָּמִיחַ.

עַד דְּלִסְטֵר צָפוֹן, קָם חַד שְׁלַחֲבָא דְאַשָּׁא,
וְכִרְזָא קָרִי, אֲזִדְקָפוּ סְבִתִין אֲתַבְּדֵרוּ לְאַרְבַּע
זַיִין, הָא אֲתַעֵר מָאן דְּשׂוּי קָדְלָא, עַל אֲנָפֹי
דְּתַנִּינָא, בְּמָה דְּאֲתַבֵּר, (יחזקאל כ"ט) וְנָתַתִּי חֲחִים
בְּלַחֲיִיד וְגו'. בְּדִין בָּלַחוּ אֲתַבְּדֵרוֹן. וְנִקְטִין לִיחַ
לְתַנִּינָא, וְנִקְבִי אֲנָפֹי בִסְטֵר עֲלֵעוּי, וְעֵאלִין לִיחַ
לְנוֹקְבָא דְתַחוּמָא רַבָּא, עַד דְּאֲתַבֵּר חִילִיחַ, בְּדִין
אַהֲדֵרוּ לִיחַ לְנִהְרֹי. (נ"א לְנִהְרֹי).

חַד לְשַׁבְעִין שָׁנִין עַבְדִין לִיחַ בְּדִין, בְּגִין דְּלָא
יִטְשֵׁשׁ אֲתַרִין דְּרַקִיעִין וְסִמְכִיחֹ. וְעֲלִיחֹ

לשון הקודש

שָׁשׁם קוֹלֵר עַל פְּנֵי הַתַּנִּין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(יחזקאל כט) וְנָתַתִּי חֲחִים בְּלַחֲיִיד וְגו'. אִזּוּ
כָּלֶם הַתַּפְּזֹרִי, וְלֹקָחִים אֶת הַתַּנִּין
וְנוֹקְבִים פָּנָיו בְּצַד הַלְחָיִים, וּמִכְנִיסִים
אוֹתוֹ לְתוֹךְ נֶקֶב תַּחוּם רַבָּה עַד שֶׁנִּשְׁבֵּר
בָּחוּ, וְאִזּוּ מִתְּזַרְזֵרִים אוֹתוֹ לְנִהְרֹתָיו (לְנִהְרִיִּים).
אַחַת לְשַׁבְעִים שָׁנָה עוֹשִׂים לוֹ כֶּךָ, בְּדִי
שֶׁלֹא יִקְלַקֵּל מְקוֹמוֹתָהֶם שֶׁל הָרַקִיעִים
וְעַמּוּדֵיהֶם, וְעֲלִיָּהֶם הַכֹּל מוֹדִים וּמִבְּרָכִים

בְּקִלְפוֹת. כָּלֶם עוֹמְדִים וְזוֹעֲפִים בְּזַעֲפָם,
(וְעוֹמְדִים בְּזַנְפֹי) מִתְעַרְבִים אוֹתָם יְאֻרִים לְעִין
(הָעִין) תִּכְלָת שְׁחוּרָה. וְגִלְגְּלִים נוֹסְעִים
לְאַרְבַּעַת צְדֵי הָעוֹלָם. זָקִיף וְנָבִיחַ, מִכָּה
לְמַעַלָּה, מִכָּה לְמַטָּה, וְכָלֶם בּוֹרְחִים
לְפָנָיו.

עַד שֶׁלְצַד צָפוֹן עוֹמְדַת שְׁלֶהֶבֶת אֵשׁ
אַחַת, וְהַכְרֹז יוֹצֵא: הַתִּיבָבוּ וְקִנּוֹת
וְהַתַּפְּזֹרִי לְאַרְבַּע זַיִנוֹת, הָרִי הַתְּעוֹרֵר מִי

כָּלֵא אֹדֶן, וּמִבְּרָכָאן וְאַמְרִין, (תהלים צ"ה) בּוֹאוּ
נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִבְרָעָה נִבְרָכָה לְפָנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ.

תַּנְיִיָּא עָאֲלִין (ס"א עֲלִיִּין) לְעִילָא קַיִימִין אִינוּן
דְּמִתְבְּרָכָאן, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית
א') וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. אֲלִין שְׁלִטִין עַל כָּל
שְׂאָר נִוְנִין, דְּכְתִיב וּמִלָּאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיָּמִים.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים ק"ד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה'
כָּלֵם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ.

תוספתא

אֶשְׁכּוּל הַכּוֹפֵר דּוּדֵי לִי. (שיר השירים א') אֶשְׁכּוּל: דָּא
אִימָא עֲלָאָה. מַה אֶשְׁכּוּל מִתְקַשְׁט
בְּכַמָּה עָלִין בְּכַמָּה זְמוּרוֹת לְיִשְׂרָאֵל דְּאַבְלִין לִיה,
הָכִי שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, מִתְקַשְׁטָת בְּכַמָּה קְשׁוּטִין
דְּשְׁמֹנָה בָּלִים, מִכַּמָּה קַרְבָּנִין, מִכַּמָּה מִינֵי תַכְשִׁיטִין

לשון הקודש

עֲשִׂיתָ.

תוספתא

אֶשְׁכּוּל הַכּוֹפֵר דּוּדֵי לִי. אֶשְׁכּוּל - זוּ הָאֵם
הָעֲלִיזָנָה. מַה אֶשְׁכּוּל מִתְקַשְׁט בְּכַמָּה
עָלִים בְּכַמָּה זְמוּרוֹת לְיִשְׂרָאֵל שְׂאוּכָלִים
אוֹתוֹ, כִּדְ הַשְׂכִּינָה הָעֲלִיזָנָה מִתְקַשְׁטָת
בְּכַמָּה קְשׁוּטִים שֶׁל שְׁמוֹנָה בָּלִים, מִכַּמָּה
קַרְבָּנוֹת, מִכַּמָּה מִינֵי תַכְשִׁיטִים שֶׁל

וְאוֹמְרִים, (תהלים צה) בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִבְרָעָה
נִבְרָכָה לְפָנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ.

הַתַּנְיִינִים נִכְנָסִים (הָעֲלִיזָנִים) לְמַעְלָה,
עוֹמְדִים אוֹתָם שְׁמוֹת בְּרָכִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית א') וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אֱלֹהִים. אֵלֹו
שׁוֹלְטִים עַל כָּל שְׂאָר הַדְּגִים, שְׁפָתוֹב
וּמִלָּאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיָּמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב
(תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּלֵם בְּחֻכְמָה

דְּכַפְרָה לְבִנְהָא, וְאִיהִי קָמַת בְּחוּן קָמִי מַלְכָּא, וּמִיד
(בראשית ט') וְרֵאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וַיְהִיבֹת (ס"א לז)
שְׂאֵלְתִין דְּלִחוּן) לָן שְׂאֵלְתִין דִּילָהּ, בְּאֵלִין בְּרַכָּאן דְּתַקִּינוּ
רַבָּנָן בְּצִלוֹתָא, לְמַשְׁאֵל קָמִי מַלְכָּא.

בְּתַחוּא זְמָנָא, כָּל דִּינִין דְּשְׂכִינְתָא תַתָּא, דְּאִיהִי
הוּה"י אַדְנִי, מִתְהַפֵּכֵן לְרַחֲמִי, בְּגוּוֹנָא דָא
יְהו"ה, לְקַיִים (ישעיה א') אִם יִהְיוּ חַטָּאִיכֶם בְּשָׁנִים
בְּשַׁלְג יִלְבִּינוּ, יְהו"ה. אִם יֹאדִימוּ בַתּוֹלָע. הוּה"י.
בְּצִמְר יִהְיוּ, יְהו"ה. בְּכָל דִּינִין דָּא (נ"א כָּל דִּינִין דְּדָא)
מִתְלַבֵּנִין מִשְׂכִּינְתָא עֲלָתָא.

וְאִיהִי שְׂכִינְתָא הוּה"י, (בראשית ג') לַחַט הַחֶרֶב
הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרֹךְ עֵץ הַחַיִּים.
וְאוֹקְמוֹתָ רַבָּנָן, דְּמִתְהַפְּכָא זְמַנִּין רַחֲמִי, זְמַנִּין דִּינָא.
פְּעָמִים אֲנָשִׁים, פְּעָמִים נָשִׁים. זְמַנִּין דִּינָא, בְּגוּוֹנָא

לשון הקודש

יִלְבִּינוּ - יְהו"ה. אִם יֹאדִימוּ בַתּוֹלָע -
הוּה"י. בְּצִמְר יִהְיוּ - יְהו"ה. בְּכָל דִּינִים זֶה
(כָּל הַדִּינִים שֶׁל זֶה) מִתְלַבֵּנִים מִהַשְׂכִּינָה
הַעֲלִיזָה.

וְהִיא הַשְׂכִּינָה הוּה"י, (בראשית ג') לַחַט
הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרֹךְ עֵץ
הַחַיִּים. וּפְרִשּׁוּתָּ רַבּוּתִינוּ, שְׂמִתְהַפֶּכֶת
לְפַעְמִים רַחֲמִים, לְפַעְמִים דִּין, לְפַעְמִים
אֲנָשִׁים, וְלְפַעְמִים נָשִׁים. לְפַעְמִים דִּין כְּמוֹ

כַּפְרָה לְבִנְיָה, וְהִיא עוֹמֶדֶת בָּהֶם לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ, וּמִיד - וְרֵאִיתִיהָ לְזִכּוֹר בְּרִית
עוֹלָם, וְנוֹתַנָּת (לָהֶם מַשְׁאֲלוֹתָם) לָנוּ אֶת
בְּקִשׁוֹתֶיהָ בְּבִרְכּוֹת הַלָּלוּ שְׂתַקְנוּ
רַבּוּתֵינוּ בְּתַפְלָה לְבִקֵּשׁ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּל הַדִּינִים שֶׁל הַשְׂכִּינָה
הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא הוּה"י אַדְנִי,
מִתְהַפֶּכִים לְרַחֲמִים, כְּמוֹ זֶה יְהו"ה, לְקַיִם
(ישעיה ה') אִם יִהְיוּ חַטָּאִיכֶם בְּשָׁנִים בְּשַׁלְג

דָּא הוּה"י. זְמַנִּין רַחֲמֵי, כְּגִוּוֹנָא דָּא יְהו"ה. דְּהָא
אֵיהּ מִסְטָרָא דְאִילָנָא דְחַיִּי, כָּל דִּינִין מִתְהַפְּכִין
לְרַחֲמֵי. וּמִסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע, כָּל רַחֲמֵי
מִתְהַפְּכִין לְדִינָא, לְמִידֵּן בְּהוּ לְאִינוּן דְּעֵבְרֵי עַל
פְּתָנָמִי אֲוִרִיתָא.

וְעֵץ דָּא בְּעֶלְמָא דְאֵתִי, דְּאֵיהּ בִּינָה, כָּל שְׂמָהָן
דְּדִינָא מִתְהַפְּכִין בָּהּ (לְדִינָא) רַחֲמֵי, וּבְגִין דָּא
אִוְקְמוּהָ רַבָּנָן, לֹא כְּהָעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹלָם הַבָּא. וּבְגִין
דָּא, בִּינָה, אֵיהּ לְהַט הַחֲרֵב הַמִּתְהַפֶּכֶת, דְּמִתְהַפֶּכֶת
מִדִּינָא לְרַחֲמֵי לְצַדִּיקִים, לְמִיתָב לֹון אֲגָרָא בְּעֶלְמָא
דְּאֵתִי. מַלְכוּת, לְהַט הַחֲרֵב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מִרַחֲמֵי
לְדִינָא, לְמִידֵּן בָּהּ לְרִשְׁיַעֲיָא (דף כ"ח ע"א) בְּעֶלְמָא דִּין.

אַבְל מַעַץ הַדַּעַת טוֹב וָרַע, דְּאֵיהּ כְּגִוּוֹנָא דְּמִטָּה,
זְמַנִּין דְּמִתְהַפְּכִין הַנָּשִׁים לְשִׁדּוּת, אֲנָשִׁים

לשון הקודש

משום זה פרשוה רבותינו, לא כמו
העולם הזה העולם הבא, ומשום כך
בינה היא להט החרב המתהפכת,
שמתהפכת מדין לרחמים לצדיקים,
לתת להם שכר בעולם הבא. מלכות,
להט החרב המתהפכת מרחמים לדיון
לדון בה את הרשעים בעולם הזה.

אבל מעץ הדעת טוב ורע, שהוא כמו

זה הוה"י. לפעמים רחמים כמו זה יהו"ה.
שחרי הוא מצד של עץ החיים, כל
הדינים מתהפכים לרחמים ומצד של עץ
הדעת טוב ורע, כל הרחמים מתהפכים
לדיון, לדון בהם את אותם שעוברים על
דברי התורה.

ועץ זה בעולם הבא, שהוא בינה, כל
שמות הדין מתהפכים בה ולדון לרחמים,

לְשָׂדִים. וּבְגִין דָּא, (בראשית כ"ט) וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרַחֵל. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּלִית לִיהָ לְבַר נָשׁ לְשִׁמְשָׁא עִם אֶתְתִּיהָ, עַד דְּמִסְפַּר עֲמָה, שְׂמָא נִתְחַלְפָה לֹו בְּשִׂידָה. בְּגִין דְּלֵהֲט בְּעֵין הֲדַעַת טוֹב וָרַע, מִתְחַפֵּכַת מִטוֹב לָרַע, וְאִי תִימָא דְּמִכְשָׁפִי פִרְעָה, דְּכִתִּיב וַיַּעֲשׂוּ בֵּן הַחֲרָטִימִים בְּלִטְיָהֶם. הָווּ מִהֶפְכִּין אֵינֹון מִטוֹת דְּלֵהוֹן לְנַחֲשִׁין. וּמִסְטָרָא דְאַלִּין הַפּוֹכֵן יִכְלִין לְאַתְהַפֵּכָא. (ע"כ תוספתא).

וְאַמְרַת אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מִטְדָּ. (שמות ד') מָאִי טַעְמָא מִטָּה אַהֲרֹן, וְלֹא מִטָּה מֹשֶׁה. אֵלָּא, הֵהוּא דְּמֹשֶׁה אִיתֵּהּ קַדִּישָׁא יִתִּיר, דְּאַתְגַּלִּיף בְּגִנְתָּא עֲלָאָה בְּשִׂמָּא קַדִּישָׁא, וְלֹא בְּעֵי קַדִּישָׁא בְּרִידָא הוּא לְסַאבָּא לִיהָ בְּאֵינֹון חוּטְרִין דְּחֲרָשִׁיא. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא לְאַכְפִּיָּא לֹון לְכָל אֵינֹון דְּאַתְיִין

לשון הקודש

הָיוּ מִהֶפְכִּים אוֹתָם הַמִּטוֹת שֶׁלָּהֶם לְנַחֲשִׁים. וּמִצַּד שֶׁל אֱלֹהֵי הַהִתְהַפְּכוֹת יִכּוּלִים לְהִתְהַפֵּךְ. (ע"כ תוספתא)

וְאַמְרַת אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מִטְדָּ. מָה טַעַם מִטָּה אַהֲרֹן וְלֹא מִטָּה מֹשֶׁה? אֵלָּא אוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה יוֹתֵר קָדוֹשׁ, שֶׁנִּחְקַק בְּגִין הַעֲלִיּוֹן בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְטַמֵּא אוֹתוֹ בְּאוֹתָם מִטוֹת שֶׁל הַמְכַשְּׁפִים, וְלֹא עוֹד, אֵלָּא לְכַפּוֹת אוֹתָם

הַמִּטָּה, לְפַעֲמִים מִתְהַפְּכִים הַנָּשִׁים לְשָׂדִים, וְאֲנָשִׁים לְשָׂדִים, וּמִשּׁוּם זֶה (בראשית כ"ט) וַיֵּגֶד יַעֲקֹב לְרַחֵל. וּמִשּׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, שֶׁאֵין לוֹ לְאָדָם לְשִׁמְשׁ עִם אִשְׁתּוֹ עַד שְׁיִסְפַּר עֲמָה, שְׂמָא נִתְחַלְפָה לוֹ בְּשִׂידָה, מִשּׁוּם שֶׁלֵּהֲט בְּעֵין הֲדַעַת טוֹב וָרַע מִתְחַפֵּכַת מִטוֹב לָרַע. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהַמְכַשְּׁפִים שֶׁל פִּרְעָה, שָׂכְתוּב וַיַּעֲשׂוּ בֵּן הַחֲרָטִימִים בְּלִטְיָהֶם,

מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, בְּגִין דְּאַהֲרֹן אָתָּא מִימִינָא,
וְשְׂמָאלָא אֶתְכַפֵּיָא בִּימִינָא.

רַבִּי חֵיִיא שְׂאִיל לְרַבִּי יוֹסִי, הָא גַּלִּי קָמִי
קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא, דְּאֵינֹון תַּרְשִׁין יַעֲבֹדֹון
תַּנְיִנְיָא, מָאִי גְבוּרְתָּא אִיהוּ לְמַעַבְדִּי קָמִי פִּרְעָה
תַּנְיִנְיָא. אָמַר לֵיהּ, בְּגִין דְּמִתַּנֵּן הוּא שִׁירוּתָא
לְאַלְקָאָה, וּמִשִּׁירוּתָא דְּתַנְיָא שְׂאִרִי שׁוֹלְטָנִיָּה,
(ג"א לְשׁוֹלְטָנִיָּה וּמִשִּׁירוּתָא דְּשׁוֹלְטָנִיָּה שְׂרִי לְאַלְקָאָה) בְּרִין, חָדוּ בּוֹלְחֹו
תַּרְשִׁי, דִּהָא רִישׁ חֲכָמְתָּא דְּנַחֲשׁ דִּילְהוֹן חָבִי
הוּא. מִיד אֶתְתַּדֵּר חֲהוּא תַנְיָא דְּאַהֲרֹן לְאַעָא
יְבִישָׁא, וּבִלַּע לֹון.

וְעַל דָּא תְּוֹהוּ, וַיִּדְעוּ דְּשׁוֹלְטָנָא עֲלָאָה אִית
בְּאַרְעָא, דְּאֵינֹון חֲשִׁיבוּ, דִּהָא לְתַתָּא (ג"א
לְעִילָא), בַּר מַנְיָהוּ לָא אִית שְׁלְטָנָא לְמַעַבְדִּי מִיָּדִי,

לשון הקודש

מִתְחִיל שְׁלִטוֹנֹו, (לְשִׁלְטוֹנֹו, וּמִתְחַלַּת שְׁלִטוֹנֹו הַתְּחִיל
לְהִלְקוֹת) אִזְ שְׁמַחִים כָּל הַמְּכַשְׁפִּים, שְׁהָרִי
רֹאשׁ הַחֲכָמָה שֶׁל הַנַּחֲשׁ שְׁלָהֶם כִּד
הִיָּתָה. מִיד חֹזֵר אוֹתוֹ תַנְיָן שֶׁל אַהֲרֹן לַעֲזֹן
יָבֵשׁ וּבִלַּע אוֹתָם.

וְעַל זֶה תִּמְהוּ וַיִּדְעוּ שְׁשִׁלְטוֹן עֲלִיוֹן יֵשׁ
בְּאַרְצָן, שֶׁהֵם חֲשָׁבוּ שֶׁזֶה לְמִטָּה (לְמַעַלָּה),

לְכָל אוֹתָם הַבָּאִים מִצַּד הַשְּׂמָאל, מִשּׁוּם
שְׂאֵהֲרֹן בָּא מִיָּמִין, וְהַשְּׂמָאל נִכְפָּה לְיָמִין.
רַבִּי חֵיִיא שְׂאֵל אֶת רַבִּי יוֹסִי, הָרִי גַּלּוּי
לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאוֹתָם מְכַשְׁפִּים
יַעֲשׂוּ תַנְיָנִים, מָה הַגְּבוּרָה לַעֲשׂוֹת לְפָנֵי
פִּרְעָה תַנְיָנִים? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁמִשָּׁם
הִיא הָרֹאשִׁית לְהִלְקוֹת, וּמִרֹאשִׁית הַתַּנְיָן

בְּדִין, וַיִּבְלַע מִטָּה אַהֲרֹן, מִטָּה אַהֲרֹן דִּיִּיקָא,
דְּאַתְחֵדֵר לְאַעָא וּבְלַע לֹון.

וְעַל דָּא עָבֵד אַהֲרֹן תְּרִין אֲתִין, חֵד לְעִילָא, וְחֵד
לְתַתָּא. חֵד לְעִילָא, תַּנְינָא עֲלָאָה דְשִׁלְטָא עַל
אֵינוֹן דִּלְהוֹן. חֵד לְתַתָּא, דְשִׁלְטֵיט אַעָא עַל תַּנְינָא
דִּלְהוֹן. וּפְרַעָה חֲכִים חָזָה מִכָּל חֲרָשׁוּי, וְאַסְתַּכֵּל
דְשִׁלְטָנָא עֲלָאָה שְׁלִיט עַל אַרְעָא, שְׁלִיט לְעִילָא
שְׁלִיט לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי תִימָא, חֲרָשִׁיא כָּל מַה דְּעַבְדִּין
לָאוּ אִיהוּ אֵלָא בְּחִיזוּ דְעֵינָא, דְּחָכִי אַתְחִזִּי,
וְלֹא יִתִּיר, קָא מִשְׁמַע לָן וַיְהִיו דִּיִּיקָא, דְּכַתִּיב וַיְהִיו
לְתַנְיָנִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲפִילוּ אֵינוֹן תַּנְינָא
דִּלְהוֹן אַתְחֵדֵרוּ לְמַחֲזִי אֵעִין, וְאַעָא דְאַהֲרֹן בְּלַע לֹון.

לשון הקודש

למעלה ושולט למטה.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם תֹּאמַר שְׂכַל מַה
שְׁעוֹשִׂים הַמְּכַשְּׁפִים אֵינוֹ אֵלָא בְּמִרְאִית
הָעֵין, שְׂכַךְ נִרְאָה וְלֹא יוֹתֵר - כָּא
לְהַשְׁמִיעֵנוּ וַיְהִיו דְּוָקָא, שְׂכַתוֹב וַיְהִיו
לְתַנְיָנִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲפִילוּ אוֹתָם
תַּנְיָנִים שְׁלָהֶם חֲזָרוּ לְהִיּוֹת עֲצִים, וְעֵין
אַהֲרֹן בְּלַע אוֹתָם.

חֲזָן מַהֶם אֵין שְׁלִמּוֹן לַעֲשׂוֹת דְּכַר, וְאִז
וַיִּבְלַע מִטָּה אַהֲרֹן. דְּוָקָא מִטָּה אַהֲרֹן
שְׁחֹזֵר לְעֵין וּבְלַע אוֹתָם.
וְלָכֵן עָשָׂה אַהֲרֹן שְׁנֵי אוֹתוֹת, אֶחָד
לְמַעַלָּה וְאֶחָד לְמַטָּה. אֶחָד לְמַעַלָּה, תַּנְיָן
עֲלִיּוֹן שְׁשׁוֹלֵט עַל אוֹתָם שְׁלָהֶם. אֶחָד
לְמַטָּה, שְׁשׁוֹלֵט הָעֵין עַל הַתַּנְיָן שְׁלָהֶם.
וּפְרַעָה הָיָה חָכֵם מִכָּל מְכַשְּׁפִיו, וְהִסְתַּכֵּל
שְׁשִׁלְמּוֹן הָעֲלִיּוֹן שׁוֹלֵט עַל הָאֲרֶץ, שׁוֹלֵט

בְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הִנְנִי עָלֶיךָ פֶּרֶעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
 הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו. מִתַּמָּן
 יִשְׁרֹתָא לְתַתָּא בְּשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן. אָבֵל חֲכַמְתָּא
 דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מִכְּלָהּ דְּרַגִּין אִיהוּ. (אֵינִין)

תָּא חַיִּי, חֲכַמְתָּא דִּילְהוֹן בְּדַרְגִּין תַּתְּאִין, לְאַכְפִּיין
 לֹון לְאַלִּין דְּרַגִּין בְּדַרְגִּין עֲלֵאִין, רִישֵׁי
 שׁוּלְטָנוּתְהוֹן וְעַקְרָא דִּילְהוֹן, לְתַתָּא מִהֵהוּא
 תַּנִּינָא, וּמִשְׁתַּלְשְׁלֹן בְּתַנִּינָא, דְּהָא מִתַּמָּן נָטִיל
 חֵילָא דְרַגָּא עֲלָאָה דִּילְהוֹן. מִשְׁמַע דְּכְתִיב, (שמות)
 אֲשֶׁר אַחֲרֵי הַרְחִים. (א")

רַבִּי חַיִּיא, הָוָה יְתִיב יוֹמָא חָדָא, אֲבָבָא דְתַרְעָא
 דְּאוּשָׁא. חָמָא לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר חָד קַטְפִּירָא
 טַאסָא גִבִּיָּה, אָמַר לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מִשְׁמַע,
 דְּאַפִּילוּ בְּאוּרְחָךְ כָּלָא תְּאִיבִין לְמַהֲךְ אֲבַתְרָךְ.
 אַהֲדָר רִישָׁא וְחָמָא לִיה. אָמַר, וְדָאִי שְׁלִיחוּתָא אִית

לשון הקודש

נוטל חיל דרגה עליונה שלהם, משמע
 שכתוב אשר אחר הרמים.

רבי חייא היה יושב יום אחד על דלת
 שער של אושא. ראה את רבי אלעזר
 קטפירא (סוג עוף) טס אליו. אמר לו לרבי
 אלעזר, משמע שאפלו בדרךך הכל
 משתוקקים ללכת אחריך. החזיר ראשו
 וראה אותו. אמר, ודאי יש אצלו

כתוב (יחזקאל כט) הִנְנִי עָלֶיךָ פֶּרֶעַה מֶלֶךְ
 מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֹרָיו.
 מִשָּׁם רִאשִׁית לְמַטָּה בְּשִׁלְטוֹן שְׁלָהֶם,
 אָבֵל חֲכַמְתָּם לְמַטָּה מִכָּל הַדְּרָגוֹת וְהֵם.
בא ראה, חכמתם בדרגות תחתונות
 לכפותם לאותן דרגות בדרגות עליונות,
 ראש שלטונם ועקר שלהם למטה מאותו
 תנין, ומשתלשלים בתנין, שהרי משם

גִּבְיָהּ. דְּהָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָלָא עֶבֶד
שְׁלִיחוּתִיהּ, וּבְמָה שְׁלִיחִין אֵית לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּלֹא תִימָא מְלִין דְּאֵית בְּהוּ רוּחָא בְּלַחוּדֵיהוּ,
אַלְא אֲפִילוּ אֵינוֹן מְלִין דְּלִית בְּהוּ רוּחָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (חֲבִקוּק ב') כִּי אֲבָן מִקִּיר תִּזְעַק וּכְפִים
מַעֲזָן יַעֲנֶנָּה. בְּמָה אֵית לִיה לְבַר נָשׁ
לְאַוְדְהָרָא מִחוּבּוֹי, דְּלֹא יַחֲטָא קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וְאִי יִימָא מָאן יִסְתִּיד בֵּיה. הָא אֲבָנֵי בֵיתִיה
וְאֲעִי בֵיתִיה יִסְתִּידוּ בֵּיה. וְלִזְמַנִּין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עֶבֶד בְּהוּ שְׁלִיחוּתָא. תָּא חֲזִי חוּטְרָא דְאַהֲרֹן,
דְּאִיהוּ אָעָא יְבִישָׁא, קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁירוּתָא
דְּנִסִּין עֶבֶד בֵּיה, וְתַרֵּי שְׁלִיחוּתֵי בֵּיה אֶתְעֶבְדוּ. חַד
דְּאִיהוּ אָעָא יְבִישָׁא וּבִלְע לְאֵינוֹן תַּנְיִנְיָא דִּילְחוֹן.
וְחַד דְּהָא לְשַׁעֲתָא אֶתְהַדֵּר בְּרוּחָא וְאֶתְעֶבֶד בְּרִיָּה.

לשון הקודש

בֵּיתוֹ וְעַצִּים שֶׁל בֵּיתוֹ יַעֲדוּ בּוֹ. וְלַפְעָמִים
הַקֳּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה בָּהֶם שְׁלִיחוּת.
בֹּא רֵא, מִטָּה אַהֲרֹן שְׁהוּא עֵץ יָבֵשׁ,
הַקֳּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה בּוֹ אֶת רֵאשִׁית
הַנְּסִים, וְשְׁתֵּי שְׁלִיחוּתֵי נַעֲשׂוּ בּוֹ. אַחַד
שְׁהוּא עֵץ יָבֵשׁ וּבִלְע אֶת אוֹתָם הַתַּנְיִנִּים
שֶׁלָּהֶם, וְאַחַד שְׁהַרֵּי לְשַׁעֲה אֶחָת חֹזֵר
בְּרוּחַ וְנַעֲשֶׂה בְּרִיָּה.

שְׁלִיחוּת, שְׁהַרֵּי הַקֳּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה
שְׁלִיחוּת בְּכָל, וּבְמָה שְׁלֹחִים יֵשׁ
לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁלֹא תֵאמַר דְּבָרִים
שֵׁישׁ בָּהֶם רוּחַ בְּלִבְד, אֲלָא אֲפִילוּ אוֹתָם
דְּבָרִים שְׁאִין בָּהֶם רוּחַ.

פֶּתַח וְאָמַר, (חֲבִקוּק ב') כִּי אֲבָן מִקִּיר תִּזְעַק
וּכְפִים מַעֲזָן יַעֲנֶנָּה. בְּמָה יֵשׁ לְאָדָם לְהַזְהִיר
מִחֲטָאֵיו שְׁלֹא יַחֲטָא לִפְנֵי הַקֳּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְאִם יֹאמַר מִי יַעֲדֵי בּוֹ? הַרֵּי אֲבָנֵי

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תַּפַּח (דף כ"ח ע"ב) רוּחִיהוֹן, דְּאֵינוֹן
דְּאֵמְרִין, דִּלָּא זְמִין קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
לְאַחֲרֵיהּ מִתִּיבָא, וְהִידָּהּ יִתְעַבֵּיד מִנִּיחֵיהּ בְּרִיָּה חֲדָתָא.
יִיתוֹן וְיִחַמּוֹן אֵינוֹן טַפְשָׁאִין חֲיִיבָא, רְחִיקוֹן
מֵאוּרֵייתָא, רְחִיקוֹן מִנִּיהּ, בִּידִיהּ דְּאַחֲרָן הָהּ
חוּטְרָא, אָעָא יְבִישָׁא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְפֻם
שַׁעֲתָא אַחֲדָר לִיהּ בְּרִיָּה, מִשְׁנֵיָא בְּרוּחָא וְגוֹפָא.
אֵינוֹן גּוּפִין, דַּחֲוֹ בָּהּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין קְדִישִׁין,
וְנָטְרוּ פְקוּדֵי אוּרֵייתָא, וְאַשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵייתָא יִמָּמָא
וְלִילִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא טָמִיר לֹון בְּעַפְרָא,
לְבָתָר, בְּזִמְנָא דִּיחֲדִי עֲלָמָא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה
דַּעֲבַד לְהוּ בְּרִיָּה חֲדָתָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דַּחֲהוּא גּוּפָא
דַּחֲהוּא, יָקוּם. מִשְׁמַע דְּכַתִּיב, (ישעיה כ"ו) יַחֲיוּ
מִתִּידָּהּ, וְלֹא כַּתִּיב יִבְרָא, מִשְׁמַע דְּבִרְיִין אֵינוֹן אֲבָל

לשון הקודש

שְׁהִיו בָּהֶם רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת
 וְשָׁמְרוּ אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְהִשְׁתַּדְּלוּ
 בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 טָמֵן אוֹתָם בְּעַפְרָא – אַחֲרָיָהּ כִּד בְּזִמְנָא
 שְׁיִתְחַדֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה
 שְׁנֵיעָשָׂה אוֹתָם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁאוֹתוֹ
 גּוּף שְׁהִיָּה, יָקוּם. מִשְׁמַע שְׁכַתוּב (ישעיה כו)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תַּפַּח רוּחָם שֶׁל אוֹתָם
שְׁאוֹמְרִים, שֶׁלֹּא עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַחְיוֹת מֵתִים, וְאִידָּהּ יַעֲשֶׂה מִהֶם בְּרִיָּה
חֲדָשָׁה. יָבֹאוּ יִרְאוּ אוֹתָם הַטַּפְשִׁים אֶת
הַרְשָׁעִים, הַרְחוּקִים מִן הַתּוֹרָה, רְחוּקִים
מִמֶּנּוּ, בִּיד אַחֲרָן הָיָה מִטָּה, עֵץ יָבֵשׁ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפִי שְׁעָה הַפֶּךְ אוֹתוֹ
לְבְרִיָּה מְשֻׁנָּה בְּרוּחַ וְגוּף. אוֹתָם גּוּפִים

יִחְיוּ. דִּהָא גִרְמָא חַד, יִשְׁתָּאֵר מִן גּוּפָא תַּחֲתֵּי אֲרָעָא, וְהָיָא לָא אֲתֵרֶקֶב וְלֹא אֲתֵבְלִי בְּעַפְרָא לְעֵלְמִין, וּבִהֵי־הוּא זְמַנָּא, קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא יִרְבֵּד לִיה, וַיַּעֲבִיד לִיה פִּתְמִירָא בְּעִיסָה, וַיִּסְתַּלַּק וַיִּתְּפֹשֶׁט לְאַרְבַּע זַוְיִין וּמִנִּיהּ יִשְׁתַּכְּלֵל גּוּפָא וְכָל שְׂיִיפֵי. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא יְהִיב בֵּיה רּוּחָא לְבַתֵּר. אָמַר לִיה רַבִּי אֱלֻעָזָר הָכִי הוּא. וְתָא חַזִּי, הָהוּא גִרְמָא בְּמָה אֲתֵרֶכֶד. בְּטָל. דְּכַתִּיב, (ישעיה כ"ו) כִּי טַל אֲוֵרוֹת טָלָהּ וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמֹר אֶל אֶהֱרֹן קַח מַטֶּה וְנָטָה יָדָךְ עַל מִימֵי מִצְרַיִם עַל גִּהְרוֹתָם עַל יֹאזְרִיָּהֶם וְעַל אֲנִמִּיָּהֶם וְעַל כָּל מִקְוֵה מִימִיָּהֶם וַיְחִיּוּ דָם וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי קָרָא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, וְהִידָּהּ יְכִיל לְמַהֲדָּה לְכָל הָנִי אֲתֵרִי.

לשון הקודש

רַבִּי אֱלֻעָזָר, כִּד הוּא. וּבֹא רָאָה, אוֹתָהּ עֵצִים בְּמָה הִתְרַכְּבָהּ? בְּטָל, שְׁכָתוֹב כִּי טַל אֲוֵרוֹת טָלָהּ וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶ�ה אָמֹר אֶל אֶהֱרֹן קַח מַטֶּה וְנָטָה יָדָךְ עַל מִימֵי מִצְרַיִם עַל גִּהְרוֹתָם עַל יֹאזְרִיָּהֶם וְעַל אֲנִמִּיָּהֶם וְעַל כָּל מִקְוֵה מִימִיָּהֶם וַיְחִיּוּ דָם וְגו'. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יֵשׁ לְהַסְתַּכְּלָא בְּפִסּוּק הַזֶּה, וְאִידָּהּ יְכִיל לְלַכְתָּ לְכָל הַמְקוֹמוֹת הַלָּלוּ? וְלֹא עוֹד.

יִחְיוּ מִתִּיד וְלֹא כְּתוּב יִבְרָא, מִשְׁמַע שְׁדֵם בְּרִיּוֹת אֲכָל יִחְיוּ. שְׁהֲרִי עֵצִים אַחַת נִשְׁאַרְתָּ מִן הַגּוֹף תַּחַת הָאֲדָמָה, וְהָיָא לֹא נִרְקֶבֶת וְלֹא תִבְלָה בְּעַפְרָא לְעוֹלָמִים, וּבִאוּתוֹ זְמַן הַקְדוּשׁ בְּרִידָּהּ הוּא יִבְרֵד אוֹתוֹ, וַיַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁאוּר שְׁבַעֲסָה, וְתַעֲלֶה וְתִתְּפֹשֶׁט לְאַרְבַּע פְּנוֹת, וּמִמֶּנָּה יִשְׁתַּכְּלֵל הַגּוֹף וְכָל אִיבְרִיּוֹ, וְהַקְדוּשׁ בְּרִידָּהּ הוּא יִתֵּן בּוֹ רוּחַ אַחֵר כִּד. אָמַר לוֹ

(וְלֹא עוֹד אֵלָּא) וְתוֹ, דִּהָא כְּתִיב וַיִּמְלֵא שְׁבַעַת יָמִים
אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. אֶת הַיָּאֹר כְּתִיב, וְאֵת
אֲמַרְתָּ עַל מִימֵי מַצְרִים עַל גִּהְרוֹתָם עַל יֵאֹרֵיהֶם
וְעַל אֲגַמִּיהֶם.

אֵלָּא, מִימֵי מַצְרִים גִּילּוֹם הָזֶה. וּמִתַּמָּן אֲתַמְלִיין
כָּל אֵינּוֹן שְׂאָר אֲגַמִּין וַיֵּאֹרִין וּמִבּוֹעֵין וְכָל
מִימִין דִּילְהוֹן. וְעַל דָּא, אַהֲרֹן לֹא נָטָה לְמַחָא
אֵלָּא לְגִילּוֹם בְּלַחֲדוּי. וְתָא חֲזִי דְהָכִי הוּא, דְּכְתִיב
וְלֹא יָכְלוּ מַצְרִים לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִן הַיָּאֹר.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, תָּא חֲזִי, מִיין תַּתְּאִין מִתְּפָרְשָׁאן
לְכַמָּה סְטָרִין, (נ"א וּמִיין עֲלָאִי עֲאב"ו וְגו') (עֲלָאִין דְּהָא)
וּמִיין עֲלָאִין מִתְּכַנְשִׁי בְּבִי כְּנִישׁוֹ מִיָּא, דְּכְתִיב,
(בְּרֵאשִׁית א') וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
אֶל מְקוֹם אֶחָד. וְכְתִיב וּלְמִקְנֵה הַמַּיִם קָרָא יָמִים.

לשון הקודש

לְבַדּוּ. וּבֹא רָאָה שְׁכַכָּה זֶה, שְׁכַתּוֹב וְלֹא
יָכְלוּ מַצְרִים לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִן הַיָּאֹר.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, בֹּא רָאָה, מִיָּם תַּחְתּוֹנִים
נִפְרָדִים לְכַמָּה צִדִּדִּים, (וּמִיָּם עֲלִיוֹנִים עַל אַחַת כַּמָּה
וּכְמָה וְגו') (עֲלִיוֹנִים שְׁהָרִין) וּמִיָּם עֲלִיוֹנִים מִתְּכַנְשִׁים
לְבֵית כְּנוֹס הַמַּיִם, שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית א)
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
אֶל מְקוֹם אֶחָד, וְכַתּוֹב וּלְמִקְנֵה הַמַּיִם

אֵלָּא וְעוֹד, שְׁהָרִי כְּתוֹב וַיִּמְלֵא שְׁבַעַת
יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. אֶת הַיָּאֹר
כְּתוֹב, וְאֵתָּה אֲמַרְתָּ עַל מִימֵי מַצְרִים עַל
גִּהְרוֹתָם עַל יֵאֹרֵיהֶם וְעַל אֲגַמִּיהֶם?
אֵלָּא, מִימֵי מַצְרִים הָיָה הַגִּילּוֹם, וּמִשָּׁם
מִתְּמַלְאִים כָּל אוֹתָם שְׂאָר אֲגַמִּים
וַיֵּאֹרִים וּמַעֲנִינֹת וְכָל מִימִיהֶם, וְעַל זֶה
אַהֲרֹן לֹא נָטָה לְהַכּוֹת, רַק אֶת הַגִּילּוֹם

הַי קָרָא אוֹקְמוּהָ. וְתָא חַיִּי, הָהוּא רְקִיעָא דְאִית
בֵּיה שְׁמַשָּׁא וְסִיחָרָא בּוֹכְבֵּיִיא וּמִזְלֵי, דָּא אִיהוּ
בֵּי בְנִישׁוֹת מִיָּא רַבָּא, דְּהוּא נָטִיל כָּל מִיּוּן,
וְאַשְׁקִי לְאַרְעָא, דְּהִיא עֲלָמָא תְּתָאָה, פִּיּוֹן, דְּנָטִילִי
מִיָּא בְּדֶר לֹזן, וּפְלִיג לֹזן לְכָל עֵיבֶר, וּמִתְמָן
אֶתְשַׁקִּיין כָּלָא.

וּבְזִמְנָא דְּדִינָא שְׂרִיָּא, עֲלָמָא תְּתָאָה לָא יִנְקָא
מִן תְּהוּא רְקִיעָא, וְיִנְקָא מִסֵּטֶר שְׁמַאָלָא,
וּבְדִין אֶקְרִי (ישעיה ל"ד) חֶרֶב לַה' מְלָאָה דָם. וְוִי לְאִינוֹן
דִּינְקִין בְּדִין מִינָה, וְאַתְשַׁקִּיין מִינָה, דְּבִתְהוּא זִמְנָא
יָמָא יִנְקָא מִתְרִין סִטְרִין, הָוָה אֶתְפִּלֵּג לְתִרִין
חוּלְקִין, חֲזוֹר וְסוּמָק. וּבְדִין שְׂרִי לִיאֹרָא חוּלְקָא
דְּמַצְרִים, וְאַלְקִי לְעִילָא וְאַלְקִי לְתִתָּא. וְעַל דָּא
שְׁתָּאן יִשְׂרָאֵל מִיָּא. וּמַצְרָאִי דָמָא.

לשון הקודש

יוֹנֵק מֵאוּתוֹ רְקִיעַ, וְיוֹנֵק מִצֵּד הַשְּׁמַאֲלָא,
וְאִזְ נִקְרָא (ישעיה לד) חֶרֶב לַה' מְלָאָה דָם.
אִזְ לְאוּתָם שְׁיוֹנְקִים מִמֶּנָּה אִזְ וּמַשְׁקִים
מִמֶּנָּה, שְׁבִאוּתוֹ זְמַן הַיָּם יוֹנֵק מִשְׁנֵי
צִדֵּדִים, הִיָּה מִתְחַלֵּק לְשְׁנֵי חֲלָקִים, לְבָן
וְאֶדָם, וְאִזְ שׁוּפָד לִיאֹר אֶת הַחֲלֵק שֶׁל
מַצְרִים, וּמִלְקָה לְמַעְלָה וּמִלְקָה לְמַטָּה,
וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל שׁוֹתִים מִיָּם וְהַמַּצְרִים דָּם.

קָרָא יָמִים. הַפֶּסוּק הַזֶּה פֿרשׁוּהוּ, וּבֵא
רְאֵה, אוּתוֹ רְקִיעַ שְׁיֵשׁ בּוֹ שְׁמֶשׁ וּלְבָנָה,
בּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת, זֶהוּ בֵּית כְּנוֹס לְמִים
הָרְבִים, שֶׁהוּא נֹטֵל כָּל הַמִּים וּמַשְׁקָה
אֶת הָאָרֶץ, שֶׁהוּא עוֹלָם תְּתִיתוֹן, פִּיּוֹן
שְׁנוּטֵל אֶת הַמִּים, מִפְּזֹר אוּתָם וּמִחֲלֵק
אוּתָם לְכָל עֵבֶר, וּמַשֶּׁם הוּא מַשְׁקָה אֶת
כָּלָם.

וּבְזִמְנָן שְׂדִין שׁוֹרָה, הָעוֹלָם הַתְּתִיתוֹן לֹא

אִי תִימָא בְּגִין גִּיעוּלָא הָוָה וְלֹא יִתִּיר. תָּא
חַזִּי, שְׁתָּאן דְּמָא וְעָאֵל לְמַעֲיָהּ, וְאַסְתִּלַּק
וּבְקַע, עַד דִּהּוּ מְזַבְּנִין לֹון יִשְׂרָאֵל מִיָּא
בְּמִמוּנָא, וּבְדִין שְׁתָּאן מִיָּא בְּגִינִי בְּדִ שִׁירוּתָא
לְאַלְקָאָה לֹון הָוָה דְּמָא.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח הָאִי קָרָא, (תהלים קמ"ה) אַרוממֶךְ
אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׂמֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד. תָּא
חַזִּי, דְּדוּד לְקָבִיל דְּרָגָא דִּילִיָּה קֶאֱמַר, דְּכַתִּיב אֱלֹהֵי
דִּידִי. בְּגִין דְּבָעָא לְסִלְקָא שְׁבַחֲתִּיה, וְלֹאֲעֵלָא לִיָּה
לְנִהוּרָא עֲלָאָה, לְאַתְעָרְבָא דָּא בְּדָא, לְמַהּוֹי כֻּלָּא
חַד. בְּגִינִי בְּדִ, אַרוממֶךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְגו'.

דְּתַנִּינֵן, כָּל יוֹמוֹי דְּדוּד, אֲשַׁתְּדַּל לְאַתְקִנָּא
בוֹרְסִיָּה, וְלֹאֲנִהָרָא אֲנַפְּהָא, בְּגִין דִּיגִין
עֲלִיָּה וְאִיתְנַהִיר תְּדִיר נִהוּרָא תַתָּאָה (דף כ"ט ע"א)
בְּנִהוּרָא עֲלָאָה, לְמַהּוֹי כֻּלָּא חַד. וְכַד אַתָּא שְׁלֹמָה,

לשון הקודש

לְעוֹלָם וָעֶד. בֹּא רֵאָה, דְּדוּד כְּנָגֵד דְּרָגָתוֹ
אוֹמַר, שְׁכַתְּבִי אֱלֹהֵי, שְׁלִי. מִשׁוּם שְׂרָצָה
לְהַעֲלוֹת שְׁבָחוֹ וְלְהַכְנִים אוֹתוֹ לְאוּר
עֲלִיוֹן לְהַתְעַרְבֵי זֶה בְּזֶה לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד,
מִשׁוּם כְּדִ אַרוממֶךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְגו'.

שְׁשַׁנִּינֵנוּ, כָּל יוֹמוֹת דְּדוּד הַשְׁתְּדַּל לְתַנֵּן
אַתְּ הַכְּסָא וְלְהַאִיר פְּנֵיהָ בְּדִי שְׁתַּנֵּן עֲלִיוֹ,
וְיוֹאֵר תְּמִיד הָאוּר הַתְּחַתָּון בְּאוּר הַעֲלִיוֹן

אִם תֹּאמַר שְׁוָה הָיָה מִשׁוּם הַנַּעֲל וְלֹא
יִתֵּר - בֹּא רֵאָה, שׁוֹתִים אֶת הָדָם וְנִכְנָם
לְמַעֲיָהֶם וּמִתְעַלָּה וּבּוֹקַע, עַד שֶׁהָיוּ
יִשְׂרָאֵל מוֹכְרִים לָהֶם מִים בְּמִמוּן, וְאִז
שׁוֹתִים מִים, וּמִשׁוּם כְּדִ רֵאָשִׁית
הַלְקָאָתָם הִיתָה דָּם.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח פְּסוּק זֶה, (תהלים קמ"ה)
אַרוממֶךְ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׂמֶךְ

אַשְׁבַּח עֲלֵמָא שְׁלִים, וְסִיְהָרָא דְאַתְּמַלְיָא, וְלֹא
אַצְטְרִיךְ לְאַטְרָחָא עָלָה לְאַנְהָרָא. (ע"ב)

תָּא תַּזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַעֵי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִיסָב נִוקְמִין מַעֲמִין עוֹבְדֵי עֲבֻדָּה זָרָה,
אַתְעֵר שְׂמָאלָא, וְאַתְּמַלְיָא סִיְהָרָא מִתְּהוּא סְטָרָא
דְּמָא. וְכִדִּין, נִבְעִין מִבּוּעִין וְנִחְלִין דְּלִתְתָּא, כָּל
אַיְנוֹן דְּלִסְטֵר שְׂמָאלָא דְּמָא. וְעַל דָּא, דִּינָא
דִּילְחֹן דְּמָא.

תָּא תַּזִּי, כִּד הָאֵי דְּמָא אַתְעֵר (נ"א כִּד דִּינָא אַתְעֵר עַל עֲלֵמָא
בְּגִין תְּהוּא דְּמָא דְּקִטּוּלִין קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְעֵר) עַל עֲמָא,
תְּהוּא דְּמָא דְּקִטּוּלִין אִיהוּ דִּיתְעֵר עַלִּיָּהּ עֲמָא
אַחֲרָא וְקִטִּיל לֹון. אֲבָל (הַשְׁתָּא) בְּמַצְרִים, לֹא בָּעָא
קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַיִתָּא עַלִּיָּהּ עֲמָא אַחֲרָא
לְאַתְעֵרָא עַלִּיָּהּ דְּמָא בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּוּ בִּינִיָּהּ.

לשון הקודש

תְּדִין שְׁלָהֶם דָּם.
בָּא רָאָה, בְּשִׁהָדָם הָזֶה מִתְעוֹרֵר (בְּשִׁהָדִין
מִתְעוֹרֵר עַל הָעוֹלָם בְּגִלּוֹל אוֹתוֹ דָּם שֶׁל הַתְּרוּגִים, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִתְעוֹרֵר) עַל הָעָם, אוֹתוֹ דָּם שֶׁל הַתְּרוּגִים
הוּא שִׁיתְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם עִם אַחֵר וְהוֹרֵג
אוֹתָם, אֲבָל (וְכַעַתָּה) בְּמַצְרִים לֹא רָצָה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִבִּיא עֲלֵיהֶם עִם
אַחֵר לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם דָּם, מִשּׁוּם שִׁישְׂרָאֵל
הָיוּ בִּינִיָּהֶם וְלֹא יִצְטָעְרוּ מִשּׁוּם שְׂדֵרִים

לְהִיּוֹת הַכֹּל אַחֵר. וּבְשָׂבָא שְׁלָמָה, מַצָּא
הָעוֹלָם שְׁלָם, וְהִלְבְּנָה הַתְּמַלְאָה, וְלֹא
צְרִיךְ לְטַרַח עָלֶיהָ לְהַאֲרִיחָה.
בָּא רָאָה, בְּשַׁעָה שְׂרָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְקַחַת נְקֻמּוֹת מִעַמִּים עוֹבְדֵי
עֲבֻדָּת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, הַתְעוֹרֵר
הַשְׂמָאל, וְהַתְּמַלְאָה הִלְבְּנָה מֵאוֹתוֹ הַצֵּד
דָּם. וְאִזּוּ נִבְעִינוֹת מַעֲנִינוֹת וְנִחְלִים שֶׁל מַטָּה,
כָּל אוֹתָם שֶׁל צֵד שְׂמָאל בְּדָם, וְלִכְּן

וְלֹא יִצְטָעֲרוּן בְּגִין דְּדִירִין בְּאַרְעָא דִּילְהוֹן, אֲבָל
קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מָחָא לֹון בְּדָמָא, בְּנִהְרִין דִּלְהוֹן,
דְּלֹא הָיוּ יִכְלִין לְמַשְׁתֵּי.

וּבְגִין דְּשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן, שְׁלֵטָא בְּהָהוּא נִהְרָא,
פְּקִיד קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְשׁוּלְטָנוּתָא דִּלְהוֹן
בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין דִּילְקִי דַּחְלָא דִּלְהוֹן בְּקַדְמִיתָא,
בְּגִין דְּנִילּוּם חַד דַּחְלָא דִּלְהוֹן הָוֵה, וְכֵן שְׂאֵר דַּחְלִין
דִּלְהוֹן נִבְעִין דָּמָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב וְהָיָה דָם בְּכָל
אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעֵצִים וּבְאֲבָנִים.

רַבִּי חֲזִיא קָם לִילִיָּא חַד לְמַלְעִי בְּאוּרִייתָא, וְהָוֵה
עֲמִיה ר' יוֹסִי זֹוטָא, דַּחְוֵה רַבִּיָּא. פְּתַח ר'
חֲזִיא וְאָמַר, (קהלת ט') לֵךְ אֲכֹל בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךְ וּשְׂתֵה
בְּלֵב טוֹב יִינֶךְ כִּי כָבֹד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׁיךָ.
מָאִי קָא חָמָא שְׁלֵמָה דְּאָמַר הָאִי קָרָא.

לשון הקודש

נִבְעִין דָּם, זָהוּ שְׁפָתוֹב וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ
מִצְרַיִם וּבְעֵצִים וּבְאֲבָנִים.

רַבִּי חֲזִיא קָם לִילָה אַחַד לַעֲסַק בַּתּוֹרָה,
וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי הַקָּטָן, שְׁהָיָה תִּינוּק.
פְּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, (קהלת ט) לֵךְ אֲכֹל
בְּשִׂמְחָה לַחֲמֶךְ וּשְׂתֵה בְּלֵב טוֹב יִינֶךְ כִּי
כָבֹד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׁיךָ. מָה רָאָה
שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ שְׂאֵמַר פֶּסוּק זֶה?

בְּאַרְצֵם, אֲבָל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִכָּה
אוֹתָם בְּדָם בְּנִהְרוֹת שְׁלָהֶם, שְׁלֹא הָיוּ
יְכוּלִים לְשִׁתּוֹת.

וּמַשּׁוּם שֶׁהַשְׁלֵטוֹן שְׁלָהֶם שׁוּלֵט בְּאוֹתוֹ
נִהְר, צָוָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁלֵּט
שְׁלָהֶם בְּרֵאשׁוֹנָה, בְּדִי שְׁתַּלְקָה יִרְאָתָם
בְּרֵאשׁוֹנָה, מַשּׁוּם שֶׁהַנִּילּוּם הָיָה אַחַד
מִירְאוֹתֵיהֶם, וְכֵן שְׂאֵר הִירְאוֹת שְׁלָהֶם

אַלָּא שְׁלֹמֹה כָּל מְלוֹי בְּחֻכְמָה הָיוּ, וְהָאִי דְאָמַר
 לֵךְ אֲכוּל בְּשִׁמְחָה לַחֲמֹךְ, בְּשַׁעֲתָא דְבֵר נָשׁ
 אָזִיל בְּאַזְרָחֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מִקְרַב לִיה לְגַבִּיּוּת, וְיִתִּיב לִיה שְׁלוֹה וְנִיּוּחָא,
 בְּדִין נִהְמָא וְחֻמְרָא דְאָכִיל וְשָׁתִי, בְּחֻדּוּה דְלִבָּא,
 בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְעוּבְדוּי.

אָמַר לִיה הֵהוּא רַבֵּיא, אִי חָבִי, הָא אָמַרְתָּ דְכָל
 מְלוֹי דְשְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתָא הָיוּ, אָן הוּא
 חֻכְמָתָא חָבָא. אָמַר לִיה בְּרִי תְבַשִּׁיל בְּשׁוּלְךָ, וְתַחֲמִי
 הָאִי קָרָא. אָמַר לִיה עַד לָא בְּשִׁילְנָא יַדְעֵנָא. אָמַר
 לִיה מִנָּא לֵךְ.

אָמַר לִיה קָלָא חַד שְׂמַעְנָא מֵאַבָּא, דִּתְהוּה אָמַר
 בְּהָאִי קָרָא, דְשְׁלֹמֹה קָא אַזְהַר לִיה לְפִר
 נָשׁ, לְאַעְטָרָא לָהּ לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְחָה, דְאִיהוּ
 סְטָרָא דִימִינָא, וְאִיהוּ נִהְמָא, דִּיתַעְטֵר בְּחֻדּוּה.

לשון הקודש

שְׁכַל דְבָרֵי שְׁלֹמֹה הָיוּ בְּחֻכְמָה, אִיפֹה
 בָּאֵן הִחְכְּמָה? אָמַר לוֹ, בְּגִין בְּשִׁיל אֶת
 בְּשׁוּלְךָ וְתִרְאֶה אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה. אָמַר לוֹ,
 בְּמָרָם בְּשִׁלְתִּי יַדְעֵתִי. אָמַר לוֹ, מִנִּין לֵךְ?
 אָמַר לוֹ, קוּל אֶחָד שְׂמַעְתִּי מֵאַבִּי שְׁהִיָּה
 אוֹמֵר בַּפְּסוּק הַזֶּה, שְׁשִׁלְמָה מְזִהִיר אֶת
 הָאָדָם לַעְטֵר אֶת כְּנָסַת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְחָה,
 שֶׁהוּא צַד יָמִין, וְהוּא רְצוֹן, וְהוּא לָחֵם

אַלָּא שְׁלֹמֹה, כָּל דְבָרֵי הָיוּ בְּחֻכְמָה, וְזֶה
 שְׂאָמַר לֵךְ אֲכוּל בְּשִׁמְחָה לַחֲמֹךְ. בְּשַׁעֲתָא
 שְׂאָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְרַב אוֹתוֹ אֵלָיו
 וְנוֹתֵן לוֹ שְׁלוֹה וּמְנוּחָה, וְאִזּוּ תִלָּחֵם וְתִינֵן
 שְׂאוּכֵל וְשׁוֹתָה בְּשִׁמְחָה הַלֵּב, בְּגִלְל
 שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצָּה בְּמַעֲשָׂיו.
 אָמַר לוֹ אוֹתוֹ תִינּוֹק, אִם כֵּךְ, הֲרִי אָמַרְתָּ

וּלְבַתֶּר, דִּיתַעֲטָר בְּחִמְרָא, דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא, בְּגִין
 דִּתְשַׁתְּכַח בְּמַהִימְנוּתָא דְכֻלָּא, תְּדִוּוּתָא שְׁלִימָתָא,
 בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְכֵד תַּהֲוֵי בֵין תְּרִוּוּיָהּוּ בְּדִין כָּל
 בְּרַבָּאן שָׂרָאן בְּעֵלְמָא. וְכָל דָּא, כִּד אַתְרַעִי קֳדָשָׁא
 בְּרִידָא הוּא בְּעוּבְדִיהוֹן דְּבָנֵי נָשָׂא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 כִּי כָבֵד רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. אַתָּא ר' חֲזִיא
 וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר, חֲזִידָא בְּרִי תְּאִי מִלָּה שְׂבִקְנָא בְּגִינָךְ,
 וְהַשְׁתָּא יַדְעֵנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּעִי לְאַעֲטָרָא
 לָךְ בְּאוּרִייתָא.

תְּוֹ פִּתַּח ר' חֲזִיא וְאָמַר, אָמֹר אֶל אַהֲרֹן קַח מִטָּךְ
 וּנְטִיָּה יָדְךָ עַל מִימֵי מִצְרִים. מָאִי טַעֲמָא אַהֲרֹן
 וְלֹא מִשָּׁה. אָלָא, אָמַר קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא, אַהֲרֹן
 מִיִּין קִיִּימִין בְּדוּכְתִּיָּה, וּשְׂמָאלָא בְּעִי לְנִגְדָא מִיִּין
 מִתַּמָּן, אַהֲרֹן דְּאִתִּי מִתְּהוּא סְטָרָא יִתְעַר לִיהּ, וְכֵד
 שְׂמָאלָא נָקִיט לֹון, אֵינֹון יִתְהַדְּרוּן דְּמָא.

לשון הקודש

וּנְשָׁקוּ. אָמַר, חֲזִידָא בְּנִי, דְּכֵר זֶה הַשְׂאֲרִתִּי
 בְּשִׁבְלֶךְ, וְעַכְשָׁו יַדְעִתִּי שְׂרוּצָה הַקְדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא לְעֵטָר אוֹתָךְ בְּתוֹרָה.

עוֹד פִּתַּח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, אָמַר אֶל
 אַהֲרֹן קַח מִטָּךְ וּנְטִיָּה יָדְךָ עַל מִימֵי
 מִצְרִים. מָה הַטַּעַם אַהֲרֹן וְלֹא מִשָּׁה?
 אָלָא, אָמַר הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, אַהֲרֹן
 הַמֵּים עוֹמְדִים בְּמִקְוָמוֹ, וְהַשְׂמָאל רוּצָה

שְׂתַעֲטָר בְּחִדּוּה. וְאַחַר כֵּךְ יִתְעַטָּר בְּיִין
 שְׁהוּא שְׂמָאל, כְּדִי שְׁתַּמְצָא בְּאַמּוֹנָה שֶׁל
 הַכֹּל חִדּוּה שְׁלֵמָה, בְּיָמִין וּשְׂמָאל,
 וְכַאֲשֶׁר תַּהֲיָה בֵין שְׁנֵיהֶם, וְאִז כָּל
 הַבְּרָכּוֹת שׁוֹרוֹת בְּעוֹלָם. וְכָל זֶה
 בְּשִׁמְתְּרָצָה הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂי
 בְּנֵי אָדָם. וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב כִּי כָבֵד רָצָה
 הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ. כָּא רַבִּי חֲזִיא

וְתָא חַוִּי תַתְּאָה דְּכָל דְּרָגִין מְחָא בְּקַדְמִיתָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִתַּתְּאָה שָׂרָא קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וַיֵּדָא דִּילִיָּה, מְחָא בְּכָל אַצְבָּעָא וְאַצְבָּעָא. וְכַד מָטָא לְדִרְגָּא עֲלָאָה דְּכָל דְּרָגִין, עָבַד אִיהוּ דִּילִיָּה, וְעָבַר בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְקָטַל כָּלָא. וּבְגִינִי כֹךְ קָטַל כָּל בּוֹכְרִין בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ דִּרְגָּא עֲלָאָה וּבּוֹכְרָא דְּכָלָא.

וְתָא חַוִּי, פֿרַעָה הוּא שׁוֹלְטָנִיָּה בְּמִיָּא, (נ"א בְּקַדְמִיתָא וּמִתַּתְּאָה שָׂרָא קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְכַד מָטָא לְדִרְגָּא עֲלָאָה דִּילִיָּהוּ דְּאִיהוּ בּוֹכְרָא דְּכָל דְּרָגִין דִּילִיָּהוּ קָטַל כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּגִין הַחוּא דִּרְגָּא עֲלָאָה וּבּוֹכְרָא דְּכּוֹלָא וְתָא חַוִּי פֿרַעָה הוּא בּוֹכְרָא וְשׁוֹלְטָנִיָּה בְּמִיָּא) דְּכַתִּיב, (יחזקאל כ"ט) הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הָרוֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֻרָיו, בְּגִין כֹּךְ אֶתְהַפֵּךְ נִהְרִיָּה בְּדָמָא בְּקַדְמִיתָא. לְבַתֵּר צִפְרִדְעִים דְּמִשְׁמִי לֹון בְּקָלִין טְסִירִין מִקְרָקְרִין בְּגוּ מַעֲיָהוּ,

לשון הקודש

הַבְּכוֹרוֹת בְּאַרְץ מִצְרַיִם, מִשׁוּם שֶׁהִיא הַדִּרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה וּבְכוֹרַת הַכֹּל. וּבֵא רֵאָה, פֿרַעָה הִיָּה שְׁלֹטוֹנוֹ בַּמַּיִם, (בְּרֵאשִׁית וּמִתַּחַתְּוֹנָה הַתַּחֲלִיל הַקָּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְדִרְגָּתָם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא הַבְּכוֹרָה שֶׁבְּדִרְגּוֹת, הָרָג כָּל בְּכוֹר בְּאַרְץ מִצְרַיִם, מִשׁוּם שֶׁהִיא מְדֻרָּגָה עֲלִיּוֹנָה וְהַבְּכוֹרָה שֶׁל הַכֹּל. וּבֵא רֵאָה, פֿרַעָה הִיָּה בְּכוֹר, וְשְׁלֹטוֹנוֹ בַּמַּיִם) שְׁכַתּוֹב (יחזקאל כט) הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הָרוֹבֵץ בְּתוֹךְ יְאֻרָיו. מִשׁוּם כֹּךְ אֶתְהַפֵּךְ נִהְרִיָּה לְדָם בְּתַחֲלָה. אַחֵר כֹּךְ הַצִּפְרִדְעִים שֶׁהָיוּ נוֹגְפִים בָּהֶם בְּקוֹלוֹת,

לְהַשְׁפִּיעַ מַיִם מִשָּׁם. אַחֲרַיִן שָׂבָא מֵאוֹתוֹ צַד יַעֲוִר אוֹתוֹ, וּכְשֶׁשְׂמַאל לֹקַח אוֹתָם, הֵם חוֹזְרִים לְהִיּוֹת דָּם.

בֵּא רֵאָה, הַתַּחַתּוֹן שֶׁבְּכָל הַדִּרְגּוֹת הוּא הַכָּה בְּתַחֲלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִתַּחַתּוֹן מִתַּחֲלִיל הַקָּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא, וַיֵּדוּ מִכָּה בְּכָל אַצְבָּע וְאַצְבָּע, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ לְדִרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁבְּכָל הַדִּרְגּוֹת, הוּא עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ וְעוֹבֵר בְּאַרְץ מִצְרַיִם וְהוֹרֵג אֶת הַכֹּל, וּבְגִלָּל כֹּךְ הָרָג אֶת כָּל

(ג"א מקרקרין בגו וָאָרָא) וְנִפְקֵי מִגּוּ וָאָרָא, וְסִלְקֵי בִּיבְשָׁתָא וְרֵאמִין קָלִין בְּכָל סְטָרִין, עַד דְּאֵינוּן נִפְלִין בְּמִתִּין בִּגּוּ בֵּיתָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה, כָּל אֵינוּן עֶשֶׂר אֲתִין דְּעֵבֵד קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ הָווּ מִגּוּ יָדָא תְּקִיפָא, וְהָיוּ יָדָא אֲתֵתְקַף עַל אֵינוּן דְּרִגִּין (דף כ"ט ע"ב) כּוֹלָהוּ שְׁלִטְנוּתָא דְּלָהוּן, בְּגִין לְבַלְבְּלָא דַּעֲתִיּהוּ, וְלֹא הָווּ יָדַעֵי לְמַעְבַּד מִיָּדִי. תָּא חֲזִי, כָּל אֵינוּן דְּרִגִּין דְּלָהוּן, כִּיּוֹן דְּנִפְקֵי לְמַעְבַּד מִיָּדִי, דְּאֲתַחֲזִי לְכָלֹא לָא יִכְלִין (לְבַתָּר) לְמַעְבַּד מִיָּדִי. אֵימַתִּי כָּד (ג"א בְּגִין חֲהוּא) יָדָא תְּקִיפָא (ס"א שְׂרִיָּא) דְּשִׁרְיָא עַלִּיּהוּ. (דְּכַתִּיב), (שְׁמוֹת ז') וְשָׂרֵץ הָיָאֹר צִפְרִדְעִים וְעָלוּ וָבָאוּ בְּבֵיתָךְ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל"א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהּ וְגו'.

לשון הקודש

אֲתַּ דַּעֲתָם, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת דְּבָר. בֹּא רֵאדָּה, כָּל מַדְרַגוֹתֵיהֶם, כִּיּוֹן שְׂיוּצָאִים לַעֲשׂוֹת דְּבָר, שְׁהַכֵּל רוּאִים שְׁלֹא יִכּוֹלִים (אַחֲרֵי כֵּן) לַעֲשׂוֹת דְּבָר. אֵימַתִּי? כֹּאֲשֶׁר (בְּגִלָּל אוֹתָהּ) יָד הַחֻקָּה (שׁוֹרָה) שְׁשָׁרְתָהּ עֲלֵיהֶם. (שְׁכַתּוּב) וְשָׂרֵץ הָיָאֹר צִפְרִדְעִים וְעָלוּ וָבָאוּ בְּבֵיתָךְ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה לא) קוֹל

רוֹעֲדִים וּמִקְרָקְרִים בְּתוֹךְ מַעֲיָהֶם, (מִקְרָקְרִים בְּתוֹךְ הָיָאֹר) וְיוּצָאִים מִתּוֹךְ הָיָאֹר וְעוֹלִים לִיבְשָׁה, וּמְרִימִים קוֹלוֹת לְכָל הַצְּדָדִים, עַד שֶׁהֵם נוֹפְלִים כְּמוֹ מֵתִים בְּתוֹךְ הַבֵּית. וְכֹדֵד הַדְּבָר – כָּל אוֹתָם עֲשָׂרָה אוֹתוֹת שְׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּלֵם הָיוּ מִתּוֹךְ הַיָּד הַחֻקָּה, וְאוֹתָהּ יָד הַתַּחֲזֻקָה עַל אוֹתָן דְּרַגּוֹת כָּלֵם וְהַשְׁלִטוֹן שְׁלָהֶם כְּדִי לְבַלְבֵּל

תָּא תָּוִי, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּנָה בְּכַמָּה אֲתָרִי. וְהָאִי
קָרָא קְשִׁיָּא, רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנִיָּהּ, בְּנֵהָא דְרַחֵל
יוֹסֵף וּבְנִימִין הָווּ וְלֹא יִתִּיר, וְלֹאָה (בּוֹלְהוּ) שִׂית
שְׁבָטִין הָווּ דִּילָהּ, אֲמַאי בְּכַת רַחֵל וְלֹא לֹאָה.

אַלָּא הָכִי אָמְרוּ כְּתִיב, (בראשית כ"ט) וְעֵינִי לֹאָה רַבּוֹת.
אֲמַאי רַבּוֹת. בְּגִין דְּכָל יוֹמָא נִפְקַת לְפָרִשְׁת
אַרְחִין, וְשָׂאֲלַת עַל עֲשׂוֹ, וְהָווּ אֲמָרִין לָהּ עוֹבְדוֹי
דְּהַחֲוָא רָשָׁע, וְדַחֲלִילַת לְמַנְפֵּל בְּגוֹ עַדְבִּיָּהּ, וְחֹת
בְּכַת כָּל יוֹמָא, עַד דְּאַתְרַכְּבוּ עֵינֵהָ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אָמַר, אַנְתָּ בְּכַת בְּגִין הַחֲוָא
צְדִיקָא, דְּלֹא תַּהֲוִי בְּעַדְבִּיָּה דְּהַחֲוָא
רָשָׁע. חֲיִידָה, אַחַתְדָּ תְּקוּם בְּפָרִשְׁת אַרְחִין, וְתַבְכִּי
עַל גְּלוּתֵהוּן דִּישְׂרָאֵל, וְאַתְּ תְּקוּם לְגוֹ וְלֹא תַבְכִּי
עַל־יָהּ וְרַחֵל אִיהִי בְּכַת עַל גְּלוּתֵהוּן דִּישְׂרָאֵל.

לשון הקודש

יִצְאָה לְפָרִשְׁת דְּרַכִּים וְשָׂאֲלָה עַל עֲשׂוֹ,
וְהָיוּ אוֹמְרִים לָהּ אַתְּ מַעֲשִׂיוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
רָשָׁע, וּפְחָדָה לִפְל בְּגוּרְלוֹ, וְהִיתָה בּוֹכָה
כָּל יוֹם עַד שֶׁהִתְרַכְּבוּ עֵינֶיהָ.

וְחֻקְדוּשׁ בְּרִידָה הוּא אָמַר: אַתְּ בְּכִית
בְּשָׁבִיל אוֹתוֹ צְדִיק כְּדִי שֶׁלֹּא תַהֲוִי
בְּגוּרְלוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, חֲיִידָה אַחַתְדָּ
תַעֲמִיד בְּפָרִשְׁת דְּרַכִּים וְתַבְכִּי עַל גְּלוּת
יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּ תַעֲמִיד בְּפָנִים וְלֹא תַבְכִּי

בְּרַמָּה נִשְׁמַע נָהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל
מְבַכָּה עַל בְּנִיָּהּ וְגו'. בֹּא רֵא, הַפְּסוּק
הַזֶּה פֿרשֿוּהוּ בְּכַמָּה מְקוּמוֹת. וּפְסוּק זֶה
קְשָׁה, רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנִיָּהּ – בְּנִי רַחֵל
הָיוּ יוֹסֵף וּבְנִימִין וְלֹא יוֹתֵר, וְלֹאָה (וְכָלם)
שָׂשָׂה שְׁבָטִים הָיוּ לָהּ, לָמָּה בְּכַתָּה רַחֵל
וְלֹא לֹאָה?

אַלָּא כִּדְ אָמְרוּ, כְּתוּב (בראשית כט) וְעֵינִי
לֹאָה רַבּוֹת. לָמָּה רַבּוֹת? מִשּׁוּם שֶׁכָּל יוֹם

אֲבָל הָאִי קָרָא, אִיהוּ עַל מַה דְּאַמְרֵן. אֲבָל רָזָא
 דְּמִלָּה, דְּרַחֵל וְלֹאָה תִּירִי עַלְמִין נִינְהוּ. חַד
 עַלְמָא דְּאַתְּכְסִיָּא, וְחַד עַלְמָא דְּאַתְּגִלְיָא. וְעַל דָּא,
 דָּא אֶתְקַבְּרַת וְאַתְּחִפִּיאת לְגוּ בְּמַעְרְתָא וְאַתְּכְסִיאת.
 וְדָא קִיִּימָא בְּפֶרֶשֶׁת אֲרַחִין בְּאַתְּגִלְיָא. וְכֹלָא כְּגִוּוֹנָא
 עַלְלָאָה. וּבְגִין כֵּךְ לֹא אָעִיל לָהּ יַעֲקֹב בְּמַעְרְתָא,
 וְלֹא בְּאַתְרֵי אַחְרָא, דִּהָא כְּתִיב (בראשית מ"ח) בְּעוֹד
 כְּבֶרֶת אֶרֶץ לָבוֹא אֶפְרַתָּה, וְלֹא אָעִיל לָהּ לְמַתָּא.
 בְּגִין דִּהָוָה יָדַע דְּאַתְרָהּ הָוָה בְּאַתְרָא דְּאַתְּגִלְיָא.

תָּא חַוִּי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הָכִי אֶקְרִי, רַחֵל. כְּמָה
 דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נ"ב) וְכָרַחֵל לְפָנַי גּוֹזְזִיָּה
 נְאֻלְמָה. אֲמַאי נְאֻלְמָה. דְּכֵד שְׁלִטִין שְׂאֵר עַמִּין,
 קָלָא אֶתְפַּסֵּק מִינָהּ, וְהִיא אֶתְאַלְמַת.

לשון הקודש

אחר, שְׁהִירִי כְּתוּב (שם מח) בְּעוֹד כְּבֶרֶת
 אֶרֶץ לָבוֹא אֶפְרַתָּה, וְלֹא הִכְנִים אוֹתָהּ
 לְעִיר, מִשּׁוּם שְׁהִירָה יוֹדַע שְׁמִקוּמָה הָיָה
 בְּמָקוֹם הַנִּגְלָה.

בֹּא רָאָה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאת כֵּךְ:
 רַחֵל. כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (ישעיה נג) וְכָרַחֵל לְפָנַי
 גּוֹזְזִיָּה נְאֻלְמָה. לָמָּה נְאֻלְמָה?
 שְׁכַשְׁשׁוּלָמִים שְׂאֵר הָעַמִּים, הַקּוֹל נִפְסֵק
 מִמֶּנָּה וְהִיא נְאֻלְמַת.

עליהם, וְרַחֵל הִיא הַבּוֹכָה עַל גָּלוּת
 יִשְׂרָאֵל.

אֲבָל פֶּסוּק זֶה הוּא עַל מַה שְׁאַמְרֵנוּ. אֲבָל
 סוּד הַדְּבָר, שְׁרַחֵל וְלֹאָה הֵן שְׁנֵי עוֹלְמוֹת,
 אֶחָד עוֹלָם הַנִּכְסֵּה, וְאֶחָד עוֹלָם הַנִּגְלָה,
 וְלִכְּנָן זֶה נִקְבְּרָה וְנִסְתַּתְּרָה בְּתוֹךְ הַמַּעְרָה
 וְנִתְפַּסְתָּה, וְזֶה עוֹמְדַת בְּפֶרֶשֶׁת דְּרָכִים
 בְּנִגְלָה, וְהַכֹּל בְּצוּרָה הָעֲלִיוֹנָה, וְלִכְּנָן לֹא
 הִכְנִים אוֹתָהּ יַעֲקֹב לַמַּעְרָה וְלֹא בְּמָקוֹם

וְדָא הוּא דְכְּתִיב, קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי
תְּמָרוּרִים. קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע דָּא יְרוּשָׁלַיִם
לְעִילָא. רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ, כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל
אֵינוֹן בְּגִלוּתָא, אִיהִי מְבַכָּה עָלֶיהּ דְּאִיהִי אִימָא
דְּלַחֲזוֹן. מַאֲנָה לְהַנָּחֵם עַל בְּנֵיהָ. מָאִי טַעֲמָא. כִּי
אֵינוֹן. כִּי אֵינוֹם מִיבְעֵי לֵיהּ. אֵלָא, בְּגִין דְּבַעֲלָה
דְּאִיהּ קוֹל, אֶסְתַּלַּק מִינָהּ, וְלֹא אֶתְחַבֵּר בְּהֶדְהָ.

וְתָא חַיִּי, לָאוּ שַׁעְתָּא חָדָא, אִיהִי דְּבַכַת עָלֶיהּ
דִּישְׂרָאֵל, אֵלָא בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא דְּאֵינוֹן
בְּגִלוּתָא. וּבְגִינֵי בָּד, קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא גַּרְם לֹזֶן
קָלָא לְמִצְרָאִי, דְּכְּתִיב, (שְׁמוֹת י"א) וְהִיתָה צַעֲקָה גְּדוּלָּה
בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמוֹהוּ לֹא נִהְיְתָה וְגו'.

וְזִמִּין לֹזֶן קָלִין אַחֲרֵינוּן, בְּאֵינוֹן עוֹרְדֵּעֵינוּ, דְּרַמָּאן
קָלִין בְּמַעֲיָהּ, וְהוּא נִפְלִי בְּשׁוּקֵי כְּמִתִּים.

לשון הקודש

וּבֵּא רָאָה, לֹא שַׁעָה אַחַת הִיא בּוֹכָה עַל
יִשְׂרָאֵל, אֵלָא בְּכָל זְמַן וְזְמַן שָׂחָם בְּגִלוּת,
וְלִכְּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גַּרְם לְמִצְרַיִם
קוֹל, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת יא) וְהִיתָה צַעֲקָה גְּדוּלָּה
בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמוֹהוּ לֹא נִהְיְתָה
וְגו'. וְהַזְמִין לָהֶם קוֹלוֹת אַחֲרֵים בְּאוֹתָם
הַצְפִּירְדַּעִים שֶׁהֵרִימוּ קוֹלוֹת בְּמַעֲיָהֶם, וְהִיוּ
נוֹפְלִים בְּשׁוּקִים כְּמוֹ מִתִּים.

וְזִחְו שְׁכָתוּב קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי
תְּמָרוּרִים. קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע – זֶה
יְרוּשָׁלַיִם לְמַעַלָּה. רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ –
כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל הֵם בְּגִלוּת, הִיא מְבַכָּה
עָלֵיהֶם שֶׁהִיא הָאֵם שְׁלָהֶם. מַאֲנָה לְהַנָּחֵם
עַל בְּנֵיהָ, מָה הַטַּעַם? כִּי אֵינוֹן. כִּי אֵינוֹם
הָיָה צָרִיד (לְכַתָּב)! אֵלָא מְשׁוּם שֶׁבַעֲלָה הוּא
קוֹל, הֶסְתַּלַּק מִמֶּנָּה וְלֹא הִתְחַבֵּר עִמָּה.

וַתַּעַל הַצִּפְרִדֵּעַ, חָדָא הָוַת, וְאוֹלִידַת, וְאַתְּמַלִּיית
 אֶרְעָא מִינֵיהּ. וְהָווּ בְּלָהּוּ מִסְרִין גְּרַמִּייהוּ
 לְאִשָּׁא, דְּכַתִּיב וּבִתְנוּרִיד וּבִמְשָׁאוֹתֶיהָ, וּמַאי הָווּ
 אֲמָרוּ. (תהלים ס"ו) בָּאֲנֹו בָּאֵשׁ וּבִמִּים וַתּוֹצִיאֲנוּ לְרוּיָהּ.
 וְאִי תִימָא אִי הָכִי מָאִי אִיכְכַּת לָהּוּ לְמַצְרָאִי
 דְּעָאֲלִין לְאִשָּׁא כָּל אֵינֹון עוֹרְדֵּעִין, אֵלָא בְּלָהּוּ
 עָאֲלִין לְאִשָּׁא וְאֲזִלִּין בְּתֵנוּרָא וְלֹא מִתִּין. וְאֵינֹון
 דְּמִתִּין מָאִי קָא עֲבִידִי. נִהְמָא הָוָה בְּתֵנוּרָא וְעָאֲלִין
 בְּגוֹ נִהְמָא וּמִתְּבַקְעִין וְנִפְקִי מִנֵּיהּוּ אַחֲרָנִין
 וְאַשְׁתְּאֲבִין בְּנִהְמָא. אָתוּ לְמִיכַל מִינָהּ הָהוּא פְתָא
 אַתְהִירוּ עוֹרְדֵּעִנָּיָא בְּמַעֲיָהּוּ וְרִקְדוּ וְרַמָּאן קִלִּין
 עַד דְּהָווּ מִתִּים. וְדָא קְשִׁיָּא לֹון מִכְּלָא.

תָּא חָזִי כְּתִיב וְשָׂרִץ הַיָּאֵר צִפְרִדֵּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ
 בְּבֵיתָךְ וּבִתְרָךְ מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתְךָ. פְּרַעָה

לשון הקודש

מתות. ואותן שמתות מה עשו? לחם היה
 בתנור, ונכנסות לתוך הלחם
 ומתבקעות, ויוצאות מהן אחרות
 ונשאבות לתוך הלחם. באו לאכל ממנו,
 אותה פת הפכה לצפרדע במעיהם
 ורוקדות, ומרימות קולות עד שהיו
 מתים, וזה קשה להם מהכל.

בא ראה, כתוב ושרץ היאר צפרדעים

ותעל הצפרדע. היתה אחת והולידה,
 והתמלאה הארץ מהם. והיו כלן מוסרות
 עצמן לאש, שכתוב ובתנווריד
 ובמשארותיה. ומה היו אומרות? (תהלים סו)
 באנו באש ובמים ותוציאנו לרויה. ואם
 תאמר, אם כך מה אכפת למצרים שכל
 אותן הצפרדעים נכנסות לאש? אלא
 כלן נכנסות לאש והולכות בתנור ולא

אִיהוּ אֱלֹקֵי קַדְמָאָה מְבַלְהוּ וַיִּתִּיר מְבַלְהוּ. לִיהוּ
שְׁמִיָּה דִּי אֱלֹהָא מְבַרְךְ מִן עֲלָמָא וְעַד עֲלָמָא דְּהוּא
פְּקִיד עוֹבְדִין דְּבָנֵי נָשָׂא בְּכָל מָה דְּעַבְדִּי.

כְּתִיב (בראשית י"ב) וַיֵּרְאוּ אוֹתָהּ שְׁרֵי פִרְעֹה וַיְהִלְלוּ
אוֹתָהּ אֵל פִּרְעֹה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פִּרְעֹה.
הָאִי קָרָא לְדִרְשָׁא הוּא דְּאַתָּא. תִּלְת פִּרְעֹה (דף ל' ע"א)
הָבָא. חַד, בְּהֵחוּא זְמָנָא. וְחַד, בְּיוֹמוֹי דְּיוֹסָף. וְחַד,
בְּיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה דְּאֱלֹקֵי בְּקוֹלְפוֹי. (ס"א הָאִי קָרָא כָּלֵא אֲתַקְּנִים
בְּפִרְעֹה קַדְמָאָה אֲכָל בְּשַׁעְתָּא וְכו') (וְהָאִי קָרָא אֲתַקְּנִים).

פִּרְעֹה קַדְמָאָה, בְּשַׁעְתָּה דְּאַתְנִסִּיבַת שָׂרָה לְגַבִּיָּה,
רְמֹז לְאוֹמָנִין, וְצִיֵּירוֹ הֵהוּא דְּיוֹקָנָא
בְּאַדְרִיָּה, עַל עֲרִסִּיָּה בְּכוֹתְלָא, לָא נָח דְּעֵתִיָּה, עַד
דְּעַבְדוּ דְּיוֹקָנָא דְּשָׂרָה בְּנִסְרֹו, וְכַד סָלִיק לְעֲרִסִּיָּה,
סָלִיק לָהּ עֲמִיָּה. כָּל מְלָכָא דְּאַתָּא אֲבַתְרִיָּה, הָזָה

לשון הקודש

יוֹסָף, וְאַחַד בִּימֵי מֹשֶׁה שֶׁהִלְקֵהוּ בְּמַקְלֹו.
(הַפְּסוֹק הַזֶּה בְּלוּ הַתְּקִימִים בְּפִרְעֹה הָרִאשׁוֹן, אֲכָל בְּשַׁעְתָּה וְכו')
(וְהַפְּסוֹק הַזֶּה הַתְּקִימִים)

פִּרְעֹה הָרִאשׁוֹן, בְּשַׁעְתָּה שֶׁנִּלְקַחָה שָׂרָה
אֵלָיו, רְמֹז לְאוֹמָנִים וְצִיֵּירוֹ בְּחִדְרוֹ אֵת
דְּמוֹתָהּ עַל מִטָּתוֹ בְּכַתְלֵ. לָא נָחָה דְּעֵתוֹ
עַד שֶׁעָשׂוּ אֵת דְּמוֹתָהּ שֶׁל שָׂרָה עַל לוֹחַ
עֵץ, וּכְשֶׁהָיָה עוֹלָה לְמִטָּתוֹ, הִעֲלָה אוֹתָהּ
עִמּוֹ. כָּל מֶלֶךְ שֶׁבָּא אַחֲרָיו הָיָה רוֹאֶה

וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתוֹ וּבְחִדְרוֹ מִשְׁכַּבְּדוֹ וְעַל
מִטָּתוֹ. פִּרְעֹה לָקַח רִאשׁוֹן מִכָּלָם, וַיִּוָּתֵר
מִכָּלָם, כִּדִּי שְׁיִהְיֶה שֵׁם הָאֱלֹהִים מְבַרְךְ מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, שֶׁהוּא פּוֹקֵד מַעֲשֵׂי
בְנֵי אָדָם בְּכָל מָה שֶׁעוֹשִׂים.

כְּתוּב (בראשית יב) וַיֵּרְאוּ אוֹתָהּ שְׁרֵי פִרְעֹה
וַיְהִלְלוּ אוֹתָהּ אֵל פִּרְעֹה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית
פִּרְעֹה. פְּסוֹק זֶה לְדִרְשָׁה הוּא בָּא. שְׁלֹשָׁה
פִּרְעֹה בָּאן. אֶחָד בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְאַחַד בִּימֵי

חָמִי הָהוּא דְיוֹקְנָא מְצִיָּרָא צִיּוּרָא, וְהוּוּ עָאֲלִין
קָמִיָּה בְּדִיחִין, כִּד סָלִיק לְעֶרְסִיָּה תָּהּ אֲתֶהְנִי
בְּתֵהוּא צִיּוּר. בְּגִין כִּד, מְלָכָא אֲלָקִי הָכָא יִתִּיר
מִכָּלָא. (תא חזי) תִּינּוּ דְכְּתִיב, וּבִתְרָא מְשַׁכְּבָךְ וְעַל
מִטָּתְךָ. וּלְבִתֵּר, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ. וּבְכָלֵהוּ לֹא
כְּתִיב עַל מִטָּתְךָ, אֲלֹא לִיָּה בְּלַחֲזִיָּה.

רַבִּי אָבָא פִּתַּח, (קהלת א') כָּל הַנִּחָלִים הוֹלְכִים אֶל
הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מֵלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנִּחָלִים
הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת. הָאִי קָרָא אֲתָמֵר,
וְאֲמִירִי לִיָּה חֲבֵרִיָּא. אֲבָל תָּא חֲזִי, כִּד אֵינּוּן נִחָלִין
עָאֲלִין לְגוּ יָמָא, וְיָמָא נָקִיט לֹון, וְשָׂאִיב לֹון בְּגִוִּיָּה,
בְּגִין דְּקָפָאן מֵיָא בְּגוּ יָמָא, וְתֵהוּא גְלִידוּ שָׂאִיב כָּל
מֵיָא דְּעָאֲלִין בִּיָּה, וּלְבִתֵּר נִפְקִין מֵיָא בְּתוֹקָפָא
דְּדִירוּם, וְאֲשָׁקִי יֵת כָּל חֵיוֹת בְּרָא, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר
(תהלים ק"ד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֹּת שָׂדֵי.

לשון הקודש

הַלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מֵלֵא אֶל
מְקוֹם שֶׁהַנִּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים
לָלֶכֶת. פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר וְאֲמִרוּ אוֹתוֹ
הַחֲבֵרִים, אֲבָל בֹּא רֵאדָה, כְּשִׁאוֹתָם
נִחָלִים נִכְנָסִים לְתוֹךְ הַיָּם, וְהַיָּם לֹקֵחַ
אוֹתָם וְשׂוֹאֵב אוֹתָם לְתוֹכוֹ בְּשִׁבִּיל
שְׁקוּפָאִים הַמִּים בְּתוֹךְ הַיָּם, וְאוֹתוֹ הַקֶּרֶחַ
שׂוֹאֵב אֶת הַמִּים שְׁנִכְנָס בּוֹ, וְאַחֵר כִּד

אוֹתוֹ דְיוֹקְנָא מְצִיָּרָא צִיּוּרָא, וְהוּוּ נִכְנָסִים
לְפָנָיו בְּדִיחִין, וְכִשְׁעוּלָה לְמִטָּתוֹ הָיָה
נִהְגָה מֵאוֹתוֹ צִיּוּר, לְכִן הַמֶּלֶךְ לָקָה כָּאֵן
יִתֵּר מִחֶבֶל. (בא וראו) תִּינּוּ מִדָּה שְׁכִתוּב
וּבִתְרָא מְשַׁכְּבָךְ וְעַל מִטָּתְךָ, וְאַחֵר כִּד
וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ. וּבְכָלֵם לֹא כְּתוּב
עַל מִטָּתְךָ, אֲלֹא רַק לוֹ לְבִידוֹ.

רַבִּי אָבָא פִּתַּח, (קהלת א') כָּל הַנִּחָלִים

(זהו הנזכר הכא) וְתָא חַיִּי, יִמָּא דְקַפָּא שְׂאִיב כָּל מִיָּא,
וְאַשְׁתְּרִי בְּתוּקַפָּא דְדָרוּם, בְּמָה דְאַתְמַר, וּבְגִין
בְּךָ אֵינְנוּ מְלֵא, וְאַתְמַר.

וְהָא אֲתַעְרוּ בֵּיהּ חֲבֵרִיָּא. אֶל מְקוֹם שְׁהִנְחָלִים
הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׂבִים לְלָכֶת. מָאִי טַעְמָא
הֵם שָׂבִים. בְּגִין דְּהִתְהוּא נָהָר דְנִגִּיד וְנָפִיק מִעֵדָן לֹא
פָּסִיק לְעֵלְמִין, וְהוּא אִפִּיק תְּדִיר מִיָּא לִימָא, וְעַל
דָּא, מִיּוֹן שָׂבִין לְלָכֶת, וְתַבִּין, וְאַזְלִין וְתַבִּין, וְלֹא
פָּסִקִין לְעֵלְמִין. וְכֵד אִיהוּ תָב לְלָכֶת, בְּגִין לְמַהֲדָּ
לְאַשְׁקָאָה לְכָלָא, וְאַתִּי רוּחַ צָפוֹן וְקָפִי מִיָּא, וְרוּחָא
דְדָרוּם דְאַיְהוּ חֲמִימָא, (כ"א שְׂרִי) שְׂרִי לֹון לְמַהֲדָּ לְכָל
סְטֵר. וְעַל דָּא, הָאִי יִמָּא יְתִיב בֵּין תְּרִי סְטֵרִי אֵלִין,
וּבְגִינֵיהּ קִימָא, וְאַרְבִּין אֲזִלִין וְנִטְלִין לְכָל סְטֵר.

לשון הקודש

וְהוּא מוֹצִיא תְּמִיד מֵיָם לֵיָם, וְעַל זֶה
הַמֵּיָם שָׂבִים לְלָכֶת, וְשָׂבִים, וְהוֹלְכִים
וְשָׂבִים, וְלֹא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים. וּכְשֶׁהוּא
שָׂב לְלָכֶת, כְּדִי לְלָכֶת לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַכֵּל, וּבָאָה רוּחַ צָפוֹן וְהַמֵּיָם קוֹפְאִים,
וְרוּחַ הַדָּרוּם שֶׁהִיא חֲמִימָה, (מִפְּשִׁירָה)
מִטִּילָה אוֹתָם לְלָכֶת לְכָל צֶדֶד. וְעַל זֶה הַיָּם
הַזֶּה יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלָּלוּ,
וּבְשִׁבְלֵם הוּא עוֹמֵד, וְאַנְיוּת הוֹלְכוֹת
וְנוֹסְעוֹת לְכָל צֶדֶד.

יוֹצֵאִים הַמֵּיָם בְּתַקְפָּה שֶׁל הַדָּרוּם, וּמִשְׁקָה
אֶת כָּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים
קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיֵּיתוֹ שְׂרִי.

וְכֵא רָאָה, יָם שֶׁקּוֹפֵא שׂוֹאֵב אֶת כָּל
הַמֵּיָם וּמִפְּשִׁיר בִּכְחַ הַדָּרוּם כְּמוֹ
שֶׁנֶּתְבָּאָר, וּמִשּׁוּם כֵּךְ אֵינְנוּ מְלֵא, וְנֶאֱמַר.
וְחֲרִי הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים, אֶל מְקוֹם
שְׁהִנְחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׂבִים לְלָכֶת.
מָה הַטַּעַם הֵם שָׂבִים? מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ נָהָר
שֶׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִעֵדָן לֹא פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים,

תָּא חַיִּי, כִּד מַלְכָּא, אֲתִי לְעֶרְסִיָּה, בְּשַׁעֲתָא
 דְּאַתְּפְּלִיג לִילִיָּא, רוּחָא דְצַפּוֹן אֲתַעֵר, דְּאִיהוּ
 אֲתַעֵר חֲבִיבוּתָא לְגַבִּי מִטְרוּנִיתָא, דְּאַלְמָלָא
 אֲתַעֲרוּתָא דְצַפּוֹן, לָא אֲתַחֲבֵר מַלְכָּא בַּהֲדָה, בְּגִין
 דְּצַפּוֹן שְׂאֵרֵי חֲבִיבוּתָא, כְּמָה דְּאַתְּכֹר, (שיר השירים ב')

שְׂמַאלוּ תַּחַת לְרֹאשִׁי. וְדָרוּם חֲבִיב בְּרַחֲמֵי דְכְּתִיב
 וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבִקֵנִי, בְּדִין כְּמָה בְּדִיחִין מִתַּעֲרִין שִׁירָתָא,
 עַד דְּאַתִּי צַפְרָא, דְּכְּתִיב, (איוב ל"ח) בָּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי
 בִּקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

וְכִד אֲתִי צַפְרָא, כְּלָחוּ עֲלָיִי וְתַתָּאִי אֲמַרִי
 שִׁירָתָא, וַיִּשְׂרָאֵל כְּגִוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא, דְּכְּתִיב,
 הַמִּזְבִּירִים אֶת יְיָ אֵל דְּמִי לָכֶם. אֵל דְּמִי
 לָכֶם לְתַתָּא דִּיִּיקָא. (בְּלִילָה).

לשון הקודש

שִׁירָה עַד שְׂבָא הַבְּקָר, שְׂכָתוּב (איוב לח)
 בָּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים.

וּכְשֶׁבָא הַבְּקָר, כָּל הָעֲלִיּוֹנִים
 וְהַתַּחֲתוֹנִים אוֹמְרִים שִׁירָה, וַיִּשְׂרָאֵל כְּמוֹ
 כֵּן לְמַטָּה, שְׂכָתוּב (ישעיה סב) הַמִּזְבִּירִים אֶת
 ה' אֵל דְּמִי לָכֶם. אֵל דְּמִי לָכֶם לְמַטָּה

דִּיקָא [בְּלִילָה].

כָּא רָאָה, כְּשֶׁהַמֶּלֶךְ בָּא לְמַטָּה בְּשַׁעֲה
 שְׂנַחֲלֵק חֲלִילָה, רוּחַ צַפּוֹן מִתַּעֲרֶרֶת,
 שְׂהִיא מִתַּעֲרֶרֶת חֲבִיבוּת לְגַבִּירָה,
 שְׂאֵלְמָלָא רוּחַ הַצַּפּוֹן אֵין מִתַּחֲבֵר הַמֶּלֶךְ
 עִמָּה, מִשּׁוּם שְׂמַצְפּוֹן מִתְחִילָה חֲבִיבוּת,
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמֵר (שיר ב) שְׂמַאלוּ תַּחַת לְרֹאשִׁי.
 וְדָרוּם מְחַבֵּק בְּאַהֲבָה, שְׂכָתוּב וַיִּמְיֵנוּ
 תַּחֲבִקֵנִי. וְאִזְ כְּמָה בְּדַחֲנִים מִתַּעֲרֶרֶם

בַּד אֶתְפִּלִּיג לִילִיָא, אֵינֹון דִּתִּיאֻבָּתָא דִּילָהֹון
 לְאַדְכָּרָא תְדִיר לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לֹא יִהְיִי
 שְׂכִיבו לְלַבָּא, וְקִיּוּמִין לְאַדְכָּרָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא. בַּד סָלִיק צַפְרָא מִקְדִּימִין לְבִי כְּנִישָׁתָא,
 וּמִשְׁבַּחָאן לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְכֵן בְּתַר פְּלָגוֹת
 יוֹמָא. וְכֵן בְּלִילִיָא, בַּד אֶתְחַשֵּׁד וְאֶתְדַּבֵּק לִילִיָא
 בְּחִשּׁוּכָא, וּבֵת שְׁמִשָּׁא. עַל אֲלִין כְּתִיב הַמְזֻכָּרִים
 אֶת יי' אֵל דְּמִי לָכֶם. וְדָא עֲמָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא, אַדְכָּר לֹון קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרִים,
 וּסָלִיק עַל פְּרַעֲה, אֲלִין דְּלֹא מִשְׁתַּכְּבִי יוֹמָא
 וְלִילִיָא, וּמָאן אֵינֹון. עוֹרְדֵּעֲנִיָא, דְּקִלְהֹון לֹא
 מִשְׁתַּכְּבִּי תְדִיר, בְּגִין דְּאֶתְקִיף בְּעֲמָא קְדִישָׁא, דְּלֹא
 מִשְׁתַּכְּבִי יוֹמָא וְלִילִי, לְשַׁבַּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא. וְלֹא הָוָה בַּר נָשׁ בְּמִצְרִים, דִּיכִיל לְמִשְׁתַּעִי

לשון הקודש

הַמְזֻכָּרִים אֶת ה' אֵל דְּמִי לָכֶם. וְזֶה עִם
 יִשְׂרָאֵל הַקְדוּשׁ.

וְלָכֵן הַמְזֻכָּרִים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרִים
 וְעָלָה עַל פְּרַעֲה, אֲלוֹ שְׁלֹא שׁוֹכְכִים יוֹמָם
 וְלַיְלָה, וּמִי הֵם? צַפְרָדַּיִם, שְׁקוּלָם לֹא
 שׁוֹכְכִי תְמִיד, מִשּׁוּם שֶׁחֲזִיק בָּעַם הַקְדוּשׁ
 שְׁלֹא שׁוֹכְכִים יָמִים וְלַיְלֹוֹת לְשַׁבַּח אֶת
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא הָיָה אִישׁ

בְּשַׁנְחֻלָּק הַלַּיְלָה, אוֹתָם שֶׁתְּשׁוּקָתָם
 לְהַזְכִּיר תְּמִיד אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא
 נֹתֵנִים שְׁנָה לֵלֵב, וְעוֹמְדִים לְהַזְכִּיר אֶת
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. בְּשַׁעוּלָה הַבָּקָר,
 מִקְדִּימִים לְבֵית הַכֹּנֶסֶת וּמִשְׁבָּחִים אֶת
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן אַחֵר חֲצוֹת הַיּוֹם,
 וְכֵן בְּלַיְלָה בְּשַׁנְחֻשְׁדִּי וְנִדְבָק הַלַּיְלָה
 בַּחֲשֵׁךְ וְלֹן הַשֶּׁמֶשׁ, וְעַל אֵלֶּה כְּתוּב

בְּהֵרֵי הָדָדִי. וּמִנִּיּהוּ אֶת־חֲבֻלַת אֶרֶץ־א. וּמִקְלָחוֹן הָיוּ
יְנוֹקִין וְרִבִּיּין מִתִּין.

וְאִי תִימָא הֵיךְ לָא יִבְלִין לְקַטְלָא לֹון. אֶלָּא,
אִי אָרִים בַּר נָשׁ חוּטְרָא, אוּ אַבְנָא,
לְקַטְלָא חָדָא, אֶת־בִּקְעָת, וְנִפְקִין שִׁית מִינָהּ, מִגֹּו
מַעָהָ, וְאִזְלִי וְטִרְטָשִׁי בְּאֶרֶץ־א, עַד דְּחָוִי, מִתְּמַנַּע
לְמִקְרַב בָּהּ.

תָּא חָוִי, בְּמָה נִהְרִין, בְּמָה יְאוּרִין, נִפְקָא מִגֹּו יִמָּא
עֲלָאָה, בַּד אֶת־מִשְׁכָּן וּמִשְׁתָּרֵן מִיָּא, וּמִתְּפַלְגִין
(דף ז' ע"ב) בְּמָה נִחְלִין, לְבָמָה סְטִרִין, לְבָמָה יְאוּרִין,
לְבָמָה נִהְרִין. וְחוּלְקָא דְּמִמְנָא דְּסִטְרָא דְּמִצְרִים
אֵינֹון מִיּוֹן מִרְחָשֹׁן אֵלִין, דְּלִית לָךְ מִיּוֹן דְּנִפְקִין מִגֹּו
יִמָּא, דְּלָא מִפְקִי נוּנִין לְזִינִין.

לשון הקודש

בא וּרְאָה בְּמָה נִהְרֹות, בְּמָה יְאוּרִים
יוֹצְאִים מִתּוֹךְ הַיָּם הָעֲלִיוֹן, כְּשֶׁנִּמְשָׁכִים
וּמִפְשִׁירִים הַמַּיִם וּמִתְחַלְקִים בְּמָה נִחְלִים
לְבָמָה צִדְדִים, לְבָמָה יְאוּרִים, לְבָמָה
נִהְרֹות. תְּחַלֵּק שֶׁל הַמַּמְנָה שֶׁל צֶדַּ מִצְרִים
הֵם הַמַּיִם הַמִּרְחָשִׁים הָאֵלֶּה, שְׂאִין לָךְ
מַיִם שְׂיוֹצְאִים מִתּוֹךְ הַיָּם שֶׁלֹא מוֹצִיאִים
דְּגָיִם לְמִינֵיהֶם.

בְּמִצְרִים שְׂיִכַּל לְדַבֵּר זֶה עִם זֶה, וּמִהֶם
נִשְׁחַתָּה הָאָרֶץ, וּמִקּוֹלָם הָיוּ יוֹנָקִים
וְיִלְדִים קְטָנִים מִתִּים.
ואם תֹּאמַר, אֵיךְ לֹא יִכְלוּ לְהִרְגֹּ אוֹתָם?
אֶלָּא אִם הָרִים אָדָם מִקַּל אוּ אֶבֶן לְהִרְגֹּ
אֶחָת, הִתְבַּקְּעָה וַיֵּצֵאוּ מִמֶּנָּה שֵׁשׁ מִתּוֹךְ
מַעֲיָה, וְהוֹלְכוֹת וּמְקַלְקְלוֹת אֶת הָאָרֶץ עַד
שֶׁהָיָה מִהִנֵּמָנַע לְקָרֵב אֲלֵיהֶם.

מָאן אֵינּוֹן נּוֹנִין. אֵינּוֹן שְׁלִיחַן בְּעֶלְמָא, מִמָּנָן
לְמַעַבְדַּר רַעוּתָא דְּמֵאֲרִיחּוֹן, מִמָּנָן בְּרוּחָא
דְּחֻבְמָתָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן, אִית מִיין מְגִדְלִין חֲבִימִין.
וְאִית מִיין מְגִדְלִין טַפְשִׁין. לְפּוּם אֵינּוֹן נְהָרִין
דְּמִתְחַלְקִין לְכָל סְטָרִין.

וְהָכָא נְהָרִי דְּמֵצָרָא, מְגִדְלִין מֵאֲרִי דְּחֻרְשִׁין, נּוֹנִין
בְּסִיטִין קְפִיטִין בְּעֶשֶׂר דְּרָגִין דְּחֻרְשִׁין,
דְּכְתִיב, (דברים י"ח) קוֹסִם, קְסָמִים, מְעוֹנָן, וּמִנְחָשׁ,
וּמִכְשָׁף, וְחוּבֵר חָבֵר, וְשׂוֹאֵל אוֹב, וַיִּדְעוּנִי, וְדוֹרֵשׁ
אֶל הַמֵּתִים. הָא עֶשֶׂר זִינִין דְּחֻבְמָתָא דְּחֻרְשִׁיא.

וּבְחֵהוּא זְמָנָא, אוֹשִׁיט קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא אֶצְבָּעָא
דִּידִיהָ, וּבְלָבֵל אֵינּוֹן נְחָלִין נְהָרִין
דְּמֵצָרָא, וְאֶתְמַנְעוּ אֵינּוֹן נּוֹנִי דְּחֻבְמָתָא דִּילָהוֹן.
חַד אֶתְהַפֵּךְ לְדָמָא, וְחַד דְּסָלִיקוּ נּוֹנִי קָלִין, (דבולחו)

לשון הקודש

קוֹסִם, קְסָמִים, מְעוֹנָן, וּמִנְחָשׁ, וּמִכְשָׁף,
וְחוּבֵר, חָבֵר, וְשׂוֹאֵל אוֹב, וַיִּדְעוּנִי, וְדוֹרֵשׁ
אֶל הַמֵּתִים. הָרִי עֶשְׂרֵה מִינִים שֶׁל חֻבְמָתָא
הַמִּכְשָׁפִים.

וּבְאֹתוֹ זְמַן הוֹשִׁיט הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶצְבָּע שְׁלוֹ וּבְלָבֵל אוֹתָם נְחָלִים וְנְהָרוֹת
שֶׁל מִצְרַיִם, וְנִמְנְעוּ אוֹתָם הַדְּגִים שֶׁל
הַחֻבְמָה שֶׁלָּהֶם. אַחֵר הִתְהַפֵּךְ לְדָם,
וְאַחֵר שֶׁהֶעֱלוּ הַדְּגִים קוֹלוֹת (וְשָׁקַל הַדְּגִים תְּלֹוּסִים)

מִי הֵם הַדְּגִים? אוֹתָם שְׁלִיחִים בְּעוֹלָם
מְמַנִּים לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן אֱדוֹנָם, מְמַנִּים
בְּרוּחַ שֶׁל חֻבְמָה. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, יֵשׁ מִים
מְגִדְלִים חֻבְמִים, וְיֵשׁ מִים מְגִדְלִים
טַפְשִׁים, לְפִי אוֹתָם נְהָרוֹת שֶׁמִּתְחַלְקִים
לְכָל הַצִּדִּדִּים.

וְכָאן נְהָרוֹת מִצְרַיִם מְגִדְלִים בְּעֲלֵי
כְּשָׁפִים, דְּגִים בְּסוּגִים שׁוֹנִים, בְּעֶשֶׂר
דְּרָגוֹת שֶׁל כְּשָׁפִים, שְׁכָתוּב (דברים יח)

נוגין פֿלֶגִין) בִּלְא תוֹעֲלֶתָא, וְלֹא אֲתִי עָלֵייהוּ רוּחָא
דְּאֵינוּן חֲכָמָתָן.

עָרוּב: כִּי הָאִי גִוּוֹנָא, דְּעָרַב לֹון זֵינִי דְחֲכָמָתָא
דִּילְהוֹן, וְלֹא יִכְלִין לְאַתְדַּבְּקָא, וְלֹא עוֹד,
אַלְא אֲפִילוּ דְהָנִי דְאַשְׁתַּכְּחוּ בְּאַרְעָא, מְחַבְּלִין לֹון
בְּאַרְעָא, וּמְחַבְּלִין אוֹרְחֵיהוּ. עָרוּב, מָאִי עָרוּב.
עֲרֻבוּבִיא. כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר (ויקרא י"ט) וּבְגָד כְּלָאִים.
עֲרוּבִין: (ויקרא י"ט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים: זֵינִין סְגִיאִין
בְּאַרְמוֹת יָדָא.

תָּא חָזִי, כִּמָּה חִילִין אֲתַעֲרוּ לְעִילָא כְּחַד, וּבְלָבֵל
לֹון קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא כְּחַדָּא, בְּגִין לְבִלְבָּלָא
חִילֵייהוּ תַקִּיפָא לְעִילָא. וְכָל אֵינוּן גְּבוּרִין דְּעָבַד
קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּמַצְרִים, בִּידָּא חַדָּא חוּה, דְּאָרִים
יָדִיהָ עָלֵייהוּ, לְעִילָא וְתַתָּא, וּמִתַּמֵּן אֲתַאבִּידַת

לשון הקודש

בְּלִי תוֹעֲלֶתָא, וְלֹא בָּאָה עֲלֵיהֶם רוּחַ שֶׁל
אוֹתָן חֲכָמוֹת.

עָרַב - כְּאוֹתָהּ דְּגִמָּא, שֶׁעָרַבְב לָהֶם
מִינֵי חֲכָמָה שְׁלָהֶם, וְלֹא יִכָּל לְהַדְּבִק, וְלֹא
עוֹד, אֲלֹא אֲפִילוּ שְׁאֵלָה שְׁנִמְצְאוּ בְּאַרְצֵן,
מִשְׁחִיתִים אוֹתָם בְּאַרְצֵן וּמִשְׁחִיתִים אֶת
דְּרַכֵּיהֶם. עָרַב, מַה זֶה עָרַב? עֲרֻבוּבִיא,
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וּבְגָד כְּלָאִים. עֲרוּבִין - (ויקרא

(ט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים. מִינִים רַבִּים
בְּהֶרְמַת יָד.

בֹּא רֵאָה כִּמָּה כַּחוֹת הִתְעוֹרְרוּ לְמַעְלָה
כְּאַחַד, וּבְלָבֵל אוֹתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
כְּאַחַד בְּדִי לְבִלְבָּל אֶת הַכֹּחַ הַתַּקִּיף
שְׁלָהֶם לְמַעְלָה. וְכָל אוֹתָן גְּבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַצְרִים, בִּידָּא אַחַת זֶה
הִנֵּה, שֶׁהָרִים יָדוּ עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה,

חֲכָמָתָא דְּמִצְרִים, דְּכָתִיב, (ישעיה כ"ט) וְאַבְדָּה חֲכָמָת
חֲכָמָיו וּבִינָת נְבוֹנָיו תִּסְתָּתֵר.

וְתָא חֲזִי, כְּתִיב, (ישעיה י"ט) וְסִכַּסְכְּתִי מִצְרִים בְּמִצְרִים.
מִצְרִים לְעִילָא, בְּמִצְרִים לְתַתָּא. בְּגִין דְּאִינוּן
חִילִין לְעִילָא, מְמַנּוּן עַל חִילִין דְּלְתַתָּא, וְאַתְעָרְבוּ
כָּלֵהוּ. אַתְעָרְבוּ לְעִילָא, דִּלָּא הָווּ מִצְרָאֵי יְכָלִי
לְאַתְקַשְׁרָא בְּחֶרְשֵׁייהוּ, בְּאִינוּן דּוּכְתִי דְּהָווּ מִתְקַשְׁרִי
בְּקַדְמִיתָא, דִּהָא אַתְבִּלְבְּלוּ. וְעַל דָּא אֵייתִי עֲלֵייהוּ
עָרוּב, חִיוּן דְּהָווּ מִתְעָרְבִי דָּא בְּדָא.

בְּנִים, דְּסִלְקָא עֲפָרָא דְּאַרְעָא. וְתָא חֲזִי, כָּל אִיבָא
דְּאַתִּילִידָת בְּאַרְעָא, מִחִילָא דְּלְעִילָא מְמַנָּא
דְּאַזְדָּרַע עָלָה אִיהוּ, וְכָלָא הָוָה כְּגִוּוֹנָא דְּלְעִילָא.

וְתָא חֲזִי, שְׁבַעָה רְקִיעִין עָבֵד קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא,

לשון הקודש

בְּאוֹתָם מְקוֹמוֹת שְׁהִיו מִתְקַשְׁרִים
בְּהִתְחַלָּה, שְׁהִירִי הִתְבִּלְבְּלוּ, וְעַל זֶה
הִבִּיא עֲלֵיהֶם עָרֹב, חִיוֹת שְׁהִיו מְעָרְבוֹת
זֶה בְּזֶה.

בְּנִים – שְׁעָלָה עֶפֶר הָאָרֶץ. וְבֹא רָאָה,
כָּל פְּרִי שְׁנוּלָד בְּאַרְץ, מִחִיל שְׁלֻמְעָלָה
מְמַנָּה שְׁנוֹרַע עָלֶיהָ הוּא, וְהַכֹּל הָיָה כְּמוֹ
שְׁלֻמְעָלָה.

וְבֹא רָאָה, שְׁבַעָה רְקִיעִים עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ

וּמִשָּׁם אָבְדָה חֲכָמָת מִצְרִים, שְׁכַתּוֹב
(ישעיה כט) וְאַבְדָּה חֲכָמָת חֲכָמָיו וּבִינָת
נְבוֹנָיו תִּסְתָּתֵר.

וְבֹא רָאָה, כְּתוּב (שם יט) וְסִכַּסְכְּתִי מִצְרִים
בְּמִצְרִים. מִצְרִים – לְמַעְלָה, בְּמִצְרִים –
לְמַטָּה. מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָם חִילוֹת לְמַעְלָה
מְמַנִּים עַל הַחִילוֹת שֶׁל מַטָּה, וְהִתְעָרְבוּ
כָּלֵם. הִתְעָרְבוּ לְמַעְלָה, שְׁלָא הָיוּ
הַמִּצְרִים יְכוּלִים לְהִתְקַשֵּׁר לְכַשְׁפִּיהֶם,

בְּגִוּוֹנָא דָּא שְׁבַעָה אֲרַעָאן. וְאִינוֹן תְּחוּמִין
 דְּמִתְפָּרְשָׁן בְּרוּכְתֵייהוּ. שְׁבַעָה רְקִיעִין לְעִילָא,
 שְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֲרַעָא לְעִילָא, בְּהֵאֵי גִוּוֹנָא לְתַתָּא
 מִתְפָּרְשָׁן בְּרִגִין, שְׁבַעָה רְקִיעִין, וְשְׁבַעָה תְּחוּמֵי
 אֲרַעָא. וְהָא אוֹקְמוּהוּ חֲבֵרִיָּא, בְּשְׁבַעָה אֲרַעִין
 בְּסוּפְטָא דָּא עַל דָּא.

וְאִינוֹן שְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֲרַעָא לְעִילָא, כָּל חַד וְחַד
 (מִתְפָּרְשָׁאן לְשִׁבְעִין מְמַנִּין) מִתְפָּרְשָׁן לְעֵשֶׂר, וְאִינוֹן
 מִתְפָּלְגָאן לְשִׁבְעִין מְמַנִּין, דְּמְמַנִּין עַל שְׁבַעִין עַמִּין.
 וְהָהוּא אֲרַעָא, תְּחוּמָא דְכָל עַמָּא וְעַמָּא, סִחְרָא
 לְאֲרַעָא קַדִּישָׁא דִּישְׂרָאֵל. בְּמָה דַּאתְּ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים)
 הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה שְׂשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ
 מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל וְעֶשְׂרָה בְּגִוּוִיָּהּ טְמִירִין, וְאִינוֹן
 שְׁבַעִין דְּסִחְרָן אֲרַעָא קַדִּישָׁא. וְדָא הוּא לְעִילָא,
 בְּגִוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא.

לשון הקודש

לְמַעְלָה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד (נִפְרָדִים לְשִׁבְעִים מְמַנִּין)
 נִפְרָדִים לְעֶשְׂרָה, וְהֵם מִתְחַלְקִים
 לְשִׁבְעִים מְמַנִּים שְׁמֹנִים עַל שְׁבַעִים
 עַמִּים, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ תְּחוּם לְכָל עַם וְעַם
 סָבִיב הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר א) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה
 שְׂשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְעֶשְׂרָה בְּתוֹכָם טְמִירִים, וְהֵם שְׁבַעִים

בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ זֶה שְׁבַע אֲרָצוֹת. וְאוֹתָם
 תְּחוּמִים שֶׁנִּפְרָדִים בְּמִקוּמָם. שְׁבַעָה
 רְקִיעִים לְמַעְלָה, שְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֶרֶץ
 לְמַעְלָה, כְּמוֹ כֵּן לְמַטָּה נִפְרָדוֹת הַדְּרָגוֹת,
 שְׁבַעָה רְקִיעִים, וְשְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֶרֶץ.
 וְהָרִי פֶרְשֻׁהּ הַחֲבֵרִים, בְּשִׁבַּע אֲרָצוֹת
 כְּגַלְדֵי בָצִלִים זֶה עַל זֶה.
 וְאוֹתָם שְׁבַעָה תְּחוּמִים שֶׁל הָאֶרֶץ

וְתָא חַיִּי, הֵהוּא אֶרְעָא, תְּחוּמָא דְחולְקָא דְמִצְרָאִי,
בְּהֵהוּא זְמַנָּא, אוֹשִׁיט קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא
אַצְבָּעָא דִּילִיָּה, וְאַתִּילִידוּ טַפְסִירִין בְּהֵהוּא תְּחוּמָא,
וְאַתִּיבְשׁוּ כָּל אֵינוֹן תְּחוּמִין דְּרַפִּיכוּ מִיָּא. וְכָל
יְרוּקָא דְמִיִּין דְּנִבְעִין, בְּדִין לְתַתָּא, אֶתְחַזִּיאוּ קְלָמִין
מֵעַפְרָא דְאֶרְעָא.

וְהָא אֶתְמַר דְּאַהֲרֹן הָהּ מָחִי. אֲבָל בְּגִין דָּא אַהֲרֹן
הָהּ מָחִי, לְאַחְזָא דִּימִינָא דְקוֹדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא תָבַר לְשִׁנְאִין, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ
יִי' תִרְעֶץ אוֹיֵב. בְּגִינוּנָא דָּא, זְמִין קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא
לְאַיִתָּאָה עַל קֶרְתָּא דְרוּמִי רַבְתָּא, דְכֻתִּיב, (ישעיה ל"ד)
וְנִהְפְּכוּ נִחְלִיָּה לְזֻפָּת וְעַפְרָה לְגַפְרִית. וְעַל דָּא, כָּל
עֵפֶר הָאָרֶץ הִיָּה כְּנִים בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

לשון הקודש

וְחָרִי נֶאֱמַר שְׂאֲהֲרֹן הָיָה מִכָּה, אֲבָל
מִשּׁוּם זֶה אַהֲרֹן הָיָה מִכָּה, לְהִרְאוֹת
שְׂמִינּוּ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹבֵרֵת
שְׂנוּאִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) יְמִינְךָ ה'
תִרְעֶץ אוֹיֵב. כְּמוֹ זֶה עֲתִיד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהִבְיֵא עַל הָעִיר רוּמָא רַבְתִּי,
שְׁכֵתוֹב (ישעיה לד) וְנִהְפְּכוּ נִחְלִיָּה לְזֻפָּת
וְעַפְרָה לְגַפְרִית. וְעַל זֶה, כָּל עֵפֶר הָאָרֶץ
הָיָה כְּנִים בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

שְׂשׂוֹבְבִים אֶת הָאָרֶץ הַקֹּדֶשֶׁה, וְזֶהוּ
לְמַעַלָּה כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה.
וְכֹא רָאָה, אוֹתָהּ אֶרֶץ הַתְּחוּם שֶׁל חֶלֶק
מִצְרַיִם, בְּאוֹתוֹ זְמַן הוֹשִׁיט הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶצְבָּעוֹ, וְנוֹלְדוּ לְהַבּוֹת אֵשׁ בְּאוֹתוֹ
תְּחוּם, וְהִתִּיבְשׁוּ כָּל אוֹתָם תְּחוּמִים
שְׁמֶרֶפְכִים בָּמִים. וְכָל הִירֵק שֶׁל הַמִּים
שְׁנוּבְכֵים אִזּוּ לְמַטָּה, נִרְאוּ הַכְּנִים מֵעַפְר
הָאָרֶץ.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא, הָיוּ אֲזָלִי בְּאוֹרְחָא. אָמַר

רַבִּי חִיָּיא, חֲבֵרִיָּיא כִּד אֵינוֹן בְּאוֹרְחָא, (דף ל"א

ע"א) בְּעֵינִן לְמַהֲדָּ בְּלִבָּא חַד. וְאִי אֵיעָרְעוּ, אִזְּ אֲזָלִי

בְּגוּוֹיָיהוּ חֲיִיבִי עָלְמָא, אִזְּ בְּנֵי נָשָׂא דְלֹא אֵינוֹן

מִהִיכְלָא דְמַלְכָּא, בָּעוּ לְאַתְפָּרְשָׂא מִנֵּיהוּ. מִנָּא

לָן. מִכְּלָב, דְּכַתִּיב, (במדבר י"ד) וְעַבְדִּי כָּלֵב עֶקֶב הִיתָה

רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּמָּלֵא אַחֲרֵי. מָאִי רוּחַ אַחֲרֵת.

דְּאַתְפָּרֵשׁ מֵאֵינוֹן מֵאֲלָלִין, דְּכַתִּיב, (במדבר י"ד) וַיַּעֲלוּ

בִּנְגֹב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. דְּאַתְפָּרֵשׁ מֵאֵינוֹן מֵאֲלָלִין

וְאַתָּא אֵיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי לְחֶבְרוֹן, לְאַשְׁתַּטַּח עַל

קִבְרֵי אֲבָהֶן.

וְחֶבְרוֹן, אַתִּיחִיב לִיה חוּלְק אַחֲסָנָא לְאַתְתְּקַפָּא

בֵּיה, כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר, (דברים א') וְלוֹ אֶתֶן

אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרָךְ בָּהּ. אֲמַאי יַחֲיִבוּ לִיה חֶבְרוֹן.

אִי בְּגִין דְּאַשְׁתַּטַּח בְּקִבְרֵי אֲבָהֶן לְאַשְׁתַּזְבָּא מִתְּחִיל

לשון הקודש

זוה רוח אחרת? שגפֿרד מאותם מרגלים, שפֿתוב (שם יג) וַיַּעֲלוּ בִּנְגֹב וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן. שגפֿרד מאותם מרגלים ובא לבדו לחֶבְרוֹן לְהַשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי הָאֲבוֹת.

וְחֶבְרוֹן נִתְּנָה לוֹ חֶלֶק יְרֵשָׁה לְחֶחֱזִיק בָּהּ, כְּמֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים א) וְלוֹ אֶתֶן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרָךְ בָּהּ. לְמָה נִתְּנוּ לוֹ אֶת חֶבְרוֹן? אִם מְשׁוּם שֶׁהִשְׁתַּטַּח בְּקִבְרֵי

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חִיָּיא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, כְּשֶׁחֲבֵרִים הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, צְרִיכִים לָלֶכֶת כָּלֵב אַחַד, וְאִם נִפְגְּשׁוּ אוֹ שֶׁהוֹלְכִים עִמָּם הָרָשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם, אִזְּ בְּנֵי אָדָם שְׂאֵינִם מִהִיכַל הַמֶּלֶךְ, צְרִיכִים לְהַפְּרֵד מֵהֶם. מִנֵּין לָנוּ? מִכְּלָב, שֶׁכְּתוּב (במדבר יד) וְעַבְדִּי כָּלֵב עֶקֶב הִיתָה רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּמָּלֵא אַחֲרָי. מִה

עֵיטָא דִּילְהוֹן דְּאַשְׁתּוּיב לָא.

אַלָּא, רָזָא דְּמַלְכָּה שְׁמַעְנָא. בְּגוּוּנָא דָּא כְּתִיב,
 (שמואל ב', ב') וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיּוֹ' לֵאמֹר הֲאֶעֱלֶה
 בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יי' אֵלָיו עֲלֶה וַיֹּאמֶר
 דָּוִד אָנָּה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה. הָכָא אֵית
 לְאַסְתִּכְּלָא, בֵּינוֹן דְּהָא מִית שָׁאוּל, וְדָוִד בְּיוֹמֵי
 דְּשָׁאוּל אֶתְמַשֵּׁח לְקַבְּלָא מַלְכוּ. בֵּינוֹן דְּמִית שָׁאוּל
 אֲמַאי לָא אֲמַלִּיכוּ לִיה לְדָוִד, וְלָא קַבִּיל מַלְכוּ
 עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּא לְחֲבֵרוֹן, וּמַלְכוּ קַבִּיל עַל
 יְהוּדָה בְּלַחֲדוּי שְׁבַע שָׁנִים, וְאַתְּעַכְב תַּמָּן כָּל הַיּוֹ
 שְׁבַע שָׁנִים. וְלִבְתֵּר דְּמִית אִישׁ בּוֹשֶׁת, קַבִּיל מַלְכוּ
 עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם.

אַלָּא, כֹּלָא הוּא רָזָא קָמִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא
 חַזִּי, מַלְכוּתָא קֳדִישָׁא לָא קַבִּיל מַלְכוּ

לשון הקודש

בֵּינוֹן שְׁמַת שָׁאוּל לָמָּה לָא הִמְלִיכוּ אֶת
 דָּוִד וְלָא קַבִּיל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבָא
 לְחֲבֵרוֹן וְקַבִּיל מַלְכוּת עַל יְהוּדָה לְבִדָּה
 שְׁבַע שָׁנִים, וְהִתְעַכְב שָׁם כָּל שְׁבַע
 הַשָּׁנִים הַלָּלוּ, וְאַחֵר שְׁמַת אִישׁ בּוֹשֶׁת
 קַבִּיל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם?
אַלָּא הַכֹּל הוּא סוּד לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. בָּא רָאָה, הַמַּלְכוּת הַקְדוּשָׁה לָא

הָאֲבוּת לְהַנְצִיל מֵאוֹתָהּ עֲצָה שְׁלָהֶם
 שְׁנַצֵּל - לָא!

אַלָּא, סוּד הַדְּבָר שְׁמַעְתִּי, כְּמוֹ זֶה כְּתוּב
 (שמואל א-ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּה' לֵאמֹר הֲאֶעֱלֶה
 בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו עֲלֶה
 וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנָּה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה.
 כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, בֵּינוֹן שְׁהָרִי מִת שָׁאוּל,
 וְדָוִד נִמְשַׁח בְּיָמֵי שָׁאוּל לְקַבִּיל מַלְכוּת,

שְׁלִימָתָא, עַד דְּאַתְחָבֵר בְּאַבְהֵן. וְכֵד אֶתְחָבֵר בְּהוּ,
אַתְבְּנִי בְּבִנְיָנָא שְׁלִימוּ, מַעְלָמָא עֲלָאָה, וְעָלְמָא
עֲלָאָה אֶקְרִי שְׁבַע שָׁנִים, בְּגִין דְּכִלְהוּ בִּיהַ.

וְסִימְנִיד: (מלכים א', ו') וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עָלְמָא
עֲלָאָה. וְלֹא כְּתִיב וַיִּבְנֶהוּ בְּשֶׁבַע שָׁנִים.

כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מָאן שֵׁשֶׁת יָמִים, דָּא
אַבְרָהָם. דְּכְתִיב, (בראשית ב') אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם שֵׁשֶׁת יָמִים
אֶקְרִי. וּבְגִין (נ"א וּבִיהַ) דְּאִיהוּ שֵׁשֶׁת יָמִים, אַתְבְּנִי
עָלְמָא. בְּהַהוּא (נ"א בְּהַאִי) גִּוּוֹנָא וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים.

וְתָא חַזִּי, דְּדוּר פְּעָא לְאַתְבְּנָאָה בְּמַלְכוּ שְׁלִימָתָא
לְתַתָּא, בְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא, וְלֹא אַתְבְּנִי, עַד
דְּאַתָּא וְאַתְחָבֵר בְּאַבְהֵן. וְקָאִים שְׁבַע שָׁנִים

לשון הקודש

הָאָרֶץ. מִי אֵלּוּ שֵׁשֶׁת הַיָּמִים? זֶה אַבְרָהָם,
שְׁכֵתוֹב (בראשית ב) אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם
נִקְרָא שֵׁשֶׁת יָמִים, וּמִשּׁוּם (ובו) שֶׁהוּא
שֵׁשֶׁת יָמִים, נִבְנָה הָעוֹלָם בְּאוֹתוֹ (בְּדוּר) גִּוּוֹן,
וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים.

וּבֹא רְאֵה, דְּדוּר רְצָה לְהַבְנוֹת בְּמַלְכוּת
שְׁלָמָה לְמַטָּה כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה, וְלֹא נִבְנָה

קִבְלָה מַלְכוּת שְׁלָמָה עַד שְׁהִתְחַבְּרָה
בְּאֲבוֹת, וּכְשֶׁהִתְחַבְּרָה בָּהֶם, נִבְנָה בְּגִין
שְׁלָם מַעוֹלָם הָעָלְיוֹן, וְהָעוֹלָם הָעָלְיוֹן
נִקְרָא שְׁבַע שָׁנִים, מִשּׁוּם שְׁכָלָם בּוּ.

וְסִימְנִיד — (מלכים א-ו) וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים.
זֶהוּ הָעוֹלָם הָעָלְיוֹן. וְלֹא כְּתוּב וַיִּבְנֶהוּ
בְּשֶׁבַע שָׁנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות לא) כִּי
שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת

לְאַתְּבִנָּאָה בְּגוּיִיהוּ. לְבַתָּר שְׁבַע שָׁנִים, אֶתְבְּנִי
בְּכָלָא, אֶתְמַשְׁכָּא מַלְכוּתִיהָ דִּי לָא תַעֲדִי לְעֵלְמִין.
וְאִי לָאו דְּאֶתְעַבַּד בְּחֶבְרוֹן לְאַתְחַבְּרָא בְּדוּכְתִּיהָ, לָא
אֶתְבְּנִי מַלְכוּתִיהָ לְאַתְמַשְׁכָּא כְּדָקָא יָאוּת. כְּהֵא
גְּוֹנָא כָּלֵב, אֶתְנַהִיר בֵּיהּ רוּחָא דְּחֻכְמָתָא, וְאַתָּא
לְחֶבְרוֹן, לְאַתְחַבְּרָא בְּאַבְחָן, וּלְדוּכְתִּיהָ אֲזִיל,
וּלְבַתָּר, דוּכְתִּיהָ הָוָה, וַיִּרִית לִיהָ.

רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָווּ אֲזִילִי מִקְפּוּטְקִיָּא לְלוּד,
וְהָוָה עֲמָחוֹן חַד יוּדָאִי בְּמָטוּל דְּקַטְפִּירָא
דְּחֶמְרָא. עַד דִּהְווּ אֲזִילִי, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי
חֲזַקְיָה, אֶפְתַּח פּוּמָךְ, וְאִימָא חַד מַלְהָ, מֵאִינוֹן מַלִּי
מְעַלְיִיתָא דְּאוּרִייתָא, דְּאַתְ אֲמַרְתָּ בְּכָל יוֹמָא, קָמִי
בוֹצִינָא קְדִישָׁא.

לשון הקודש

הָיָה, וַיִּרְשׁ אוֹתוֹ.

רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ הוֹלָכִים
מִקְפּוּטְקִיָּא לְלוּד, וְהָיָה עִמָּהֶם יְהוּדִי אֶחָד
עִם מִשָּׂא שֶׁל עוֹפוֹת (שְׁנָקְרָאִים קִטְפִּירָא) עַל
חֲמור. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יִיסָא
לְרַבִּי חֲזַקְיָה, פָּתַח פִּיךָ וְאָמַר דְּבַר אֶחָד
מֵאוֹתָם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַמְעֻלִּים שֶׁאַתָּה
אומר לִפְנֵי הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה.

עַד שֶׁבָּא וְהִתְחַבֵּר בְּאֲבוֹת, וְעַמֵּד שְׁבַע
שָׁנִים לְהִבְנוֹת בְּתוֹכָם. אַחֵר שְׁבַע שָׁנִים
נִבְנְה בְּכָל, נִמְשְׁכָה מַלְכוּתוֹ שְׁלֹא תַעֲבֹר
לְעוֹלָמִים. וְאִם לֹא שְׁנַעֲשֶׂה בְּחֶבְרוֹן
לְהִתְחַבֵּר בְּמִקּוֹמוֹ, לֹא נִבְנְתָה מַלְכוּתוֹ
לְהַמְשִׁיךְ כְּרִאוֹי. כִּמוֹ כֵּן כָּלֵב, הָאִירָה בּוֹ
רוּחַ חֻכְמָה, וּבָא לְחֶבְרוֹן לְהִתְחַבֵּר
בְּאֲבוֹת וּלְמִקּוֹמוֹ הַלֵּךְ. אַחֵר כִּךְ מִקּוֹמוֹ

פֶּתַח וְאָמַר, (משלי ג') דְּרָכֶיךָ דְּרָכֶי נָעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם. דְּרָכֶיךָ דְּרָכֶי נָעַם, אֵלֶּיךָ
אוֹרְחִין דְּאוֹרֵייתָא, דְּמֵאן דְּאָזִיל בְּאוֹרְחֵי דְּאוֹרֵייתָא,
קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, אֲשֶׁרִי עָלֶיךָ נְעִימוֹתָא דְּשְׂכִינְתָּא,
דְּלֹא תַעֲדִי מְנִיָּה לְעֵלְמִין. וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם,
דְּכָל שְׂבִילִין דְּאוֹרֵייתָא, בּוֹלְהוֹן שָׁלָם. שָׁלָם לִיָּה
לְעֵילָא, שָׁלָם לִיָּה לְתַתָּא. שָׁלָם לִיָּה בְּעֵלְמָא דִּין,
שָׁלָם לִיָּה בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי.

אָמַר הֵהוּא יוֹדְאִי, אִיסְתָּרָא בְּקִיסְטָרָא, בְּהֵאִי
קָרָא אֲשַׁתְּבַּח. אָמַר לִיָּה מְנִיין לָךְ. אָמַר
לִיָּה, מֵאֲבָא שְׂמַעְנָא, וְאוֹלִיפְנָא הָכָא בְּהֵאִי קָרָא
מִלָּה טָבָא.

פֶּתַח וְאָמַר, הֵאִי קָרָא בְּתֵרִין גְּוֹוִנִין אִיהִי, וּבְתֵרִין
סְטֵרִין. קָרִי בִּיה דְּרָכִים, וְקָרִי בִּיה נְתִיבוֹת.

לשון הקודש

שָׁלוֹם לוֹ בְּעוֹלָם הָבָא.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, מִמְּבַע בְּכִים בְּפִסּוּק
זֶה נִמְצָא. אָמַר לוֹ, מְנִין לָךְ? אָמַר לוֹ,
שְׂמַעְתִּי מֵאֲבִי, וְלִמְדַתִּי כָּאן בְּפִסּוּק הַזֶּה
דְּבָר טוֹב.

פֶּתַח וְאָמַר, פִּסּוּק זֶה הוּא בְּשִׁתִּי צוּרוֹת
וּבְשִׁנֵּי צִדְדִים. קוֹרְאִים בּוֹ דְּרָכִים,
וְקוֹרְאִים בּוֹ נְתִיבוֹת. קוֹרְאִים בּוֹ נָעַם,

פֶּתַח וְאָמַר, (משלי ג') דְּרָכֶיךָ דְּרָכֶי נָעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם. דְּרָכֶיךָ דְּרָכֶי נָעַם –
אֵלֶּיךָ דְּרָכֶי הַתּוֹרָה, שְׁמִי שְׁהוּלָךְ בְּדְרָכֶי
הַתּוֹרָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרְה עָלֶיךָ
נָעַם הַשְׂכִּינָה שְׁלֹא תִזְוֶה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים.
וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שָׁלוֹם – שְׁכָל שְׂבִילֵי
הַתּוֹרָה כָּלָם שָׁלוֹם. שָׁלוֹם לוֹ לְמַעְלָה,
שָׁלוֹם לוֹ לְמַטָּה. שָׁלוֹם לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה,

קָרִי בִיה נֹעַם, וְקָרִי בִיה שָׁלוֹם. מָאן דְּרָכִים. וּמָאן
נְתִיבוֹת. מָאן נֹעַם. וּמָאן שָׁלוֹם.

אַלֵּא, דְּרָכִיה דְּרָכִי נֹעַם, הֵינֵנו דְּבַתִּיב, (ישעיה מ"ג)
הַנּוֹתֵן בֵּינָם דֶּרֶךְ. דִּהָא כָּל אֲתֵר דְּאֶקְרִי
בְּאוּרֵיתָא דֶּרֶךְ, הוּא אוֹרְחָא פְּתִיחָא לְכָלֵּא. כְּהֵא
אוֹרְחָא דִּהוּא פְּתִיחָא לְכָל בֵּר נָשׁ. כִּד דְּרָכִיה, אֵלִין
דְּרָכִים דְּאֵינוּן פְּתִיחָן מֵאַבְהֹן, דְּכָרָאן בִּימָא (דף ל"א ע"ב)
רְבָא, וְעֵאלִין בְּגִיָּיה. וְאֵינוּן אוֹרְחִין מִתְּפִתְחִין
לְכָל עֵיבֵר, וְלְכָל סְטִירִי עֲלִמָּא.

וְהֵאִי נֹעַם, הוּא נְעִימוֹ דְּנָפִיק מֵעֲלִמָּא דְּאֵתִי, (נ"א)
ומעלמא דאיתי נהרין כל בוצינין) וְנִתְּחִיר לְכָל בּוֹצִינִין,
וּמִתְּפִרְשִׁין (נ"א נהרין) לְכָל עֵיבֵר, וְהֵהוּא טִיבוֹ, וְנִהוּרָא
דְּעֲלִמָּא דְּאֵתִי, דִּינִקִּין אֲבָהֹן, אֶקְרִי נֹעַם. דְּכָר אַחֵר,
עֲלִמָּא דְּאֵתִי, אֶקְרִי נֹעַם. וְכִד אֲתַעֵר עֲלִמָּא דְּאֵתִי,

לשון הקודש

דְּרָכִים נִפְתָּחוֹת לְכָל עֵבֵר וְלְכָל צִדְדֵי
הָעוֹלָם.

וְנֹעַם זֶה הוּא נְעִימוֹת שְׂיוּצָאֵת מִן הָעוֹלָם
הַבָּא, (וּמִהָעוֹלָם הַבָּא מֵאִירוֹת כָּל הַמְּנוּרוֹת) וּמֵאִירוֹת
אֵת כָּל הַמְּנוּרוֹת, וְנִפְתָּרִים (הָאִירוֹת) לְכָל
עֵבֵר. וְאוֹתוֹ טוֹב וְאוֹר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא
שְׂיוּנִקִּים הָאֲבוֹת נִקְרָא נֹעַם. דְּכָר אַחֵר,
הָעוֹלָם הַבָּא נִקְרָא נֹעַם. וּכְשֶׁמִּתְעוֹרֵר

וְקוֹרְאִים בּוֹ שָׁלוֹם. מַה זֶה דְּרָכִים, וּמַה זֶה
נְתִיבוֹת? מַה זֶה נֹעַם, וּמַה זֶה שָׁלוֹם?

אַלֵּא דְּרָכִיה דְּרָכִי נֹעַם, הֵינֵנו שְׂכַתוֹב
(ישעיה ג) הַנּוֹתֵן בֵּינָם דֶּרֶךְ. שְׁהֵרִי כָּל מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא בְּתוֹרָה דֶּרֶךְ, הִיא דֶּרֶךְ פְּתוּחָה
לְכָל, כְּמוֹ זֶה זֶה שְׂפָתוּחָה לְכָל אָדָם – כִּד
דְּרָכִיה. אֵלִין דְּרָכִים שְׂפָתוּחִים מֵהָאֲבוֹת,
שֶׁכֵּרוּ בֵּינָם הַגָּדוֹל וְנִכְנָסִים לְתוֹכוֹ. וְאוֹתָם

כָּל טִיבוֹ, וְכָל חִידוֹ, וְכָל נְהוּרִין, וְכָל חִירוֹ דְּעָלְמָא
אֲתַעֵר. וּבְגִינֵי כֵךְ, אֲקָרִי נַעֲם.

וְעַל דָּא תַּנִּינָן, חֵיבִין דְּגִיחָנָם, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל
שַׁבְּתָא, בְּלֵהוּ גִיחִין, וְאִית לָהּ (ס"א חִירוֹ)
חִירוֹ, וְנִיחָא בְּשַׁבְּתָא. כִּיּוֹן דְּנַפִּיק שַׁבְּתָא, אִית
לָן לְאַתְעָרָא חִירוֹ עֲלָאָה עֲלָנָא, דְּנִשְׁתַּזְיב
מִהֵוּא עוֹנָשָׁא דְחִיבָא, דְּאַתְדָּנּוּ מִהֵוּא שַׁעְתָּא
וְלִהְלָאָה. וְאִית לָן לְאַתְעָרָא וְלִימָא, (תְּהִלִּים צ') וְיִהִי
נַעֲם יי' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. דָּא הוּא נַעֲם עֲלָאָה,
(חִירוֹ) חִירוֹ דְּכָלָא. וְעַל דָּא, דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נַעֲם
וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

מָאן נְתִיבוֹתֶיהָ. אֵלִין אֵינּוֹן נְתִיבוֹת וְשְׁבִילִין,
דְּנַפְקִין מִלְּעִילָא, וְכָלָהּ נָקִיט לֹון בְּרִית
יְחִידָאִי, דְּאִיהוּ אֲקָרִי שְׁלוֹם, שְׁלָמָא דְּבֵיתָא, וְעָאִיל

לשון הקודש

הַרְשָׁעִים שְׂגוֹדָנִים מֵאוֹתָהּ שָׁעָה וְהִלָּאָה,
וְיֵשׁ לָנוּ לְהַתְעוֹרֵר וְלִזְמֹר, (תְּהִלִּים ז') וְיִהִי
נַעֲם ה' אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. זֶהוּ נַעֲם עֲלִיוֹן, (חִירוֹ)
שְׁמַחַת הַכֹּל. וְעַל זֶה, דְּרַכִּיָּה דְּרַכִּי נַעֲם
וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

מִזֶּה זֶה נְתִיבוֹתֶיהָ? אֵלּוּ אוֹתָם נְתִיבוֹת
וְשְׁבִילִים שְׂיוּצָאִים מִלְּמַעְלָה, וְכָלָם לֹוֹקָה
אוֹתָם בְּרִית הַיְחִידִי שְׁנִקְרָא שְׁלוֹם, שְׁלוֹם

הָעוֹלָם הַבָּא, אִזּוּ כָּל הַטּוֹב וְכָל הַשְׂמָחָה
וְכָל הָאוֹרוֹת וְכָל הַחֲרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
מִתְעוֹרְרִים, וְלִבָּן נִקְרָא נַעֲם.

וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, רִשְׁעֵי הַגִּיחָנָם, בְּשַׁעְתָּא
שְׁנַכְנַסְתָּ שַׁבְּתָא, כָּלָם נָחִים, וְיֵשׁ לָהֶם (חִירוֹ)
שְׂמָחָה וּמְנוּחָה בְּשַׁבְּתָא. וּכְיוֹן שְׂיוּצָאֵת
שַׁבְּתָא, יֵשׁ לָנוּ לְעוֹרֵר שְׂמָחָה עֲלִינוּנָה
עָלֵינוּ כְּדִי שְׁנַנְצַל מֵאוֹתוֹ הָעֲנָשׁ שֶׁל

לֹון לִימָא רַבָּא, כִּד אִיהוּ בְּתוּקִפִּיה. וּבְדִין יְהִיב
 לִיה שְׁלָם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלֹום.
 (ע"ב). אָתוּ רַבִּי יִיסָא ור' חֲזַקְיָה, וְנִשְׁקֹו לִיה, אָמְרוּ
 וּמָה כָּל הָגִי מַלְּיִן עֲלָאִין טְמִירִין גַּבְּדָּ, וְלֹא יִדְעֵנָא.
 אָזְלוּ. כִּד מָטוּ חַד בִּי חֲקַל, חָמוּ בְּעִירִי דְבִי חֲקַל
 מִתִּין, אָמְרוּ וְדָאִי דְכָר דְּבְעִירִי אִית בְּאַתֵּר דָּא.

אָמַר הַהוּא יוֹדָאִי, הָא דְאִמְרִיתוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִין
 הוּא קָטַל בְּמִצְרִים, כָּל אֵינוֹן עָאנִי, כָּל
 אֵינוֹן בְּעִירִי. תִּלַּת מוֹתָנִי הִווּ בְּבְעִירִי. חַד, דְּכָר.
 וְחַד, אֵינוֹן דְּקָטִיל בְּרַד. וְחַד, אֵינוֹן בּוֹכְרִי דְבְעִירִי.
 וּמָה הָוָה מוֹתָנָא דִּילְהוֹן. אֵלָא, הָא, כְּתִיב
 בְּקִדְמִיתָא, (שמות ט') הִנֵּה יָד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ
 אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, אֲמַאי בְּכֻלְהוּ לֹא כְּתִיב יָד יְיָ. אֵלָא,
 חָבָא (ג"א לֹא כְּתִיב יָד אֱלֹהִים אֵלָא יָד יְיָ) (ס"א אֵל יָד ה') אִיהוּ יָדָא

לשון הקודש

שְׁהַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא הֶרֶג בְּמִצְרִים כָּל
 אוֹתָם הִצָּאן, כָּל אוֹתָם בְּהִמּוּת. שְׁלֹשָׁה
 סוּגֵי מוֹת הָיוּ בְּבְהִמּוּת, אֶחָד דְּכָר, וְאֶחָד
 אוֹתָם שְׁהֶרֶג הַפְּרָד, וְאֶחָד אוֹתָם בְּכוּרֵי
 הַבְּהִמּוּת.

וּמָה הָיָה הַמּוֹת שְׁלֵהֶם? אֵלָא זֶה כְּתוּב
 בַּתְּחִלָּה, הִנֵּה יָד ה' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר
 בַּשָּׂדֶה. לָמָּה בְּכָלֶם לֹא כְּתוּב יָד ה'?
 אֵלָא כָּאן (כְּתוּב יָד אֱלֹהִים, אֵלָא יָד ה') (אֵל יָד ה') זֶה

הַבֵּית, וּמִכְנִים אוֹתָם לִים הַגָּדוֹל. כְּשֶׁהוּא
 בְּתַקְפוֹ, וְאִזּוּ נֹתֵן בּוֹ שְׁלֹום. זֶהוּ שְׁכֶתוּב
 וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלֹום. בָּאוּ רַבִּי יִיסָא
 וְרַבִּי חֲזַקְיָה וְנִשְׁקֹו לוֹ. אָמְרוּ, וּמָה כָּל
 הַדְּבָרִים הָעֲלִיזִים הִלְלוּ טְמוּנִים אֲצִלְךָ
 וְלֹא יִדְעֵנוּ? הֲלָכּוּ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְבֵית שְׂדֵה,
 רָאוּ בְּהִמּוּת שֶׁל הַשָּׂדֶה מִתִּים. אָמְרוּ,
 וְדָאִי דְכָר שֶׁל בְּהִמּוּת יֵשׁ בְּמִקּוֹם זֶה.
 אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, זֶה שְׁאִמְרָתָם

בְּחִמְשָׁה אֶצְבָּעָאן. דִּהָא בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, אֶצְבַּע
אֱלֹהִים הִיא. וְהִכָּא כְּלָחוּ חֲמֵשׁ אֶצְבָּעָאן, וְכָל
אֶצְבָּעָא וְאֶצְבָּעָא, קָטַל זִינָא חֲדָא. וְחִמְשָׁה זִינִין
הָווּ, דְּכְתִיב, בְּסוּסִים, בְּחִמּוּרִים, בְּגִמְלִים, בְּבִקְרָא,
וּבִצְאָן. הָא חֲמִשָּׁה זִינִין, לְחִמְשָׁה אֶצְבָּעָאן, דְּאֶקְרוּן
יָד. בְּגִינֵי כֵךְ, הֵנָּה יָד יְיָ הוֹיָה וְגו' דְּכָר כְּבֵד מְאֹד.
דִּהָווּ מֵתִים מִגְרַמִּיחוּ, וְאֲשִׁתְּכַחוּ מֵתִים.

בְּתַר דְּלֹא אֶתְדְּרוּ מִצְרָאֵי, אֵינּוּן אֶתְנוּן מִמֶּשׁ,
אֶתְדְּרוּ וְקָטְלוּ כָּל אֵינּוּן דְּאֲשִׁתְּאָרוּ. וְדְכָר,
אֶתְדֵּר בְּרֵד. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא דָּא בְּנִיחוּתָא,
וְדָא בְּתַקִּיפּוּ דְּרוּגָזָא. וְתַרִּין אֵלִין, הָווּ בְּאַתֵּר חַד,
בְּחִמְשָׁה אֶצְבָּעָאן.

תָּא חַזִּי, דְּכָר אֶתְנוּן דִּהָווּ בְּנִיחוּתָא, מוֹתָנָא
בְּנִיחָא, דִּהָווּ מֵתִין מִגְרַמִּיחוּ. בְּרֵד,

לשון הקודש

מעצבם ונמצאו מתים.

מאחר שלא חזרו המצרים, אותן
אותיות ממש חזרו והרגו כל אותם
שנשארו, ודבר הפך לברד. מה בין זה
לזה? אלא זה בנוחות, וזה בתקף הרגו,
ושני אלה היו במקום אחד בחמש
אצבעות.

בא וראה, דבר אותיות שהיו בנוחות,

יד עם חמש אצבעות, שהרי בתחלה
כתוב אצבע אלהים היא, וכאן כל חמש
האצבעות, וכל אצבע ואצבע הרגה מין
אחד. וחמשה מינים היו, שכתוב
בסוסים, בחמורים, בגמלים, בבקר,
ובצאן. הרי חמשה מינים לחמש
אצבעות, שנקראת יד. משום כך הנה יד
ה' הויה וגו' דבר כבד מאד. שהיו מתים

דַּאתְהִדְרוּ אֶתְוֹן בְּתִקּוּף רִיגְזָא, וְקַטַּל כְּלָא. יִתְבוּ
בְּהֵחֳוּא חֶקֶל, חָמוּ עָאנִי דַּאתִּין לְאַתָּר חַד, וּמִתִּין
תַּמָּן, קָם הֵחֳוּא יוֹדָאי לְגַבִּי הֵחֳוּא אַתָּר, וְחָמָא תִּרִין
קִטְפִירִי, דִּמְלִין אַקוּסְטָרָא.

פִּתְחָא וְאָמַר, כְּתִיב (בראשית י"ב) וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל
וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְּרָכָה, הָאִי
מִלָּה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר, וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל,
לְקַבֵּל לָךְ לָךְ. וְאֶבְרַכְךָ, לְקַבֵּל מֵאַרְצָךְ. וְאֶגְדָּלְךָ
שְׁמֶךָ, לְקַבֵּל וּמִמּוֹלְדֶתְךָ. וְהָיָה בְּרָכָה, לְקַבֵּל וּמִבֵּית
אָבִיךָ. וְדָא לְקַבֵּל דָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רְזָא דְחֻכְמַתָּא הָכָא. וְאֶעֱשֶׂךָ
לְגוֹי גָּדוֹל, לְקַבֵּל סֵטֶר יְמִינָא. וְאֶבְרַכְךָ,
לְקַבֵּל סֵטֶר שְׂמָאלָא. וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמֶךָ, לְקַבֵּל סֵטֶר
אַמְצַעִיתָא. וְהָיָה בְּרָכָה, לְקַבֵּל סֵטֶר אֲרַעָא
דִּישְׂרָאֵל. וְכֹלָא רְזָא דְרִתִּיכָא קְדִישָׁא.

לשון הקודש

זוה של רבי אלעזר שאמר (בראשית יב)
וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל - בְּנִגְדָּ לָךְ לָךְ.
וְאֶבְרַכְךָ - בְּנִגְדָּ מֵאַרְצָךְ. וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמֶךָ
- בְּנִגְדָּ וּמִמּוֹלְדֶתְךָ. וְהָיָה בְּרָכָה - בְּנִגְדָּ
וּמִבֵּית אָבִיךָ, וְזוה בְּנִגְדָּ זוה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, סוּד הַחֻכְמָה יֵשׁ כָּאן.
וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל - בְּנִגְדָּ צִד יְמִין.
וְאֶבְרַכְךָ - בְּנִגְדָּ צִד שְׂמָאל. וְאֶגְדָּלְךָ

מִנּוֹת בְּמִנּוּחָה, שֶׁהָיוּ מִתִּים מַעֲצָמִם. בְּרַד
שֶׁהִתְהַפְּכוּ הָאוֹתִיּוֹת לְתִקְוָה הִרְגֹּז וְהִרְג
הַכֹּל. יֵשְׁבוּ בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה, רְאוּ צֹאן
שֶׁבָּאִים לְמָקוֹם אֶחָד וּמִתִּים שָׁם. קָם
אוֹתוֹ יְהוּדִי לְאוֹתוֹ מָקוֹם, וְרָאָה שְׁנֵי
נֹאדוֹת מְלָאִים אָרֶם.

פִּתְחָא וְאָמַר, כְּתוּב וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל
וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְּרָכָה. דְּבַר

תָּא חַוִּי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא, אֲתַעַר לְעִילָא. וְעַד
 לָא יִתְעַר לְתַתָּא, לָא יִתְעַר לְעִילָא, לְאַשְׁרָאָה
 עָלֶיהָ. מַה כְּתִיב בְּאַבְרָהָם, (בראשית י"א) וַיֵּצְאוּ אֹתָם
 מֵאֹר כְּשָׂדִים. וַיֵּצְאוּ אֹתָם, וַיֵּצְאוּ אֹתוֹ מִיְּבֵעֵי לֵיָּה.
 דְּהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ (וְאֵת לוֹט בְּן הָרֹדֶן)
 וְגו'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֹתָם. אֵלָּא, תֶּרַח וְלוֹט נִפְקוּ עִם
 אַבְרָהָם וְשָׂרָה, דְּכִיּוֹן דְּאַשְׁתּוּיב אַבְרָהָם מִן נוּרָא,
 אֲתַתְּהִיר תֶּרַח לְמַעַבְדִּי רַעוּתִיהָ. וּבְגִין (דף ל"ב ע"א) כִּדְּ,
 וַיֵּצְאוּ אֹתָם. כִּיּוֹן דְּאֵינּוּן אֲתַעָּרוּ בְּקַדְמִיתָא, אָמַר
 לֵיהּ קַדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לָךְ לָךְ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָךְ לָךְ. לְתַקּוּנָךְ לְגִרְמָךְ.
 מֵאַרְצֵךְ, מִתְּהוּא סְטָרָא דִּישׁוּבָא דְאֵת תְּקִיל,
 דְּאֵתִילִידַת בִּיהּ. וּמִמּוֹלְדֵתְךָ, מִתְּהוּא תוֹלְדָה דִּילָךְ.
 וּמִבֵּית אָבִיךָ, דְּאֵת אֲשַׁנַּח בְּשַׁרְשָׁא דְלַחוּן. אֵל

לשון הקודש

תֶּרַח וְלוֹט יֵצְאוּ עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה, שְׁכִינִין
 שְׁנִצּוּל אַבְרָהָם מִן הָאֵשׁ, חוֹר תֶּרַח
 לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ, וְלִכְן וַיֵּצְאוּ אֹתָם. כִּיּוֹן
 שְׁהֵם הִתְעוּרְרוּ תַחֲלָה, אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לָךְ לָךְ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָךְ לָךְ - לְתַקּוּנָךְ,
 לַעֲצֻמָּךְ. מֵאַרְצֵךְ - מֵאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל
 הַיְשׁוּב שְׁאֵתָה שׁוֹקֵל, שְׁנוֹלְדֵת בּוֹ.
 וּמִמּוֹלְדֵתְךָ - מֵאוֹתוֹ תוֹלְדָה שְׁלָךְ.
 וּמִבֵּית אָבִיךָ - שְׁתֵּרֵי הַשְּׁנִית בְּשַׁרְשׁ

שְׁמַךְ - בְּגִיד צַד הָאֲמָצַע. וְהִיא בְּרָכָה -
 בְּגִיד צַד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַכֹּל סוּד
 הַמְרַבָּה הַקְדוּשָׁה.

בַּא רְאָה, בְּהִתְעוּרְרוּת שְׁלֻמָּטָה מִתְעוּרָר
 לְמַעְלָה, וְעַד שֶׁלֹּא מִתְעוּרָר לְמַטָּה לֹא
 מִתְעוּרָר לְמַעְלָה לְשִׁרּוֹת עָלָיו. מַה כְּתוּב
 בְּאַבְרָהָם? וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאֹר כְּשָׂדִים.
 וַיֵּצְאוּ אֹתָם - וַיֵּצְאוּ אֹתוֹ הִיא צְרִידָּה (לְכַתֵּב)!
 שְׁתֵּרֵי כְּתוּב וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ
 (וְאֵת לוֹט בְּן הָרֹדֶן) וְגו'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֹתָם? אֵלָּא,

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ, תִּמְנֶן אֶתְגַּלִּי לָךְ, מִה דַּאתּ בָּעִי,
הַהוּא חֵילָא דְמִמְנָא עָלָה, דִּיאִהוּ עָמִיק וְסָתִים.
מִיד, וַיֵּלֶךְ אֲבָרָם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹוֹי יִי. וַאֲנִן קָא
בְּעִינִן לְמַהֲד מִהָבָא לְמַנְדַּע רָזָא דְחֻכְמָתָא (חסר).

(פֿתח רבי אבא ואמר (צפניה ג') כי אז אֶהפֹךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקִרְא כָלֵם בְּשֵׁם
יְיָ לְעִבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד. וּבְתִיב (זכריה י"ד) וַהֲיָה יְיָ לְמֶלֶךְ וְגו' בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד
וְשִׁמוֹ אֶחָד).

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא הוּוּ אֲזִלִּי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיא, אֲמַאי אַתָּ שְׁתִּיק, הָא אוֹרְחָא
לֹא אֶתְתִּקֵּן, אֶלָּא בְּמַלִּי דְאוֹרִייתָא. אֶתְגַּנִּיד רַבִּי
חֲזִיא, וּבָבָה, פֿתַח וְאָמַר, (בראשית י"א) וַתְּהִי שָׁרִי עֶקְרָה
אֵין לָהּ וְלָד וַוִי עַל דָּא, וַוִי עַל הַהוּא זְמַנָּא
דְּאוֹלִידַת הָגֵר לְיִשְׁמָעֵאל.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אֲמַאי. וְהָא אוֹלִידַת לְבָתֵּר,

לשון הקודש

שְׁלָהֶם. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ - שָׂם
אֶנְלָה לָךְ מַה שְּׂאתָה מִבְּקֶשׁ. אוֹתוֹ כַּחַ
שְׁמִמְנָה עָלֶיהָ, שְׁהוּא עִמָּק וְסָתוּם, מִיד
- וַיֵּלֶךְ אֲבָרָם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹוֹי ה'.
וַאֲנִי רָצִינוּ לְלָבֶת מִכָּאן לְדַעַת סוּד
הַחֻכְמָה.

(פֿתח רבי אבא ואמר (צפניה ג') כי אז אֶהפֹךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה
בְרוּרָה לְקִרְא כָלֵם בְּשֵׁם ה' לְעִבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד. וּבְתִיב (זכריה
י"ד) וַהֲיָה ה' לְמֶלֶךְ וְגו' בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד).

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לָמָּה? וַהֲרִי הוֹלִידָה

וַהֲוֵה לָהּ בָּרָא גִזְעָא קַדִּישָׁא. אָמַר לִיהּ, אֵתְ חָמִי,
וְאַנָּא חֲמִינָא, וְהָכִי שְׁמַעְנָא מִפּוּמּוּי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
מִלָּה, וּבְכִינָא (ס"א אָמַר לִיהּ מָאִי הֵיא אָמַר לִיהּ וּוִי וכו') וְוִי עַל
הַהוּא זְמָנָא, דְּבִגִּין דְּשָׂרָה אֲתַעֲבַבְתָּ, כְּתִיב, (בראשית
ט"ז) וַתֹּאמֶר שָׂרִי אֶל אַבְרָם וְגו' בָּא נָא אֶל שְׁפַחְתִּי
וְגו'. וְעַל דָּא, קַיִימָא שְׁעָתָא לְהַגֵּר, לְמִירַת לְשָׂרָה
גְּבִירַתָּהּ, וַהֲוֵה לָהּ בָּרָא מֵאַבְרָהָם.

וְאַבְרָהָם אָמַר, (בראשית י"ז) לוֹ יִשְׁמַעְעָל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ,
וְאָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוֵה
מִבְּשַׁר לִיהּ עַל יִצְחָק, אֲתַדְּבַק אַבְרָהָם בִּישְׁמַעְעָל,
עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לִיהּ, (בראשית י"ז)
וְלִישְׁמַעְעָל שְׁמַעְתִּיךָ וְגו'. לְבַתָּר אֲתַגְזֹר, וְעָאֵל
בְּקַיִימָא קַדִּישָׁא, עַד לָא יִפּוּק יִצְחָק לְעָלְמָא.

וְתָא חַזִּי, אַרְבַּע מָאָה שָׁנִין, קַיִימָא הַהוּא מְמָנָא
דְּבָנֵי יִשְׁמַעְעָל, וּבָעָא קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר

לשון הקודש

וְאַבְרָהָם אָמַר, לוֹ יִשְׁמַעְעָל יְחִיָּה
לְפָנֶיךָ. וְאָף עַל גַּב שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הֵיָה מִבְּשַׁר לוֹ עַל יִצְחָק, גְּדַבַּק אַבְרָהָם
בִּישְׁמַעְעָל, עַד שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הָשִׁיב לוֹ, וְלִישְׁמַעְעָל שְׁמַעְתִּיךָ וְגו'. אַחֲרָ
כֵּךְ נִמּוּל וְנִכְנָס לְבִרְיַת הַקְדוּשׁ, עַד
שְׁמָרָם יֵצֵא יִצְחָק לְעוֹלָם.

וּבָא רָאָה, אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִים עָמַד

אַחֲרָ כֵּךְ, וַהֲוֵה לָהּ בֵּן גִּזְעָ קַדוּשׁ? אָמַר לוֹ,
אֲתָה רֹאָה וְאַנִּי רֹאָה. וְכָךְ שְׁמַעְתִּי מִפִּי
רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבַר, וּבְכִינָתִי. וְס"א אָמַר לוֹ מַה הֵיא
אָמַר לוֹ וּוִי וכו') אוֹי עַל אוֹתוֹ הַזְּמַן שְׁבַגְלָל
שְׁשָׂרָה הִתְעַבְּבָה, כְּתוּב (בראשית טז) וַתֹּאמֶר
שָׂרִי אֶל אַבְרָם וְגו' בָּא נָא אֶל שְׁפַחְתִּי
וְגו'. וְעַל זֶה עֲמָדָה הַשְׁעָה לְהַגֵּר לְרִשְׁתָּ
אֶת שָׂרָה גְּבִירַתָּהּ, וַהֲוֵה לָהּ בֵּן מֵאַבְרָהָם.

לִיָּהּ, מָאן דְּאַתְגָּזֵר אֵית לִיָּה חוּלְקָא בְּשִׁמְךָ. אָמַר
 לִיָּה אֵין. אָמַר לִיָּה וְהָא יִשְׁמַעְאֵל דְּאַתְגָּזֵר, (וְלֹא עוֹד
 אֱלָא דְאַתְגָּזֵר בְּרַ תְּלִיסֵר שְׁנִין) אָמַי לִית לִיָּה חוּלְקָא בְּךָ כְּמוֹ
 יִצְחָק. אָמַר לִיָּה, דָּא אַתְגָּזֵר בְּדָקָא יָאוּת וּכְתִיקוֹנִי,
 וְדָא לָאו הָכִי. וְלֹא עוֹד, אֱלָא דְאַלִּין מִתְדַבְּקִין בִּי
 בְּדָקָא יָאוּת, לְתַמְנִיָּא יוֹמִין וְאַלִּין רְחִיקִין מְנִי עַד
 כְּמָה יָמִים. אָמַר לִיָּה, וְעַם כָּל דָּא, פִּינוֹן דְּאַתְגָּזֵר
 לָא יְהֵא לִיָּה אָנֵר טַב בְּגִינִיהּ.

וְוִי עַל הַחֹא זְמַנָּא, דְּאַתְיְלִיד יִשְׁמַעְאֵל בְּעֵלְמָא,
 וְאַתְגָּזֵר. מַה עָבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲרַחֵיק
 לְהוּ לְבָנִי יִשְׁמַעְאֵל, מִדְּבָקוּתָא דְלַעִילָא, וְיִהֵב
 לְהוּ חוּלְקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין הַחֹא
 גְזִירוֹ דְּבַחוּן.

וְזְמִינִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל, לְמַשְׁלַט בְּאַרְעָא קְדִישָׁא,

לשון הקודש

לו, וְעַם כָּל זֶה, פִּינוֹן שְׁנַמּוּל, לֹא יִהְיֶה לוֹ
 שְׂכָר טוֹב בְּשָׁבִיל זֶה?

אִזִּי עַל אוֹתוֹ זְמַן שְׁנַמּוּל יִשְׁמַעְאֵל
 בְּעוֹלָם וְנַמּוּל, מַה עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא? הֲרַחֵיק אֶת בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל מִן
 הַדְּבָקוּת הַעֲלִיוֹנָה, וְנָתַן לָהֶם חֵלֶק לְמַשָּׁה
 בְּאַרְצֵן הַקְדוּשָׁה בְּשָׁבִיל אוֹתָהּ הַמִּילָה
 שְׂבָהָם.

וְעַתִּידִים בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְשַׁלֵּט בְּאַרְצֵן

אוֹתוֹ מִמֶּנֶּה שֶׁל בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל וּבִקְשׁ
 לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ, מִי
 שְׁנַמּוּל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּשִׁמְךָ? אָמַר לוֹ, בֶּן.
 אָמַר לוֹ, וְהִרֵי יִשְׁמַעְאֵל נַמּוּל, (וְלֹא עוֹד, אֱלָא
 שְׁנַמּוּל בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה) אִזִּי לְמָה אֵין לוֹ חֵלֶק
 בְּךָ כְּמוֹ יִצְחָק? אָמַר לוֹ, זֶה נַמּוּל בְּרָאוּי
 וּכְתִיקוֹנֹ, וְזֶה לֹא בְּךָ. וְלֹא עוֹד, אֱלָא
 שְׂאֵלָה נְדַבְּקִים בִּי בְרָאוּי לְשְׁמוֹנֶה יָמִים,
 וְאַלְה רְחוּקִים מִמֶּנִּי עַד כְּמָה יָמִים. אָמַר

כִּד אִיהִי רִיקְנִיָּא מִכְּלָא, זְמַנָּא סְגִי, כְּמָה דְגִזְרִי
 דְלַחֲזֹן בְּרִיקְנִיָּא בְּלֹא שְׁלִימוֹ. וְאֵינֹן יַעֲבֹנוּ לְחֹזֶן
 לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַתְבָּא לְדוֹכְתֵּייהוּ, עַד דְּאַשְׁתָּלִים
 תְּהוּא זְכוּתָא דְבָנֵי יִשְׁמַעְאֵל.

וְזַמִּינִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל, לְאַתְעָרָא קְרָבִין תַּקִּיפִין
 בְּעֻלְמָא, וְלְאַתְכַּנְשָׂא בְּנֵי אָדָם עַלִּייהוּ,
 וְיִתְעָרוּן קְרָבָא בְּהוּ, חַד עַל יָמָא, וְחַד עַל יַבִּשְׁתָּא
 וְחַד סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם, וְיִשְׁלֹטוּן אֵלִין בְּאֵלִין, וְאַרְעָא
 קְדִישָׁא לֹא יִתְמָסֵר לְבָנֵי אָדָם.

בְּתֵהוּא זְמַנָּא, יִתְעַר עַמָּא חַד מִסִּיפֵי עֻלְמָא, עַל
 רוּמֵי חֲזִיבָא, וְיִגַּח בָּהּ קְרָבָא תַּלְת יָרְחִין,
 וְיִתְכַנְשׁוּן תַּמָּן עַמֻּמֵּיָא, וְיִפְּלוּן בִּידֵייהוּ, עַד
 דִּיתְכַנְשׁוּן כָּל בְּנֵי אָדָם עָלָהּ, מִכָּל סִיפֵי עֻלְמָא.
 וּבִדְיִן יִתְעַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלִּייהוּ, הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (ישעיה ל"ד) כִּי זָבַח לִי בְּבַצְרָה וְגו'. וְלְבַתֵּר

לשון הקודש

הַיָּם, וְאַחַד עַל הַיַּבֶּשֶׁה, וְאַחַד סְמוּךְ
 לִירוּשָׁלַיִם, וְיִשְׁלֹטוּ אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְאַרְצָן
 הַקְדוּשָׁה לֹא תִמָּסֵר לְבָנֵי אָדָם.
בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְעוֹרֵר עִם אֶחָד מִסּוּף
 הָעוֹלָם עַל רוּמֵי הָרִשְׁעָה, וְיַעֲרֹךְ בָּהּ קְרָב
 שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, וְיִתְכַנְסוּ שָׁם עַמִּים,
 וְיִפְּלוּ בִידֵיהֶם, עַד שִׁיתְכַנְסוּ כָּל בְּנֵי
 אָדָם עָלֶיהָ מִסּוּפֵי כָּל הָעוֹלָם, וְאִזּוֹ

הַקְדוּשָׁה בְּשֵׁהִיא רִיקָה מִכָּל זְמַן רַב,
 כְּמוֹ שֶׁהִמְלִיךְ שְׁלָחָם רִיקָה בְּלֵי שְׁלֵמוֹת,
 וְהֵם יַעֲבֹבוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב
 לְמִקְוָם, עַד שִׁישְׁתַּלֵּם אוֹתָהּ זְכוּת שֶׁל
 בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל.

וְעִתִּידִים בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְעוֹרֵר קְרָבוֹת
 חֲזָקִים בְּעוֹלָם וּלְהַתְכַנְסוֹת בְּנֵי אָדָם
 עֲלֵיהֶם, וְיַעֲזְרוּ בָּהֶם קְרָב, אֶחָד עַל

דָּא מַה כְּתִיב, לְאַחֲזוֹ בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְגו' וַיִּשְׁיִצִי
 לְבָנֵי יִשְׁמָעֵאל מִינָהּ, וַיִּתְּבֵר כָּל חִילִין דְּלַעִילָא וְלֹא
 יִשְׁתָּאֵר חִילָא לַעִילָא עַל עַמָּא דְּעֵלְמָא, אֱלֹא חִילָא
 דִּישְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קכ"א) יי'
 צִלְךָ עַל יַד יְמִינְךָ.

בְּגִין דְּשָׂמָא קַדִּישָׁא בִּימִינָא, וְאוֹרֵייתָא בִּימִינָא,
 וְעַל דָּא בִּימִינָא תִּלְיָא כָּלֹא וְתַנִּינָן, דְּבָעֵי
 לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, בְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ. דְּכְתִיב,
 (דברים ל"ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וּבִזְמָנָא דְּאֲתִי, (תהלים
 ס') הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי. וּבְהַהוּא זְמָנָא כְּתִיב, (צפניה
 ג') כִּי אֲזִי אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה לְקָרָא בְּלָם
 בְּשֵׁם יי' לְעַבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד. וְכְתִיב, (זכריה י"ד) בַּיּוֹם
 הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן: (דף ל"ב ע"ב).

לשון הקודש

בְּיָמִין, וְעַל זֶה בְּיָמִין תִּלְוִי הַכֹּל, וְשָׁנִינוּ
 שְׁצָרִיךְ לְזַקֵּף אֶת הַיָּמִין עַל הַשְּׂמָאל,
 כְּמוֹ שְׁפָרְשׁוּהָ, שְׁכָתוֹב מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת
 לָמוֹ. וּבִזְמָן שְׂיָבֵא, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה
 יְמִינְךָ וְעֲנֵנִי. וּבְאוֹתוֹ זְמַן כְּתוֹב, כִּי אֲזִי
 אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה לְקָרָא
 בְּלָם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד. וְכְתוֹב
 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.
 בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

יִתְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהוּ
 שְׁכָתוֹב (ישעיה לד) כִּי זָבַח לֵה' בְּבִצְרָה וְגו'.
 אַחֲרֵי זֶה מַה כְּתוֹב? לְאַחֲזוֹ בְּכַנְפוֹת
 הָאָרֶץ וְגו'. וַיִּכְלֶה אֶת בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל
 מִמֶּנָּה, וַיִּשְׁבֵּר כָּל הַחִילּוֹת-כַּחוֹת
 שְׁלֹמֶעֱלָה, וְלֹא יִשְׁאֵר כֹּחַ לְמַעֲלָה עַל
 הָעָם שֶׁל הָעוֹלָם, אֱלֹא כֹחַ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ,
 וְהוּא שְׁכָתוֹב (תהלים קכא) ה' צִלְךָ עַל יַד
 יְמִינְךָ.

מִשּׁוֹם שֶׁהֵשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּיָמִין, וְתוֹרָה